

**MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ”**

**CARTEA
BIBLIOTECA
CITITORUL**

**Buletin metodic și bibliografic
Fascicula 14**

Volumul 14 al buletinului “Cartea. Biblioteca. Cititorul” este dedicat aniversării a 60-a a Bibliotecii Naționale pentru Copii “Ion Creangă”, mai multe materiale despre activitatea acestei instituții fiind plasate într-o rubrică specială și la alte rubrici.

Articolul Claudiei Balaban, directorul Bibliotecii, prezintă o trecere în revistă a activității instituției din perspectivă istorică. Celelalte materiale de la rubrica specială, dedicată aniversării BNC „Ion Creangă”, prezintă activitatea de promovare a lecturii printre copii, colecțiile de carte străină în Bibliotecă și producția bibliografică a acesteia. Un studiu consacrat utilizării colecțiilor Bibliotecii este plasat la rubrica „Studii. Cercetări”, iar o listă bibliografică adnotată a publicațiilor electronice, deținute de Bibliotecă – la rubrica „Bibliografii”.

Rubrica “Eveniment” cuprinde o relatare despre Salonul Internațional de Carte pentru Copii (ediția a VIII-a) și un articol despre acțiunile de amploare, organizate în Bibliotecă în Anul Ștefan cel Mare și Sfânt: Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii” și Concursul radiofonic „Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare...”.

Comunicările prezentate în cadrul simpozionului “Biblioteca – suport pentru educația și formarea copiilor”, desfășurat în cadrul Salonului, sunt publicate la compartimentul “Întruniri profesionale”.

Rubrica “Informații de peste hotare” propune cititorilor informații despre Congresul Mondial al Bibliotecii și Informației de la Buenos Aires, Argentina, din august 2004.

Adresa noastră:
Biblioteca Națională pentru Copii “Ion Creangă”
Str. Șciusev nr. 65
MD-2012, Chișinău
Republica Moldova
Tel.: 22 95 56
Fax: 22 95 09
E-mail: bncreanga@dnt.md

“Book. Library. Reader” bulletin, the 14th issue, is dedicated to the 60th anniversary of “Ion Creangă” National Children’s Library and contains many materials about the activity of this institution placed at the special chapter and other chapters.

The article signed by Claudia Balaban, the director of the Library, presents the activity of the institution from the historical perspective. Other materials in the special chapter, dedicated to “Ion Creangă” National Children’s Library, offer information about promoting reading activities within children, foreign books collection in the Library, and the bibliographical activity of the Library.

The research on use of the collections in the Library is placed at “Studies. Researches” chapter and the bibliographical annotated list of electronic documents in the Library at the “Bibliographies” chapter.

“Event” chapter contains an article about the International Children’s Book Fair (the 8th issue) and an article about the activities devoted to the Stefan the Great and Saint Year organized in the Library: “At the Beginning of Wisdom” literary competition and “Stefan, Stefan, Great Voivode ...” competition on the broadcasting programm.

The papers presented at the symposium “The Library as a Support for Education and Training of Children”, organised at the International Children’s Book Fair, are published at “Professional Meetings” chapter.

“Information from Abroad” chapter proposes to the readers an article about the World Library and Information Congress from Buenos Aires, Argentina, in August 2004.

Our address:
National Children’s Library “Ion Creangă”
Șciusev street 65
MD-2012, Chișinău
Republic of Moldova
Phone: 22 95 56
Fax: 22 95 09
E-mail: bncreanga@dnt.md

S U M A R

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ” – 60 DE ANI

Claudia Balaban. 8
POPAS AL SPIRITULUI

Ecaterina Capcelea. 13
DRUMUL CĂRȚII SPRE COPILUL MIC

Tamara Drosu. 15
PRIN CARTE SPRE CUNOAȘTEREA LUMII

Ion Madan. 17
UN VIGUROS CENTRU BIBLIOGRAFIC

EVENIMENT

Claudia Balaban. 20
SALONUL INTERNAȚIONAL DE CARTE PENTRU COPII,
EDIȚIA A VIII-A

Eugenia Bejan, Maria Ciobanu. 23
UNIȚI DE BINECREDINCIOSUL ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT

ÎNTRUNIRI PROFESIONALE

„BIBLIOTECA – SUPORT PENTRU EDUCAȚIA ȘI FORMAREA
COPILOR”: SIMPOZION 27

Ion Constantin. 27
ASPECTE ACTUALE ALE ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII
METROPOLITANE BUCUREȘTI LEGATE DE EDUCAREA
TINERILOR UTILIZATORI

Nadejda Pădure. 30
ANIMAȚIA CULTURALĂ CA MODALITATE DE FAVORIZARE A
MOTIVAȚIEI DE A CITI LA ELEVI

Dorina Maria Pașca. 32
COPIII SE ADRESEAZĂ COPILOR PRIN CĂRȚI

Maricica Sava. 35

EDUCAȚIA ESTETICĂ A COPIILOR – COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI
NON-FORMALE ÎN BIBLIOTECA „V. A. URECHIA” GALAȚI

Svetlana Casian. 41
FORMAREA TÂNĂRULUI BENEFICIAR ÎN BIBLIOTECA ȘCOLARĂ

Anca Georgescu. 44
SERVICIILE DE REFERINȚE ELECTRONICE ÎN BIBLIOTECILE
MODERNE (DIN PRACTICA BIBLIOTECII „V. A. URECHIA” GALAȚI)

Tatiana Costiuc. 53
SERVICII ȘI INSTITUȚII DE TIP LUDOTECĂ

Eugenia Bejan. 56
ROLUL BIBLIOTECII PUBLICE ÎN EDUCAȚIA COPIILOR ÎN
REPUBLICA MOLDOVA ȘI ÎN SUA: (SCURT STUDIU COMPARATIV)

STUDII. CERCETĂRI

Maria Ciobanu. 63
ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR PENTRU COPII DIN REPUBLICA
MOLDOVA ÎN ANUL 2003

Zinaida Ursu. 70
COMPONENTA ȘI UTILIZAREA COLECȚIILOR BIBLIOTECII
NAȚIONALE PENTRU COPII „ION CREANGĂ”

INFORMAȚII DE PESTE HOTARE

Eugenia Bejan. 78
CONGRESUL BIBLIOTECARILOR ÎN ȚARA LUI BORGES

BIBLIOGRAFII

Lolita Caneev, Tatiana Cociu. 81
DOCUMENTE ELECTRONICE ÎN COLECȚIILE BIBLIOTECII
NAȚIONALE PENTRU COPII „ION CREANGĂ

S U M M A R Y

„ION CREANGĂ” NATIONAL CHILDREN’S LIBRARY – 60th ANNIVERSARY

<i>Claudia Balaban.</i> THE STOP-OVER OF THE SPIRIT	8
<i>Ecaterina Capcelea.</i> THE WAY OF THE BOOK TO THE SMALL CHILD	13
<i>Tamara Drosu.</i> THROUGH THE BOOK TO THE KNOWLEDGE OF THE WORLD	15
<i>Ion Madan.</i> A STRONG BIBLIOGRAPHIC CENTRE	17

EVENT

<i>Claudia Balaban.</i> INTERNATIONAL CHILDREN’S BOOK FAIR, THE 8 th ISSUE	20
<i>Eugenia Bejan, Maria Ciobanu.</i> UNITED BY STEFAN THE GREAT AND SAINT	23

PROFESSIONAL MEETINGS

SYMPOSIUM „LIBRARY – A TOOL FOR EDUCATION AND FORMATION OF THE CHILDREN”	27
<i>Ion Constantin.</i> ACTUAL ASPECTS OF THE ACTIVITY OF BUCUREȘTI METROPOLITAN LIBRARY CONNECTED WITH THE EDUCATION OF THE YOUNG USERS	27
<i>Nadejda Pădure.</i> CULTURAL ACTIVITIES AS A WAY OF COMMITTING SCHOOLCHILDREN TO READ	30
<i>Dorina Maria Pașca.</i> CHILDREN ADDRESSING TO CHILDREN THROUGH BOOKS	32
<i>Maricica Sava.</i> ESTHETICAL EDUCATION OF THE CHILDREN AS A COMPONENT PART OF THE NON-FORMAL EDUCATION IN „V. A. URECHIA”	35

LIBRARY OF GALAȚI

Svetlana Casian. 41
TRAINING OF THE YOUNG USER IN THE SCHOOL LIBRARY

Anca Georgescu. 44
ELECTRONIC REFERENCE SERVICES IN THE MODERN LIBRARIES
(THE EXPERIENCE OF „V. A. URECHIA” LIBRARY OF GALAȚI)

Tatiana Costiuc. 53
SERVICES AND INSTITUTIONS OF THE LUDOTEC TYPE

Eugenia Bejan. 56
THE ROLE OF THE PUBLIC LIBRARY IN THE CHILDREN’S
EDUCATION IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND USA: (SHORT
COMPARATIVE STUDY)

STUDIES. RESEARCHES

Maria Ciobanu. 63
CHILDREN’S LIBRARIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN 2003

Zinaida Ursu. 70
THE CONTENT AND USE OF THE COLLECTIONS OF “ION
CREANGĂ” NATIONAL CHILDREN’S LIBRARY

INFORMATION FROM ABROAD

Eugenia Bejan. 78
THE CONGRESS OF LIBRARIANS S IN THE COUNTRY OF BORGES

BIBLIOGRAPHIES

Lolita Caneev, Tatiana Cociu. 81
ELECTRONIC DOCUMENTS IN THE COLLECTIONS OF “ION
CREANGĂ” NATIONAL CHILDREN’S LIBRARY

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ”
– 60 DE ANI

POPAS AL SPIRITULUI

Acum, la cei 60 de ani de activitate, constat cu mândrie, că Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” este un templu al lecturii, un for de comunicare între cititori și acei ce creează. Slujitorii acestei biblioteci sunt un factor stimulator, care caută, cu orice preț, să pună în mișcare cartea.

Fondată în octombrie 1944 ca bibliotecă orășenească pentru copii, în octombrie 1945, conform Hotărârii Sovietului Miniștrilor al RSSM nr. 1155, a fost transformată în Bibliotecă Republicană pentru Copii. În anul 1974, prin ordinul Ministerului Culturii nr. 220 din 29 aprilie, a fost denumită Biblioteca de Stat pentru Copii „A.S. Pușkin”.

În 1990, la 27 februarie, prin Hotărârea Colegiului Ministerului Culturii, Bibliotecii de Stat pentru Copii „A. S. Pușkin” i se dă denumirea Biblioteca de Stat pentru Copii „Ion Creangă”. Iar în anul 1997, prin ordinul Ministerului Culturii nr. 256 din 03.12.1997, s-a modificat titulatura Bibliotecii în Bibliotecă Națională pentru Copii „Ion Creangă”.

Indiferent cum s-a numit această instituție pe parcursul anilor, ea a slujit copiilor și cărții pentru copii.

Caracterizată prin colecții enciclopedice și categorii extrem de diverse de cititori - copii de diferite vârste, profesori, părinți, studenți, lucrători ai editurilor, scriitori - Biblioteca a încercat să răspundă dezideratelor, îndeplinindu-și rolul său tradițional de instituție de cultură și educație.

Dincolo de problemele cu care s-a confruntat și se mai confruntă Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, echipa inteligentă a Bibliotecii n-a uitat niciodată, că instituția are un rol deosebit în formarea și educarea tinerei generații, aplicarea noilor tehnologii cu discernământ, pentru a facilita tuturor utilizatorilor accesul și dreptul la informație.

Se știe, cartea de vizită a oricărei biblioteci sunt colecțiile, care asigură sporirea potențialului informațional.

Inițial Biblioteca dispunea de 10.000 volume. Pe parcursul anilor colecțiile Bibliotecii au crescut atât cantitativ, cât și calitativ, astfel asigurând varietatea tematică, lingvistică și tipologică în corespundere cu interesele și necesitățile de informare ale beneficiarilor.

La 01.01.2004 colecțiile Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” constituiau 260343 unități materiale în 109830 titluri. Numărul de exemplare per titlu este de 2,4 ex.

După categoriile de documente stocate prevalează cărțile, care constituie 219048 ex. (84,1%), urmate de publicații seriale - 28738 ex. (11,0%), documente audiovizuale - 8756 ex. (3,4%), documente grafice - 634 ex. (0,2%), documente electronice - 429 ex. (0,2%), alte documente - 2738 ex. (1,1%).

Componența colecțiilor după limbi: limba română - 113071 ex. (43,4%), în limbile minorităților naționale - 132439 ex. (50,9%), în limbi străine - 14833 ex. (5,7%). La aniversarea Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” putem afirma cu certitudine că setea spirituală de carte românească a fost relativ potolită, comparând cu anul 1990, când Biblioteca dispunea de 6,0% de carte în limba română, majoritatea fiind cu grafie chirilică.

Componența colecțiilor după domenii: filozofie, religie, științe naturale, istorie - 17839 ex. (6,9%), matematică, științe naturale, științe aplicate, geografie - 13867 ex. (5,3%), lingvistică, filozofie, literatură - 173665 ex. (66,7%), generalități, artă, sport - 54972 ex. (21,1%).

Din momentul de când suntem vegheați de patronul spiritual Ion Creangă, s-a purces la constituirea unei colecții speciale „Crengiana”. În prezent colecția întrunește circa 600 ex. ale operei marelui clasic al literaturii române și materiale despre scriitor. La constituirea colecției am fost ajutați de Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași, Biblioteca Metropolitană „Mihail Sadoveanu” București, Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj-Napoca și alte biblioteci din România.

S-a elaborat și un catalog al colecției „Crengiana” – „Homer al nostru”, care cuprinde patru compartimente: Opera, Opera în alte limbi, Referințe critice, Materiale audiovizuale.

Colecția de cărți cu autografe, care s-a creat în ultimii ani, conține 425 titluri și este prezentată printr-un catalog al cărților cu autografe.

Cu inteligență și profesionalism se creează colecția exemplarului legal, care practic reflectă istoria cărții pentru copii din Republica Moldova.

Colecțiile enciclopedice ale Bibliotecii permit anual servirea circa a 13.000 de cititori, împrumutându-le peste 470.000 documente.

Ca centru bibliologic național, Biblioteca editează tradițional anuarul „Bibliografia literaturii pentru copii”, ce include cărțile pentru copii și adolescenți editate în Republica Moldova, buletinul semestrial „În ajutor programei de studiu”, care cuprinde informații privind publicațiile intrate în colecțiile Bibliotecii, recomandate pentru lectura extrașcolară. În ajutorul bibliotecarilor și îndrumătorilor de lectură se editează anual calendarul „Aniversări culturale”.

În scopul popularizării creației scriitorilor autohtoni a fost editat dicționarul biobibliografic „Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților”. Pentru deținătorii Diplomei Andersen și IBBY au fost editate biobibliografiile: Spiridon Vagheli, Grigore Vieru, Vasile Romanciuc, Arcadie Suceveanu.

Pentru promovarea celor mai valoroase cărți pentru copii din lume s-a editat indicele biobibliografic „Scriitori - laureați ai Premiului Hans Christian Andersen”.

Diverse informații din domeniul activității bibliotecilor și altor instituții, preocupate de educația și formarea copiilor, sunt incluse în buletinul metodic și bibliografic „Cartea. Biblioteca. Cititorul”, a cărui ultimă fasciculă, a 14-a, este consacrată anului jubiliar.

Una din preocupările noastre importante este de a-l învăța pe copil să lucreze cu cartea. Astfel, în anul 1980, a fost elaborat programul „Activitatea comună a bibliotecii și școlii cu privire la formarea culturii citirii la elevii din clasele I-VIII”. Conform acestui program, aprobat de Ministerul Culturii și Ministerul

Învățământului, s-a lucrat 10 ani. În baza acestui program au fost organizate două concursuri republicane: „Arta de a citi” și „Cultura lecturii – copiilor”.

O dată cu statalitatea și independența Republicii Moldova, trecerea la grafia latină, în scopul statornicirii sistemului de instruire bibliologică a copiilor s-a elaborat programul „Cu privire la organizarea instruirii bibliologice a elevilor”. Programul, fiind aprobat de Ministerul Culturii și Ministerul Învățământului, a fost recomandat pentru școli și bibliotecile ce servesc copii.

Legea Învățământului în Republica Moldova cere nu numai trecerea la învățământul formativ, ci și dezvoltarea metodelor de instruire și informare prin metode didactice și autodidactice contemporane dominate de fluxul informațional în continuă creștere.

În scopul investirii elevilor cu suma necesară de cunoștințe în domeniile: biblioteca – sursă de informare; regulile de utilizare a colecțiilor de bibliotecă; varietatea de documente și structura acestora; sursele de informare tradiționale și moderne; tehnicile muncii intelectuale; a fost elaborat un nou program „Cursul de inițiere în bibliologie și cultura informării”, destinat elevilor din ciclul preuniversitar, în scopul realizării dezideratului de educare a unor generații de tineri versați în materie de accesare și utilizare a informației, capabili să se orienteze într-o lume informatizată. Acest program, aprobat în anul 2002 de Ministerul Educației și Ministerul Culturii al Republicii Moldova, este introdus în planul de învățământ cu scopul ca elevii să posede o totalitate de concepții, idei, cunoștințe și abilități în domeniul informației și al informării.

Un program cultural-educațional, ce are drept scop stimularea interesului pentru lectură, cât și studierea aprofundată de către elevi a vieții și activității literare a clasicilor literaturii române, este Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, organizat în colaborare cu Ministerul Culturii, Ministerul Educației, Uniunea Scriitorilor și Fondul Copiilor din Republica Moldova. Începând cu ediția a V-a, Concursul a derulat în duplex Chișinău-Iași, iar la ediția a XIII-a au intrat în competiție și copiii din Vaslui.

Tema inițială a fost folclorul, urmată de bibliografiile scriitorilor literaturii române: Ion Creangă, Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Mihail Sadoveanu, George Coșbuc, George Bacovia, Liviu Rebreanu, Lucian Blaga, Grigore Vieru, Ion Luca Caragiale, Dimitrie Cantemir. Ediția a XIV-a a Concursului este dedicată lui Ștefan cel Mare și Sfânt.

Un eveniment important în viața spirituală a Republicii Moldova, la care contribuie Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, este Salonul Internațional de Carte pentru Copii. Ajunși la ediția a VIII-a, putem confirma cu certitudine, că această acțiune a devenit o tradiție frumoasă, o sărbătoare adevărată a Copilăriei și a Cărții pentru Copii. De fapt Salonul a devenit o motivație excelentă nu doar pentru editarea cărții adresată tinerilor cititori, ci și pentru o competiție sănătoasă între autori, ilustratori, editori, care vin în fiecare ediție cu noi valori în arealul publicațiilor pentru copii.

În cadrul Salonului, în afară de expoziția de carte, expoziția de ilustrații de carte pentru copii în original, lansări de carte, întrunirea copiilor – laureați ai concursurilor naționale și internaționale de creație literară cu genericul „Ispita

cuvântului”, se organizează întruniri profesionale cu participare internațională pentru cei ce slujesc copiilor și cărții pentru copii. Astfel, în cadrul celor opt ediții ale Salonului au fost organizate simpozioane, conferințe, mese rotunde, ateliere cu tema: „Lectura ca factor al dezvoltării intelectuale a copilului”, „Biblioteca mileniului trei pentru generațiile tinere”, „Exemplul finlandez pentru biblioteca mileniului trei din Moldova”, „Grija pentru copii – rațiune de stat în Suedia”, „Tehnologii și surse informaționale moderne – copiilor erei moderne”, „Computerul și creativitatea copiilor”, „Copilul și cartea în mediul informațional”, „Programul PULMAN al Comisiei Europene pentru bibliotecile publice”, „Cititorul copil în spațiul virtual”, „Biblioteca – suport pentru educația și formarea copiilor”, „Instruirea bibliotecarilor: oportunități și experiențe europene”, „Site-uri Web pentru copii”.

Salonul Internațional de Carte pentru Copii contribuie și la competitivitatea cărții pentru copii nu numai pe plan național, dar și pe plan internațional. La Congresul 28 al IBBY, care a avut loc în 2002 la Basel, Elveția, trei cărți pentru copii din Republica Moldova au fost incluse în lista celor mai bune cărți pentru copii din lume și au primit Diploma IBBY: nominalizarea „Autor” – „Toate întâmplările se prefac în cuvinte” de Vasile Romanciuc, nominalizarea „Ilustrator” – Ion Severin pentru ilustrațiile la cartea „Aventurile baronului Münchhausen” de Erich Raspe, nominalizarea „Traducător” – Baca Deleanu pentru traducerea cărții „Aventurile lui Ceapolino” de Gianni Rodari. Toate trei cărți au apărut la Editura „Prut Internațional” – o editură competitivă pe plan internațional.

Și în 2004 la Congresul 29 al IBBY, care a avut loc în Cape Town, Africa de Sud, au fost introduse în lista celor mai bune cărți din lume 2 cărți pentru copii din Republica Moldova: nominalizarea „Autor” – Arcadie Suceveanu pentru cartea „Știuca la școală” (Editura „Prut Internațional”), nominalizarea „Ilustrator” – Sergiu Puică pentru ilustrațiile la colecția de dicționare bilingve român-francez, român-englez, român-rus, român-găgăuz, român-bulgar (Editura „Principeș”).

Familiarizarea copiilor de diferite vârste cu patrimoniul Bibliotecii, perfecționarea și extinderea serviciilor oferite beneficiarilor, satisfacerea nevoilor de informare ale utilizatorilor, cât și atragerea potențialilor utilizatori se efectuează prin diverse acțiuni cultural-informaționale: Zilele Creangă, Zilele Francofoniei, Ziua Internațională a Cărții pentru Copii, Ziua Internațională a Copilului, Zilele editurilor, Ziua Independenței și Zilele Limbii Române, Zilele Bibliotecii, Săptămâna Cunoștințelor etc.

Pentru copiii de diferite vârste, cu diferite interese pe lângă Bibliotecă își desfășoară activitatea cicluri de acțiuni, diverse cluburi, saloane, cenacluri.

Astfel, ciclul de acțiuni cultural-educaționale „Dialogul generațiilor”, care are drept scop familiarizarea copiilor cu experiența de viață și profesională a unor personalități marcante din republică, îndemnul spre carte cât și asigurarea armoniei între generații, i-a avut ca protagoniști pe academicienii Vasile Micu, Boris Melnic, artistele poporului Domnica Darienco și Veronica Garștea. Actori și muzicieni, savanți și academicieni – sunt cei care reprezintă generația de aur a poporului nostru, exponenți ai vieții culturale, izvoare vii de înțelepciune, au

experiență de viață și profesionism, din care-și pot potoli setea de cunoștințe și cunoaștere copiii noștri.

Cenaclul „Arta de a Deveni Om”, condus de mai mulți ani de directorul Centrului Municipal de Educație Moral-Spirituală dl Nicolae Bujor, pune în discuție probleme ce țin de cunoașterea adevărilor existențiale și sociale, de viața omului și valorificarea ei, de virtuțile creștine și faptele bune.

Activități importante pe parcursul anilor au avut loc în cadrul cenaclurilor „Conștiința Națională”, condus de scriitorul Constantin Dragomir, și „La Creangă”, condus de scriitoarea Claudia Partole. Rezultatul Cenaclului de creație literară „La Creangă” este editarea semestrială a almanahului „La Creangă”.

Salonul Muzical de la Bibliotecă a renăscut sub bagheta iscusită a compozitorului și conducătorului corului de copii „Lia-Ciocârlia” Eugen Mamot. Prin această formă de activitate se urmărește promovarea cunoștințelor muzicale generale, indispensabile fiecărui om cult, a resurselor informaționale despre muzicieni, compozitori, interpreți naționali și universali, a diverselor genuri muzicale. Evenimentul cheie în activitatea Salonului Muzical a fost lansarea Imnului Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” pe versuri de Constantin Dragomir și muzică de Eugen Mamot.

În scopul cunoașterii istoriei, culturii, obiceiurilor și literaturii altor țări, împreună cu Redacția emisiunii pentru copii Radio Național Moldova au fost organizate ciclurile de concursuri radiofonice: „China, țara prietenilor noștri”, „Franța – tezaur de cultură și civilizație”, susținute de Ambasada Chinei, Ambasada Franței și Alianța Franceză din Moldova. Tot aici se organizează și ciclul de emisiuni interactive radiofonice cu genericul „Carte dragă, luminezi ca un soare în amiezi”. În anul 2004, în legătură cu Anul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, este organizat Concursul radiofonic „Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare”.

Programe cultural-educative se organizează și în cadrul zilelor editurilor, zilelor revistelor. Astfel au fost organizate Ziua Editurii „Prut Internațional” (10 ani împreună cu *Prut Internațional*), 10 ani ai revistei „a”MIC”. În cadrul acestor programe școlile participante s-au ales cu seturi de cărți pentru bibliotecile școlare.

Sute de expoziții de carte, medalioane literare, întâlniri cu personalități marcante, lansări de carte și alte forme de popularizare a cărții contribuie la valorificarea patrimoniului Bibliotecii și mărirea prestanței Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” ca instituție cultural-educativă și centru informațional al literaturii pentru copii.

În era digitalizării și utilizării rețelelor informaționale globale, Biblioteca a fost supusă unor schimbări permanente, pentru a face față noilor cerințe ale timpului.

Toate documentele intrate în Bibliotecă, începând cu anul 1992, sunt introduse în catalogul electronic, care constituie circa 50.000 documente, puse la dispoziția utilizatorilor.

În anul 1997 grație susținerii Fundației Soros, Biblioteca a achiziționat programul de bibliotecă Tinlib și echipament pentru a iniția procesul de informatizare. La moment Biblioteca dispune de 26 calculatoare, dintre care 8 sunt puse la dispoziția cititorilor, oferind diferite posibilități: accesare Internet,

catalogul electronic, pagina Web a Bibliotecii, consultarea CD-ROM-urilor, bazelor de date, studierea unor programe de calculator etc.

Confruntându-se cu problemele timpului, funcționarea eficientă a Bibliotecii este asigurată de echipa inteligentă, profesionistă și performantă – echipa Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”: Eugenia Bejan, Lilia Tcaci – „Socrați” ai Bibliotecii, Tamara Maleru – „enciclopedia vie” a Bibliotecii, Maria Ilievici – „arhivarul” Bibliotecii, Claudia Gurschi – „cărturarul” Bibliotecii, Valentina Ciobanu, Zinaida Ursu, Tamara Drosu, Ecaterina Capcelea – promotorii patrimoniului Bibliotecii...

Vreau să mulțumesc tuturor generațiilor de bibliotecari, care au dat împlinire instituției și actului de lectură, tuturor celor care astăzi slujesc cartea pentru copii sub privirea blândă a patronului spiritual al Bibliotecii, marele povestitor humuleștean Ion Creangă.

Claudia Balaban,
*director general al Bibliotecii Naționale
pentru Copii „Ion Creangă”*

DRUMUL CĂRȚII SPRE COPILUL MIC

Cărțile alcătuiesc o lume, un adevărat univers, în care omul se simte ca într-o aventură ce începe cu preistoria scrisă și ajunge la cartea electronică de azi. Dragostea pentru carte a imprimat omului sentimentul de a fi purtătorul celei mai nobile pasiuni, aceea de a fi într-o goană perpetuă după cunoștințe. Obişnuiți cu prezența cărții, nu întotdeauna ne dăm bine seama de rolul, misiunea și atribuția ei în viața noastră.

Orice lectură bună presupune existența unei mulțimi de lecturi, adică o continuitate a lecturii. Pasiunea pentru lectură este motivată de rolul pe care aceasta îl are în formarea personalității și a spiritului uman de-a lungul întregii vieți.

Nouă, adulților, ne revine rolul de a trezi și a cultiva în copii pasiunea pentru lectură și respectul față de carte. Cei care ne asumăm rolul de moderator ai acestei deprinderi (părinții, profesorii, bibliotecarii), trebuie să ținem cont de faptul că succesul demersului nostru depinde de caracteristicile personalității, în special de influența factorilor psihici: memoria, gândirea, imaginația și laturile afectiv-motivaționale. Ca orice activitate, lectura solicită omul în totalitatea dimensiunilor sale bio-psiho-sociale, apelează la funcțiile gândirii și ale imaginației.

În biblioteca pentru copii se formează viitorul cititor, fiind ajutat de bibliotecar, care este mediator între sufletul copilului și sufletul cărții. Dar atragerea copilului în bibliotecă nu depinde numai de bibliotecar, ci și de școală și părinți.

În Filiala nr. 1 a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” am realizat printre elevii din clasele primare un minisondaj cu scopul de a determina care este rolul fiecărui din factorii responsabili de educația literar-artistică a

copilului. Au fost intervievați 100 de respondenți vorbitori de limbă română și rusă.

La întrebarea dacă au sau nu o bibliotecă personală în familie, numai 7 copii au recunoscut că în casă nu sunt cărți, iar 26 copii au menționat că au mai puțin de 50 cărți. Din cauza stării materiale nesatisfăcătoare, mulți părinți nu-și permit să cumpere cărți.

Din cei 100 de respondenți numai 10 copii au venit la școală fără a ști să citească, dar 27 de copii au recunoscut că mămica nu le-a citit (sau nu le citește) cărți înainte de somn.

În concurența uriașă ce-o avem, atunci când televiziunea a acaparat aproape tot timpul liber al copiilor, cu plăcere constatăm, că micuții sunt totuși pasionați de lectură. Numai 9 copii din cei chestionați nu citesc deloc.

La întrebarea cine le-a făcut cunoștință cu biblioteca 49 respondenți au răspuns că părinții, 25 – profesorii și 23 – bibliotecarul. Am constatat cu tristețe că părinții copiilor vorbitori de limbă română sunt mai pasivi cât privește atragerea copilului său spre lectură.

Majoritatea copiilor frecventează biblioteca regulat, 9 copii din cei intervievați nu frecventează deloc, iar 32 – rareori.

Făcând analiza rezultatelor, am constatat, că rolul părinților și școlii în promovarea este considerabil, dar mai avem de lucrat în privința stabilirii și menținerii unor relații strânse, de colaborare.

Pentru noi, bibliotecarii, este necesar să avem o bună pregătire profesională, abilități psihologice și pedagogice, dublate de dragoste și înțelegere pentru copii. Asimilarea de către copilul nouvenit la bibliotecă a unor reguli nu se poate face în afara unui climat afectiv, degajat și deschis dialogului. Este necesar ca între bibliotecar și micul cititor să se stabilească o relație de prietenie. Totalmente să-i acorzi atenție în timpul frecventării bibliotecii nu este posibil, căci situațiile sunt diferite. Când sala de împrumut sau de lectură este aglomerată, contactul personal este dificil. Cât mai multe întâlniri, excursii și bibliotecarul nu va fi acel om străin, de care copiii mici se intimidează. Uneori chiar remarcă: „Ce rochiță frumoasă ai”, adresată unei fetițe, sau accentuarea faptului că frecventează des biblioteca, ori întrebarea dacă i-a fost sau nu utilă informația ce i-a fost dată, apropiere copilul.

Anturajul bibliotecii, mulțimea de cărți pe rafturi uimesc copilul venit întâia oară în această instituție. Dacă undeva acolo, lângă o carte obișnuită ori o carte pliantă, este câte o jucărie, aceasta creează o atmosferă calmă, copiii simțindu-se ca acasă.

Un exemplu de îmbinare a imaginației, gustului artistic și laturilor afective este activitatea „Jucăria preferată”, pe care o organizăm în fiecare an în filială. Este ca un mic spectacol, în care copiii își prezintă creația proprie: desen, poezie sau eseu despre jucăria preferată. Sunt implicate personaje din povești, se cântă, se recită poezii, iar jocurile dinamice întregesc spectacolul.

Pentru preșcolari și școlarii mici imaginea joacă un rol decisiv în receptarea unui text. Prezența cărților de colorat îi face părtași la actul creării imaginii, iar imaginea concentrează timpul și spațiul, fiind mult mai ușor asimilat textul.

Una din dificultățile, obstacolele întâmpinate de micii cititori este perceperea textului, a conținutului lui, cât și a ideilor, valorilor pe care autorul le exprimă prin personajele și simbolurile create. Capacitatea de a înțelege depinde în mare măsură de cei ce i-au inițiat în primele lor lecturi. Mărturiile autobiografice ale multor oameni de știință, personalități din lumea artelor evocă sentimentul de îndatorire față de învățătorul sau bibliotecarul care „le-a pus cartea în mână”.

Suntem călăuza cititorului mic, îl îndrumăm în căutările sale expunându-i căile de acces. Îl familiarizăm cu accesul liber la raft, pas cu pas îi indicăm și demonstrăm cum se utilizează dicționarele, enciclopediile.

Pentru ai încuraja pe copii să devină cititori ai Bibliotecii noastre, organizăm cele mai variate activități. Ca exemplu, putem menționa înmânarea oficială a permiselor de cititor elevilor din cl. a 2-a „B” a Liceului „Piotr Velichii” în 2003. Am avut o sărbătoare pe care intenționăm să transformăm într-o tradiție frumoasă. Ne-am întâlnit cu copiii, părinții și profesora lor în localul Bibliotecii frumos amenajat cu desenele copiilor, baloane și ultimele frunze de toamnă. Elevii au adus un omagiu cărții printr-un recital de versuri, iar invitații, copiii mai măricei de la Liceul „Antioh Cantemir”, au înscenat povestea cu frumoase domnițe, prințesă și rege – „Hans cel nătâng” de Hans Christian Andersen. Permisele au fost înmânate de către eroina principală din poveste. Această activitate a dat naștere la o relație permanentă cu acești copii, părinții lor și cadrele didactice. La solicitarea învățătoarei am organizat un ciclu de acțiuni „Literatura despre bine și rău”.

La orele de poezie și lecturi comentate ne străduim să dezvoltăm receptivitatea, capacitatea de a asculta atent și a înțelege, a pătrunde în adâncul textului audiat, a reacționa la mesajul emotiv al textului, a înțelege conținutul de idei, de a trăi aceleași sentimente cu personajele operei.

Copiii, având deprinderea de lectură, caută mai apoi acele cărți și acei autori care le satisfac necesitatea de a ști, de a învăța, de a iubi frumosul.

*Ecaterina Capcelea,
șefa Filialei 1, Biblioteca Națională
pentru Copii „Ion Creangă”*

PRIN CARTE SPRE CUNOAȘTEREA LUMII

*„Cărțile trebuie să fie punți ale prieteniei
și ale înțelegerii între inimile noastre,
între popoarele lumii.”
Ion Dodu Balan*

Biblioteca este o oază de liniște și de frumos, iar cartea - un popas al spiritului în zborul spre împlinire, o imagine a lumii, care i-a dat naștere. Prin carte putem cunoaște mai bine lumea ce ne înconjoară și pe noi înșine, putem să ne formăm o cultură generală amplă.

Astăzi, în învățământ, se discută problema culturii generale. Ne întrebăm ce este mai util pentru tineri: să le oferim o cultură practică, mijloace care să le asigure reușita în existență, să-i obișnuim să opereze mașini și să scrie scrisori de afaceri sau să-i învățăm filozofie, artă și literatură? Nu putem forma o personalitate, renunțând la cultura umanistă, care include și cunoașterea a cât mai multe limbi. Cunoscând o limbă străină poți studia în original istoria, cultura și literatura unui popor, îți îmbogățești vocabularul.

Cu scopul sprijinirii copiilor în studierea limbilor moderne, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a deschis în vara anului 1996 Serviciul carte străină și traduceri, cu o colecție de 3262 exemplare. Chiar de la bun început au fost stabilite legături cu ambasade, centre culturale, reprezentanțe ale altor țări în Republica Moldova, pentru a completa fondul de carte străină.

În 1999 traducerile au fost redistribuite în alte servicii și astăzi avem doar Serviciul carte străină. Colecțiile actuale ale Serviciului constituie 6526 exemplare de publicații în engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană ș. a.

Anual peste 3250 cititori vizitează Serviciul de carte străină și consultă circa 62.720 publicații. Mulți dintre cititori au pășit pragul serviciului numai din necesitatea de a căuta o informație anume într-o limbă străină, dar au găsit aici mai multe cărți interesante, reviste frumos ilustrate. Enciclopedia Britannica, dicționarele Webster, Larousse, Le Robert, Hachette sunt permanent solicitate în sala de lectură. Treptat elevii se obișnuiesc să citească operele clasicilor literaturii universale și a literaturii pentru copii în limbile în care au fost scrise. Aici este o colecție valoroasă de reviste pentru copii și adolescenți: „Abricot”, „Bambi”, „Ça m’interesse”, „J’aime lire”, „Okapi”, „Science et vie Junior”, „Astrapi”, „Phosphore”, „Terre Sauvage” – în limba franceză; „Disney adventures”, „Humpty Dumpty’s”, „National Geographic Kids”, „Welcome”, „Odyssey” – în engleză, „Bambini”, „Ciotola” – în italiană, „Schrumdirum” – în germană.

Comunicarea cu beneficiarii este foarte importantă pentru noi. Urmărim permanent schimbările ce au loc în procesul de învățământ, cerințele și necesitățile celor care sunt interesați de studierea limbilor străine. Printre beneficiarii noștri sunt elevi de la majoritatea liceelor și școlilor din Chișinău. Avem un contingent destul de variat de utilizatori, de la preșcolari până la maturi (studenți, profesori, părinți).

Cu scopul promovării imaginii serviciului, popularizării colecțiilor și atragerii unui număr cât mai mare de cititori activi și fideli, organizăm: expoziții permanente „Cărți noi”, „Scriitori jubiliari”, reviste bibliografice cu genericul „Les revues – la source des informations recentes”. În cadrul Zilelor Creangă organizăm medalioane literare și alte activități, care includ și înscenări ale operelor marelui povestitor în limbi străine.

În mod tradițional, în colaborare cu Alianța Franceză, organizăm „Zilele Francofoniei” sub genericul „Terre d’abondance, terre de vaillance – France!”. Ciclul de acțiuni culturale, printre care expoziția de carte „Un cadeau généreux pour les enfants”, masa rotundă „Les personnalités jubilaires”, recitalurile de poezie, înscenările din creația scriitorilor francezi, concursurile de desene „Merveille de France” ș.a., se bucură de interesul beneficiarilor noștri.

Pentru promovarea serviciului s-a elaborat sigla acestuia cu genericul cu genericul „Linguae portas aperiunt”.

În anul 2003 a fost relansată activitatea „Clubului tinerilor traducători”, care întrunește elevi pasionați de studierea limbilor moderne, de lectură și traducere. La ședințe participă ca invitați traducători notorii din republică, profesori de la catedra de limbi străine a USM, reprezentanți ai ambasadelor cu care colaborăm. Cele mai bune traduceri ale membrilor clubului vor apărea într-o publicație specială, care va fi utilă tuturor beneficiarilor serviciului. Publicația va include, în special, traducerile unor informații solicitate frecvent.

Serviciul carte străină este primul serviciu din Bibliotecă, în care s-a realizat barcodarea colecției în întregime și se face evidența automatizată a împrumutului de publicații prin modulul Circulație al programului Tinlib.

Proiectele noastre de viitor urmăresc un singur obiectiv – lărgirea accesului copiilor la informație prin constituirea unor colecții variate de publicații în limbi străine.

Tamara Drosu,
șef serviciu Carte străină,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

UN VIGUROS CENTRU BIBLIOGRAFIC

Cunosc și admir acești „apostoli” ai cărții, care fac față și sporesc realizările frumoase și minunatei instituții de cultură cum este Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Republica Moldova, încă de prin 1961, când această bibliotecă a trecut „cu traiul” în prezentul local.

Eram un angajat recent al Bibliotecii Republicane „N. K. Krupskaia”, adică un novice în bibliologie. Ce-i drept, făcusem o școală de scurtă durată, dar fructuoasă și folositoare pentru o viață, la ziarul „Moldova socialistă”.

Tineretul celor două biblioteci a fost unit într-o singură organizație comsomolită, iar eu, câțiva ani, am fost liderul acesteia, care întrunea vreo 70 de fete și băieți. De atunci ține prietenia noastră. Cunoșteam bine tineretul, conducătorii care s-au perindat de-a lungul anilor. Țin să menționez, că Biblioteca noastră pentru copii era cunoscută și apreciată în fosta URSS pentru inițiativa de a crea în republică un sistem de biblioteci pentru copii, prin activitatea editorială etc. În anii 70-80 ai secolului trecut Biblioteca acorda o vădită atenție bibliografiei de recomandare literare și cognitive, dar și celei retrospective.

În 1976 la Editura „Lumina” a apărut indicele cumulativ „Literatura pentru copii editată în Moldova Sovietică. 1924-1974”. Aceasta constituie un repertoriu valoros al cărților pentru copii apărute pe parcurs de un semicentener pe meleagurile noastre. Autoarea acestei monografii bibliografice este regretata doamnă Ana Șevenco, un om de omenie, bibliograf de vocație. Redacția științifică a fost efectuată de Lucrătorul Emerit al Culturii din RSSM dna Nina Iskimji. Iar studiul introductiv „Literatura moldovenească pentru copii”, în limbile română și

rusă, a fost încredințat umilei mele persoane. Am conlucrat cu o deosebită plăcere la crearea acestei cărți de valoare, care era o lucrare de vârf în bibliografia moldovenească la acea vreme și, așa spune, este și în zilele noastre. Și e bine că Biblioteca pregătește al doilea volum al acestui repertoriu de carte pentru copii.

De la 1990 încoace Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” își intensifică activitatea în toate direcțiile, vestea despre faptele acestei echipe îndrumate de inimoasa și înțeleapta doamnă Claudia Balaban a pășit peste hotare, în diferite țări și continente. Atâtea eforturi spirituale și materiale cer edițiile Salonului Internațional de Carte pentru Copii, Fundația Cărții, publicația „Cartea. Biblioteca. Cititorul”, conferințele și simpozioanele naționale și internaționale. Și aici e aportul întregului colectiv, din care majoritatea o constituie foștii mei studenți.

În această perioadă Biblioteca devine unul din centrele recunoscute în domeniul bibliografiei. În 1994 la Editura „Universitas” a văzut lumina zilei dicționarul biobibliografic „Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților”. E de menționat, cu 25 de ani până la apariția lui, în 1969 a fost tipărit indicele biobibliografic „Scriitorii Moldovei Sovietice” semnat de Ion Șpac. Publicația Bibliotecii pentru Copii „Ion Creangă” a fost un adevărat cadou binevenit pentru biblioteci, școli, instituții de creație etc.

Autoarea acestei lucrări este dna Elena Cugut, iar îngrijirea ediției aparține dnei Claudia Balaban. Redacția științifică și articolul introductiv „Îndemn la cultură și instruire” au fost realizate de mine. Dicționarul include 102 scriitori din Moldova dintre Prut și Nistru. Tirajul de 3000 ex. și executarea poligrafică reușită i-a asigurat o largă răspândire.

La lansarea acestei cărți valoroase un poet răsfoind-o câteva minute a vorbit nu prea amabil, făcând trimiteri la câteva expresii stilistice nu prea reușite din punctul său de vedere.

I-a răspuns atunci Nicolae Dabija: „Bibliografia dată e o avere, ea păstrează ca și o arhivă prețioasă informația despre procesul literar din republică”. Pare că acel poet după opt ani să fi înțeles ce înseamnă o bibliografie bună și câte eforturi necesită crearea ei.

În 1997, la Editura „Litera”, în execuție artistică reușită, au apărut două biobibliografii ale Bibliotecii – „Grigore Vieru” (autor Maria Ilievici) și „Vasile Romanciuc” (autor Elena Cugut). Sunt realizate cu dragoste, cu un bogat aparat informativ.

Iată ce scrie dna Maria Ilievici în Nota bibliotecarului: „Un cuvânt despre poetul Grigore Vieru produce emoție, trăire firească impusă dincolo de toate ce se produc în viață. Împreună cu alți creatori iluștri, reprezintă o școală poetică, în care poezia este chiar viața și sufletul omului. Maestrului i-a fost dat să scrie atât pentru adulți cât și pentru copii. De nenumărate ori s-a produs întâlnirea dintre acest neobosit slujitor al cuvântului cu cititorii în sălile bibliotecilor, școlilor, liceelor, caselor de creație ale copiilor, căminelor culturale. Prezenta biobibliografie pretinde a fi un cadou oferit poetului din partea bibliotecarilor și o sursă importantă de informare pentru cei interesați de a studia mai profund opera și activitatea marelui poet contemporan al neamului român...”

Tot în 1997, la Editura „Museum” a apărut o carte de excepție – biobibliografia „Alexandru Cosmescu”. Bibliografia propriu-zisă aparține dnei Tamara Maleru, alcătuirea și îngrijirea - dnelor Valentina Cosmescu și Silvia Celac. Lucrarea începe cu un tabel cronologic, apoi urmează partea voluminoasă – „Memorii”, consacrate omului de cultură și creație Alexandru Cosmescu: „În amintirile colegilor de generație”, „Magistru al cuvântului”, „Ambasador al literaturii lumii”, „Anevoiosul destin al creației”, „Maistrul și învățăceii”. Bibliografia cuprinde 541 descrieri bibliografice. Informația textuală cuprinsă în această carte e unică în felul său și e realizată la un înalt nivel artistic.

În 1999 apare biobibliografia „Spiridon Vangheli” (alcătuitor Maria Ilievici). Acum doi ani în urmă, în 2002, Biblioteca a pus la dispoziția specialiștilor și cititorilor de diferite vârste biobibliografia „Arcadie Suceveanu” (alcătuitor Tamara Maleru), care include un bogat și variat aparat, 950 descrieri și material iconografic. Lucrarea a apărut în condiții artistice și poligrafice deosebite la Editura „Litera”.

O lucrare bibliografică de o valoare incontestabilă este și anuarul „Aniversări culturale”, ce pune la dispoziția bibliotecilor și școlilor un bogat material bibliografic și factologic. Sunt folosite cele mai variate căi de informare și documentare a beneficiarilor. Astfel, în fascicula 6 a buletinului metodic și bibliografic „Cartea. Biblioteca. Cititorul” (1997) au fost publicate liste bibliografice întocmite de dna Tamara Maleru „Carte de istorie a românilor intrată în colecțiile Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”. Mi-a plăcut metodică acestor liste și m-a surprins bogăția de publicații istorice de o deosebită valoare, ce ar face cinste bibliotecilor universitare și academice.

Salut din toată inima eforturile Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” de a scoate de sub tipar ediția a 2-a, revăzută și adăugită, a dicționarului biobibliografic „Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților”. Căci o bibliografie de felul acesta este o avere, o oglindă a patrimoniului nostru literar.

Ion Madan,
dr. conferențiar,
Universitatea de Stat din Moldova

EVENIMENT

SALONUL INTERNAȚIONAL DE CARTE PENTRU COPII, EDIȚIA A VIII-A - Chișinău, 21-24 aprilie 2004 -

Sentimentele și impresiile cu care se încheie Salonul sunt coplesitoare și oricât de anevoioasă ar fi organizarea cu toate problemele financiare și nu numai, imediat începi să te gândești la ediția următoare. Altfel nici nu se poate, deoarece anul acesta, la finalizarea Salonului, patru persoane – Aurelian Silvestru, Oleg Bodrug, Oleg Bujor, Adrian Dinu Rachieru – s-au anunțat ca sponsori pentru ediția a IX-a a Salonului, punând în contul Salonului premiile primite.

Vasta informare a vizitatorilor despre noile apariții editoriale din mai multe țări clasează această manifestare ca una de valoare, absolut necesară copiilor, pedagogilor, părinților, bibliotecarilor.

Deși e același eveniment, care se repetă an de an, de fiecare dată se întâmplă totuși ceva inedit. Alți copii, tot atât de dornici de a cunoaște, alte cărți scrise de autori din timpuri și spații diferite, dar care prin mesajul așternut în pagini de carte încearcă să facă lumea mai bună și mai frumoasă, mai inteligentă.

Salonul nu face altceva decât leagă sufletul creatorului de valori spirituale de sufletul celor care așteaptă cu aviditate toate aceste bogății înmănușate în pagini de carte – deschidem ușile pentru copii spre o lume a înțelepciunii. Le ajutăm copiilor să crească frumos, cu dragoste și respect pentru înaintași, dar și cu mai multă încredere în ziua de mâine.

Salonul a întrunit peste 90 edituri din Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina, Belarusi, Franța, Germania și a prezentat peste 2000 titluri de carte nouă pentru copii.

Programul Salonului, pe lângă expoziții de carte și expoziții de ilustrații de carte pentru copii în original, lansări de carte, întrunirea copiilor – laureați ai concursurilor naționale și internaționale de creație literară cu genericul „Ispita cuvântului”, a cuprins și întruniri profesionale – Simpozionul „Biblioteca – suport pentru educația și formarea copiilor”, două ateliere în cadrul Școlii de Biblioteconomie, „Site-uri Web pentru copii”, susținut de Hermina Anghelescu, profesor, doctor la Universitatea de Stat Wayne, SUA, și „Instruirea bibliotecarilor – oportunități și experiențe europene”, susținut de Mircea Regneală, profesor, doctor, directorul Bibliotecii Centrale Universitare București, președintele Asociației Bibliotecarilor din Învățământ România.

Îmbucurător e faptul că s-a păstrat tradiția frumoasă a cărții-surpriză, pe care a primit-o gratis fiecare copil, vizitator al Salonului. La ediția curentă cartea-surpriză îi aparține lui Aurel Scobioală „Învățăminte din vorbă cuMinte”, ilustrată de Stela Damaschin, pregătită de Editura „Prut Internațional”. Cartea-surpriză a intrat în 10000 de familii (acesta este tirajul cărții) grație susținerii financiare a Ministerului Culturii al Republicii Moldova, Primăriei municipiului Chișinău, SA „Calea Ferată a Moldovei” și SA „Baștina-Radog”.

În scopul promovării cărții de referință, la premiile oficiale s-a mai adăugat un premiu – „Cartea de referință”. Iar la premiile speciale s-a instituit premiul „Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei”, în susținerea bibliotecilor, care, confruntându-se cu mari probleme, mai elaborează și editează lucrări în domeniul bibliologiei.

Simbolul Salonului – „rândunica” – nu ne-a anunțat doar că a sosit primăvara, ci o primăvară cu multe cărți pentru copii frumoși și deștepți. Acest simbol și întreaga concepție grafică a Salonului aparține graficianului și ilustratorului Vitalie Coroban de la Editura „Cartier”.

Vizitatorii Salonului au participat la lansarea a circa 60 de titluri de carte, apărute în ultimul an la editurile participante. Într-un material al buletinului nu poți să enumeri toate lansările de carte. Și totuși la unele din ele aș vrea să mă opresc: „Atlet Moldav” (volum dedicat lui Ștefan cel Mare) de Emilian Marcu, Editura „Augusta”, Timișoara; „Poemul scurt al lungii mele vieți” de Carolina Ilică, Editura Academiei Internaționale Orient-Occident, București; „Un secol de arte frumoase la Iași” de Valentin Ciucă, Editura „Art XXI”, Iași; „Limelfice” de Lucia Dărămuș, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj; „DEI Junior”, Editura „Cartier”, Chișinău; „Primul meu dicționar” (colecție bilingvă), Editura „Princeps”, Chișinău.

O adevărată sărbătoare au fost lansările de carte ale Editurii „Prut Internațional”: „Inventatorul de cuvinte” de Oana Lazăr, „Căruțul cu îngeri” de Leo Butnaru, „ÎnvățăMinte din vorbă cuMinte” de Aurel Scobioală, colecțiile „Biblioteca pentru toți copiii”, „Primii pași”, „Să crești mare”, „Vreau să știu”, „Poezii de seama voastră”, „O poveste cum alta nu este”. Însă cea mai mare rezonanță a avut-o lansarea cărții „Victoria speranței” de Aurelian Silvestru, menționată cu două premii ale Salonului.

Complicată a fost și misiunea juriului: să aleagă din volumul de cărți cele mai bune, ce merită să li se acorde prestigioasele premii ale Salonului.

Premiile principale:

- **Premiul „Cartea anului”** – „Victoria speranței” de Aurelian Silvestru (Editura *Prut Internațional*, Chișinău);

- **Premiul „Simpatia copiilor”** – „Victoria speranței” de Aurelian Silvestru (Editura *Prut Internațional*, Chișinău). Acest premiu este acordat conform deciziei Juriului copiilor. Juriul copiilor de fapt a confirmat obiectivitatea Juriului Salonului în decernarea premiului „Cartea anului”;

- **Premiul „Cartea cognitivă”** – 1. „Lumea animală a Moldovei” (Editura *Știința*, Chișinău), premiu acordat de Ministerul Educației al Republicii Moldova; 2. Colecția „Educația moral-spirituală” (Editura *Lyceum*, Chișinău);

- **Premiul „Cartea de referință”** – 1. Dicționar Enciclopedic Ilustrat Junior (Editura *Cartier*, Chișinău); 2. „Dicționar explicativ ilustrat” (Editura *Litera*, Chișinău); 3. „Dicționar de biologie” (Editura *Arc*, Chișinău), premiu acordat de Ministerul Educației al Republicii Moldova;

- **Premiul „Cea mai reușită colecție de carte pentru copii”** – 1. „Biblioteca pentru toți copiii” (Editura *Prut Internațional*, Chișinău); 2. „Vreau să știu” (Editura *Prut Internațional*, Chișinău), premiu acordat de Ministerul Educației al Republicii Moldova;

- **Premiul „Cea mai reușită prezentare grafică a cărții”** – Stela Damaschin pentru cartea „ÎnvățăMinte din vorbă cuMinte” de Aurel Scobioală (Editura *Prut Internațional*, Chișinău);

- **Premiul „Cea mai reușită ilustrație de carte în original”** – Violeta Diordiev pentru ilustrațiile la cartea „Din pildele lui Esop” (Editura *Pontos*, Chișinău);

- **Premiul „Cel mai frumos amenajat stand”** – Societatea de Distribuție a Cărții *Pro-Noi*, Chișinău;

- **Premiul „Pentru mass-media”** – 1. Silvia Hodorogea (Știrile serii, TV Moldova); 2. Ion Anton (săptămânalul „Florile Dalbe”).

Premiile speciale acordate de:

- **Ministerul Culturii al Republicii Moldova** – Vlad Chiriac pentru volumul „Alexie Mateevici” (Editura *Știința*, Chișinău);

- **Ministerul Educației al Republicii Moldova** – Editura *Lumina* pentru colecția de manuale de liceu;

- **Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO** (Premiul **Carte pentru promovarea spiritului de toleranță**) – Ioan Mânăscuță și Sergiu Puică pentru colecția bilingvă „Primul meu dicționar” (Editura *Princeps*, Chișinău);

- **Primăria Chișinău** – Ion Hâncu „Vetre strămoșești din Republica Moldova” (Editura *Știința*, Chișinău);

- **Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”** – Editura *Aramis*, București, pentru ediția bibliofilă „Mihai Eminescu”;

- **Uniunea Scriitorilor din Moldova** – 1. „Căruțul cu îngeri” de Leo Butnaru (Editura *Prut Internațional*, Chișinău); 2. „Poemul scurt al lungii mele vieți” de Carolina Ilică (Editura *Academiei Internaționale Orient-Occident*, București); 3. „Alexandra sau povestea despre umbră” de Cătălin Bordeianu (Editura *Vasiliana’98*, Iași); 4. „Atlet moldav” de Emilian Marcu (Editura *Augusta*, Timișoara); 5. Editura *Trinitas*, Iași;

- **Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova** – Valentin Ciucă pentru volumul „Un secol de arte frumoase la Iași” (Editura *Art XXI*, Iași);

- **Secția Națională IBBY** – Adrian Dinu Rachieru, redactor-șef al Editurii *Augusta* din Timișoara pentru promovarea autorilor din Basarabia;

- **Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”** (Premiul **Cea mai bună carte pentru copii cu deficiențe de vedere**) – Editura *Epigraf* pentru culegerea „Făguraș de poezie”;

- **Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova** (Premiul **Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei**) – Mircea Regneală pentru „Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării”;

- **Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași** – Editura *Litera* pentru colecția „Biblioteca școlarului, serie nouă”;

- **Premiul „Hidronauții”** (acordat în memoria lui Dănuț Postolachi, autorul cărții „Hidronauții”, de către familia Ion și Ghiulnara Țurcanu din Bălți) – familiei Valentina și Vasile Romanciuc pentru aportul adus la promovarea cărții pentru copii și a tinerelor talente.

La crearea imaginii Salonului un rol aparte îi revine și Paginii Web a Salonului: www.iatp.md/scp, executată în limba română și engleză, ce permite să fim consultați pretutindeni unde este acces la Internet.

Succesul acestei sărbători spirituale aparține mai multor instituții interesate să contribuie la procesul de educație a copiilor. O recunoștință deosebită vreau să adresez Ministerului Culturii, dlui ministru Veaceslav Madan; Primăriei Chișinău, dlui primar general Serafim Urechean; Căii Ferate din Moldova, dlui director Miron Gagauz; Societății „Baștina-Radog”, dlui director Alexandru Rusu; Editurii „Prut Internațional”, dlui director Oleg Bodrug; Firmei „Admiral Casino Imperial”, dlui director Victor Panfilov; Organizației „Salvați copiii”, dlui director Vasile Batcu; Institutului pentru Porumb și Sorg „Porumbeni”, dlui director general Vasile Micu; Societății „Balcantir”, dlui director Valeriu Stere; Societății „Santarm”, dlui director Vladimir Simov; Firmei „Novoadvar”, dnei director Taisia Panfilov; Școlii de Biblioteconomie din Moldova, dnei director Ludmila Corghenci; Complexului Hotelier „Turist”, dnei director Ludmila Nedzelschi; Pieței Centrale Chișinău, dlui Marcel Pripa.

Urări de bine și sănătate celor care și-au dat concursul la organizarea Salonului Internațional de Carte pentru Copii, ediția a VIII-a.

Copiii, sper, au avut fericita ocazie de a-și completa memoria cu impresii de neuitat. Acum îmi zic: ce bine că există Salonul Internațional de Carte pentru Copii, ce bine că eforturile pentru organizare sunt răsplătite prin torentele de copii, venind ca apele curate de primăvară să asalteze Cetatea Cărții. Și iată că mă surprind la gândul, că imediat ce se încheie o ediție, sufletește, cu toată inima, încep să mă pregătesc de o nouă întâlnire, și mai bogată în cărți, și mai frumoasă în participanți.

Desigur, toate acestea se vor întâmpla numai unindu-ne eforturile pentru un singur scop: promovarea și susținerea cărții pentru copii, care îi va ajuta să devină mai bogați spiritual, mai luminați, mai buni, mai inteligenți, capabili să înfrunte problemele vieții.

Claudia Balaban,
președintele Secției Naționale IBBY

UNIȚI DE BINECREDINCIOSUL VOIEVOD ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT

„Mare erou al neamului, personalitate istorică marcantă, simbol al dragostei de neam și țară, principe de rezonanță europeană, apărător al creștinismului ... toate acestea ne spun că Ștefan cel Mare nu este doar o legendă ...”*

Ștefan cel Mare și Sfânt nu este nici legendă și nici mit, ci este o întrupare a idealului nostru, pe care trebuie să-l cunoaștem nu doar la nivelul manualelor școlare sau fragmentar din ceea ce ne oferă presa în acest an de

* Soarele Moldovei. 1504 – 2004 .- Iași: Optima, 2003 .- P. 13.

marcare a 500 de ani de la trecerea la cele veșnice a Marelui Voievod. În această idee au fost gândite acțiunile consacrate acestui eveniment, programate la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. Dintre cele realizate în prima jumătate a anului 2004 se disting cele două concursuri, destinate elevilor interesați să-și aprofundeze cunoștințele despre viața și faptele celui supranumit „Soarele Moldovei”.

Concursul „**La izvoarele înțelepciunii**”, ediția a XIV-a, desfășurat în ianuarie-iulie 2004 în Republica Moldova, județele Iași și Vaslui din România, a avut ca scop familiarizarea elevilor cu sursele bibliografice documentare și literare despre Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt.

Faza republicană a Concursului, desfășurată în 13 mai, a întrunit 62 de elevi din întregul teritoriu al Republicii Moldova, selectați în cadrul fazei raionale sau orășenești. Concurenții au avut a înfrunța trei probe de concurs, dintre care una în scris și două orale. Una dintre probele orale a abordat aspectul istoric, documentar al vieții și domniei lui Ștefan cel Mare, iar a doua probă, orală, a evocat chipul Domnitorului în literatură și folclor.

Juriul, sub președinția lui Arcadie Suceveanu, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, a acordat 10 premii I, 10 premii II și 10 premii III. Primii zece sunt elevii: Diana Cebotari (Liceul „Ioan Vodă”, Cahul), Mila Pogor (Școala Hâjdieni, Glodeni), Elena Costru (Liceul „B. Cazacu”, Nisporeni), Doina Savițchi (Liceul „Alexandru cel Bun”, Vărzărești, Nisporeni), Victoria Grăjdieru (Liceul „O. Ghibu”, Orhei), Nicolae Frate (Liceul „A. Donici”, Peresecina, Orhei), Cristina Cotorobai (Liceul „V. Anestiadi”, Sărătenii-Vechi, Telenești), Vladimir Ivaniuc (Liceul „Gh. Asachi”, Ungheni), Victoria Donos (Liceul „V. Alecsandri”, Chișinău), Stanislav Rimschi (Liceul „Ion Creangă”, Chișinău).

Laureații fazei republicane a Concursului au fost promovați în faza finală, care a avut loc în 10 iulie 2004 la Mănăstirea Dobrovăț, ultima ctitorie a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, aflată la câțiva kilometri de Iași.

Faza finală a fost organizată în parteneriat de Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” din Iași, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău și Biblioteca Județeană „N. Milescu Spătaru” din Vaslui, cu sprijinul Ministerului Culturii și Ministerului Educației al Republicii Moldova, Consiliului Județean Iași, Inspectoratelor școlare județene din Iași și Vaslui.

Cei zece elevi din Republica Moldova au concurat alături de zece elevi din județul Iași și zece elevi din județul Vaslui. Prestanța tuturor participanților a încântat juriul, prezidat de scriitorul Ion Hadârcă. Păstrând doza cuvenită de modestie, trebuie să menționăm reușita deosebită a elevilor din Republica Moldova, care s-au evidențiat în special prin abordarea critică, personală a subiectelor și expresia plină de trăire sufletească. Mai mulți membri ai juriului și-au exprimat părerea că, participanții la Concurs din Republica Moldova sunt mai aproape de spiritul lui Ștefan cel Mare și Sfânt și retrăiesc istoria cu toată inima lor.

Prima probă a fazei finale a fost un set de întrebări comun pentru toți concurenții și s-a bazat pe operele literare și creația populară ce evocă chipul

Voievodului. În a doua probă fiecare concurent a făcut o scurtă relatare la un subiect.

Juriul fazei finale a desemnat laureații concursului: Premiul Mare – Stanislav Rimschi (Liceul „Ion Creangă”, Chișinău); Premiul I – Doina Savițchi (Liceul „Alexandru cel Bun”, Vărzărești, Nisporeni), Cristina Deleanu (Liceul Economic nr. 2, Iași), Cătălin Nicolae Popa (Colegiul „Gh. Roșca Codreanu”, Bârlad, jud. Vaslui); Premiul II – Victoria Donos (Liceul „V. Alecsandri”, Chișinău), Speranța Chiper (Liceul „M. Kogălniceanu”, Vaslui), Sabina Grigore (Liceul Economic nr. 1, Iași); Premiul III – Vladimir Ivaniuc (Liceul „Gh. Asachi”, Ungheni), Ioana Roxana Sima (Liceul „A. Rugină”, Vaslui), Alina Gheorghiescu (Școala „Petru Rareș”, Hârlău, jud. Iași).

Toți participanții la Concurs au primit din partea Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” câte un set de cărți, iar premianții locurilor I, II și III – și câte un obiect de preț, respectiv un casetofon player, un calculator de buzunar, o mapă-geantă. Un premiu deosebit a fost oferit, de asemenea tuturor participanților și membrilor juriului, de către Consiliul Județean Iași, Inspectoratul Școlar Județean Iași și Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași. Acest premiu a însemnat o excursie de documentare „Ctitorii ale lui Ștefan cel Mare”, care a inclus traseul Curțile Domnești de la Hârlău – Cetatea de Scaun a Sucevei – Mănăstirea Putna – Mănăstirea Sucevița – Mănăstirea Moldovița – Mănăstirea Voroneț.

Al doilea concurs, finalizat în 25 iunie 2004, a fost organizat de Bibliotecă în colaborare cu Redacția emisiuni pentru copii și tineret a Companiei „Teleradio-Moldova” și s-a intitulat **„Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare ...”**.

Cei 16 concurenți, selectați pentru faza finală dintr-un număr de 52 de participanți, au avut note maxime la două faze anterioare, care au prevăzut trimiterea răspunsurilor la o serie de întrebări anunțate în cadrul emisiunii radiofonice „Ora copiilor” și a unui eseu cu genericul „Fost-au acest Ștefan Vodă ...”. Întrebările s-au referit la copilăria lui Ștefan cel Mare, arborele lui genealogic, momentul urcării sale la tron, dezvoltarea economică și situația politică în țară în perioada domniei sale, ctitoriile de biserici și mănăstiri, canonizarea Marelui Voievod.

Faza finală a Concursului a fost consacrată chipului lui Ștefan cel Mare și Sfânt în literatură și artă.

Juriul a avut următoarea componență: președinte - Ion Negrei, istoric, redactor-șef al revistei „Cugetul”; membri - Taisia Arsenii, profesoară de istorie la Liceul „Ion Creangă” din Chișinău; Claudia Partole, scriitoare; Ion Anton, scriitor, redactor al revistei „Florile Dalbe”; Victoria Tomuz, redactor la Redacția emisiuni pentru copii și tineret a Companiei „Teleradio- Moldova”; Eugenia Bejan, prim adjunct al directorului general la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” (care a și moderat concursul); Maria Ciobanu, șef serviciu la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”.

În final, au fost desemnați premianții: Marele Premiu - Mihaela Iordăchescu (Liceul „Ion Creangă”, Chișinău); Premiul I - Veronica Șendrea și Elena Taragan (Liceul „Ion Creangă”, Chișinău); Premiul II – Ludmila Pricochi (Școala Tochile-Răducani, Leova) și Adriana Tatarciuc (Liceul „M. Kogălniceanu”, Chișinău);

Premiul III – Ana Orlic (Liceul „Ion Creangă”, Chișinău) și Mariana Midrigan (Liceul „N. Casso”, Sângerei). Tuturor participanților la faza finală a Concursului le-au fost înmânate seturi de cărți și diplome de participare.

Acest Concurs a fost însoțit și de un mini-spectacol, în care au participat copiii de la Tabăra de vară a Bibliotecii „Alba Iulia” din Chișinău, Studioul teatral de copii „Carpe Diem” (conducător Claudia Pătrânac) cu premiera absolută a piesei „Când zorii s-au trezit” de Claudia Partole, Ana Orlic (Liceul „Ion Creangă”, Chișinău) cu o poezie din creația proprie, Mihaela Iordăchescu (Liceul „Ion Creangă”, Chișinău) cu „Doina” de Mihai Eminescu și Olga Guțu (USM), care a încheiat cu poezia „Ștefan Vodă, rugându-se pentru neam” de Vasile Romanciuc.

Îndemnul Marelui Domnitor, exprimat de poetul Vasile Romanciuc, să ne călăuzească în cugetele și faptele noastre:

„Fraților, rămâneți frați,
Într-o țară, într-o lume,
Într-o limbă, într-un nume.
Asta v-o doresc anume –
Fraților, rămâneți frați.”

*Eugenia Bejan, Maria Ciobanu,
Biblioteca Națională pentru
Copii „Ion Creangă”*

ÎNTRUNIRI PROFESIONALE

BIBLIOTECA – SUPTOR PENTRU EDUCAȚIA ȘI FORMAREA COPIILOR: SIMPOZION

– Chișinău, 23 aprilie 2004 –

Ediția a VIII-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii a prilejuit, pe lângă numeroasele prezentări de carte, întâlniri cu scriitori, ilustratori și editori, și trei întruniri profesionale ale bibliotecarilor care servesc copii: atelierul „Instruirea bibliotecarilor: oportunități și experiențe europene” (formator – Mircea Regneală, prof. univ. dr., director al BCU București); atelierul „Site-uri Web pentru copii” (formator – Hermina G. B. Anghelescu, prof. univ. dr., Universitatea de Stat Wayne, SUA), simpozionul „Biblioteca – suport pentru educația și formarea copiilor”.

Toate întrunirile profesionale au fost organizate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și Școala de Biblioteconomie din Moldova, cu sprijinul Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” și al Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu” din Chișinău.

Tema simpozionului este în plină concordanță cu preocupările comunității internaționale a bibliotecarilor, fiind foarte apropiată de genericul Conferinței IFLA 2004 - „Bibliotecile – mecanisme pentru educație și dezvoltare”.

Ideea principală, care se deduce din majoritatea comunicărilor prezentate la simpozion, este că biblioteca publică, alături de cea școlară, are un rol important în instruirea și educația copiilor, mai ales în formarea abilităților acestora de a se autoinstrui. De la cea mai fragedă vârstă, prin joc, diverse activități de dezvoltare a creativității, prin lecturi, bibliotecarul îi transmite copilului mai multe cunoștințe de care el are nevoie pentru formarea sa. Mai târziu, când copilul devine elev, biblioteca îi asigură sursele necesare de informație pentru studiu și dezvoltare a culturii generale, îl instruește cum să caute, să evalueze și să utilizeze eficient informația. Biblioteca publică și cea școlară au misiunea de a-l pregăti pe copil pentru studiul de-a lungul întregii vieți, acesta fiind necesar în societatea contemporană mereu în schimbare.

În comunicările, publicate în continuare, sunt descrise mai multe servicii și activități, organizate de diferite biblioteci: servicii specializate, cum ar fi Ludoteca; programe de promovare a lecturii printre copii și părinți; servicii de referință electronice în bibliotecile pentru copii; cluburi literare și altele.

ASPECTE ACTUALE ALE ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII METROPOLITANE BUCUREȘTI LEGATE DE EDUCAȚIA TINERILOR UTILIZATORI

În procesul de formare a unei culturi informaționale, biblioteca publică are un rol educativ în continuă creștere, funcția acesteia ca instituție complementară școlii devenind tot mai ofensivă.

Programele bibliotecilor sunt orientate într-o măsură tot mai mare spre formarea și educarea generațiilor tinere, asigurând informația necesară pregătirii copiilor, începând din faza preliminară intrării la școală, cât și în diverse etape ale procesului educativ.

Pentru a răspunde nevoilor tinerilor utilizatori, bibliotecile trebuie să țină seama de specificul psiho-social al acestora. Importanța acestei categorii, care cuprinde preșcolarii, populația școlară, adolescenții și tinerii, rezidă în faptul că ea este în formare și constituie viitorul public adult și de vârstă a treia. Acest public reprezintă de asemenea viitorul electorat de care vor depinde politica țării și politicile regiunii, alegerea cu sau fără discernământ a autorităților locale, cât și a celor la nivel național.

Ca atare, miza educației acestui public este fundamentală, de calitatea lui intelectuală, socială, morală și civică depinzând calitatea vieții în viitor.

Rezultă așadar că alături de școală și chiar în mai mare măsură, biblioteca joacă un rol decisiv în viața comunitară.

Spre deosebire de școală, care are caracter obligatoriu, biblioteca nu este percepută ca un spațiu coercitiv. Copiii, adolescenții și tinerii neinformați și needucați pot să o ignore, dar nu să o considere ca mediu ostil. Dimpotrivă, în cazul unei politici de animație, biblioteca îi poate atrage, putându-le oferi o modalitate de evaziune pozitivă, o formă agreabilă de cunoaștere.

Această formă de educație, prin caracterul său benevol și „spontan”, le cere subiecților implicați mai puțin efort, fiind adaptată nivelului lor, ajutându-i să obțină satisfacții până atunci necunoscute. Aceste satisfacții de natură intelectuală pot avea un impact deosebit asupra ameliorării calității umane a individului.

Toate acestea constituie argumente peremptorii că biblioteca poate fi, pentru unele categorii de public, o alternativă la procesul de învățământ sau un adjuvant necesar.

Bibliotecile oferă resursele lor informaționale profesorilor, elevilor și părinților pentru sprijinirea activității de învățământ și extinderea posibilităților acesteia. În acest sens, bibliotecile îi ajută pe elevi să-și dezvolte deprinderile de studiu continuu și capacitatea de a folosi eficient informația.

Obiectivul de bază al bibliotecii publice îl constituie deprinderea utilizatorilor cu accesul la informația pertinentă, corectă și la obiect. Tinerii utilizatori trebuie să fie educați și învățați să caute informațiile esențiale, constructive și conștientizați că mai multă informație le asigură un plus de cunoaștere, ceea ce înseamnă o capacitate sporită în formarea propriei personalități, cât și în afirmarea rolului lor în societatea civilă și în viața socială. Se urmărește însușirea de către cititorii tineri a tehnicilor de regăsire a informației în documentele de bibliotecă, formarea gustului pentru lectură și învățarea tehnicilor moderne de muncă intelectuală și de folosire a echipamentelor performante, astfel încât să nu le fie îngădită tinerilor utilizatori libertatea de a descoperi singuri informația. Un accent deosebit se pune pe folosirea eficientă a spațiului anume amenajat pentru lectură, în scopul valorificării corespunzătoare a informațiilor existente în lucrările ce fac parte din „Fondul de referință”.

Biblioteca Metropolitană București desfășoară o activitate susținută pentru formarea și educarea tinerilor utilizatori cuprinși în diferite forme de învățământ, în cadrul celor 9 biblioteci pentru copii („Ion Creangă”, „V. Alecsandri”, „Otilia Cazimir”, „G. Călinescu”, „C. Dobrogeanu Gherea”, „Elena Farago”, „Emil Gârleanu”, „Petre Ispirescu”, „George Topârceanu”).

Din multitudinea activităților de profil, desfășurate de Biblioteca Metropolitană, ne vom opri asupra a două dintre experimentele reușite la Biblioteca „Ion Creangă” și anume: „LUDOTECA”, care este un spațiu special amenajat pentru familiarizarea copilului mic și foarte mic cu practicile lecturii, cu cărți și reviste. Numele acestei forme de pregătire a viitorului cititor vine din latinul *ludere* = a se juca. Ideea de bază o constituie îmbinarea jocului cu lectura, astfel încât trecerea de la joc și ascultat povești la lectura propriu-zisă a acestor povești de către fiecare copil în parte să fie cât mai ușoară, iar biblioteca să fie în mintea copiilor un loc plăcut la care să dorească să revină. Cărți rezistente, din material plastic, cu imagini colorate, le mediază cunoașterea lumii, într-o asemenea ambianță se produce socializarea copilului și accesul la un spațiu în care el învață ceva fără să-și dea seama, cu plăcere și fără efort. Obișnuit cu asemenea practică, el va manifesta curiozitate intelectuală, se va dezvolta mai repede și mai complet, nu se va simți intimidat de bibliotecă.

„LUDOTECA” este o anticameră a lecturii. Sala are un mobilier special, culorile sunt atractive (roșu și crem), cărțile sunt pline de ilustrații și text mic în limbile română, engleză, franceză, germană, italiană.

Ca element de noutate, foarte apreciat de public, a fost achiziționarea celor mai interesante jocuri pentru diferite vârste: cuburi, jocuri de construit, tablă pe care se poate desena, blocuri de desen, culori, vopsele sau jocuri care permit copiilor să-și folosească imaginația, cunoștințele de cultură generală, dar și inteligența, precum și jocuri sportive care se pot desfășura în aer liber (fotbal, baschet etc.). În jurul cărții se dezvoltă un complex de activități care contribuie la integrarea socială și la educarea copilului.

Copiii mai mari, care vor să se destindă după ce au învățat la sala de lectură, găsesc în „LUDOTECĂ” jocuri de strategie economică și afaceri („Capital”, „Monopolys”, „Lider”), strategie militară („Risc”), scrabble, șah, jocuri de cuvinte, puzzle pe subiecte de geografie și istorie, dar și jocuri de familie care adună copiii și părinții mai ales sâmbăta și în vacanțele școlare.

Teatrul de păpuși „Licurici”, întemeiat în urmă cu 30 de ani, constituie o modalitate inedită de prezentare a textului literar, de dezvoltare a imaginației și de descoperire a talentului copiilor, care a obținut succese și în afara țării. Ideea de la care a pornit activitatea acestui teatru este aceea de a da viață pe o mică scenă personajelor îndrăgite de copii din poveștile auzite de la bunici. Legătura dintre carte și teatru este continuă și începe cu alegerea poveștii, adaptarea textului pentru scenariu. Confecționarea păpușilor, repetițiile, imprimările, amenajarea scenei, realizarea decorurilor etc. au loc în atelierul special, existent în cadrul teatrului, întreaga organizare având un farmec deosebit începând de la amenajarea spațiului până la pelerinajul zilnic al copiilor deveniți păpușari, dar și confecționeri, mânăuitori, designeri, sunetiști, actori.

Biblioteca organizează concursuri în diferite formule, anunță cele mai interesante achiziții, organizează expoziții cu desene ale copiilor, oferă premii constând în cărți primite ca donații. Toate aceste activități atrag și copii din categoriile defavorizate. Teatrul „Licurici” dă spectacole în casele de copii, oferind o bucurie și o posibilitate de cunoaștere și celor care altfel nu au acces la teatru și carte.

Teatrul „Licurici” a oferit spectacole în parcuri, făcând cunoscută Secția pentru copii a Bibliotecii și unui public din cartiere cu puține facilități culturale. „Fantezia creatoare și imaginația, specifice în cea mai mare măsură vârstei copilăriei, reprezintă o sursă inepuizabilă pentru un teatru de păpuși, iar farmecul specific marionetelor și complexitatea unui spectacol de păpuși au găsit un câmp foarte favorabil de acțiune pentru copii” - aprecia dna Gabi Stamatiaide, responsabilă acestui program de acțiune culturală la Biblioteca Metropolitană.

Activitatea teatrului este foarte apreciată de spectatorii și colaboratorii Bibliotecii: școli, grădinițe, case de copii, asociații care se ocupă de îngrijirea copiilor aflați în dificultate, case de cultură ale unor instituții guvernamentale etc.

Aceste modalități vizează atragerea spre bibliotecă a unui număr cât mai mare de copii de toate vârstele, urmărindu-se apropierea lor de carte, în condițiile cunoscute ale competiției dure cu celelalte tentații oferite de mass-media (televizor, film, jocuri pe calculator etc.).

*Ion Constantin,
Biblioteca Metropolitană București*

ANIMAȚIA LECTURII CA MODALITATE DE FAVORIZARE A MOTIVAȚIEI DE A CITI LA ELEVI

Motivația pentru lectură depinde de istoria personală a fiecăruia în parte. Unii copii descoperă foarte devreme plăcerea lecturii. Pentru mulți alții lectura nu va deveni nicicând o plăcere, deoarece condițiile de viață nu le-au favorizat întâlnirile cu cărțile necesare, cu emoțiile pozitive, trezite de ele.

Una dintre activitățile care ameliorează motivația pentru lectură la elevi este animația lecturii. Practicată, în primul rând, în mediul școlar, poate fi transpusă și în activitatea bibliotecilor, centrelor de vacanță, de odihnă etc.

Animația lecturii este o activitate specifică, orientată spre lectură și spre descoperirea cărților. Biblioteca, fiind un loc viu, animat, practică în activitatea sa diverse acțiuni culturale, deseori similare spectacolelor. În acest caz, vom vorbi despre animații în general. Atunci când conținutul cărților devine obiectul unui spectacol existent sub diverse forme livrești și când aceste cărți sunt imediat puse la dispoziția elevilor, acțiunile se orientează spre animația lecturii. Animația lecturii poate fi definită astfel:

1. Este o activitate de mediere culturală dintre cărți și copii, chemată să reducă distanța dintre cei doi subiecți.

2. Natura medierii exclude obligația de a citi, impusă copilului de adult.

Animația lecturii constă, din contra, în crearea la copil a unei motivații incitatoare de a merge spre cărți și lectură.

3. Mediarea creează două motivații principale:

- motivația ludică: în acest caz, cărțile sunt propuse copiilor în cadrul unui joc, prima regulă a căruia este necesitatea de a citi pentru a participa la el;

- motivația responsabilă: în acest caz, cărțile sunt propuse în cadrul unei responsabilități sociale, astfel copiilor încredințându-le niște responsabilități față de alte persoane (spre exemplu, participarea într-un clip teatral etc.).

4. Sortimentul de cărți este vast și diversificat.

5. Animația lecturii nu impune copilul să expună cele citite.

Pentru ca o persoană să dorească să citească, ea trebuie să aibă un proiect interior, care corespunde unei structuri mintale ce articulează între motivațiile de a citi și competențele care permit de a citi, numite competențe lectorale. Un set de competențe oferă copilului școala, urmând ca pe parcursul întregii vieți ele să se acumuleze în continuare. Setul de competențe lectorale include: cunoașterea limbii (decodificarea, fraze complexe, metafore etc.), cunoașterea literaturii (genuri, autori, colecții etc.) și posedarea unui gust propriu pentru lectură (autori sau teme preferate etc.). Cu cât mai dezvoltate sunt competențele lectorale, cu atât mai profunde sunt lecturile pe care le face persoana.

Animația lecturii oferă o motivație de susținere pentru copiii care nu dețin încă un proiect interior de cititor. Astfel, motivația ludică însumează la fel de bine cercetările pentru plăcere, pentru curiozitate, dar și dorința de a câștiga un joc. Motivația responsabilă, la rândul său, adună la un loc dorința de a aduce o informație nouă, satisfacția de a fi recunoscut, necesitatea de a acționa și cercetările proprii în lumea cărților.

Bineînțeles că activitățile de animație a lecturii nu pot garanta calitatea lecturii copilului. Se consideră că un cititor bun devine doar acea persoana, care își întâlnește la momentul oportun cartea sa. Această întâlnire poate fi favorizată în cadrul activităților de animație a lecturii.

Animația lecturii, oricât de spectaculoase ar fi activitățile prin care se desfășoară, are șanse de a fi eficace doar dacă nu se înscrie într-o durată de timp. Fiecare activitate trebuie să-și aibă obiectivele sale bine definite și să aducă de fiecare dată ceva nou, altfel copiii vor considera că sunt manipulați de adulți și va dispărea motivația incitatoare pentru lectură.

Activitățile prin care se efectuează animația lecturii sunt:

- lecturi intitulate "Cei mari citesc celor mici",
- clipuri teatrale;
- recunoașterea cărților după ascultarea debutului;
- desene după cărți;
- procese literare;
- realizarea de expoziții după surse livrești;
- constituirea unei bibliografii;

- scrierea unui scenariu;
- căutarea unei notițe în enciclopedii, dicționare;
- mimarea unui personaj;
- "călătorie în jurul lumii în 80 de cărți" etc.

Rolul familiei, al școlii și al bibliotecii în favorizarea motivației pentru lectură sunt complementare, fiecare instituție avându-și specificul său. Părinții sunt primii mediatori ai lecturii și ei joacă un rol considerabil în favorizarea și educarea gustului pentru lectură. Dacă copiii își văd părinții citind, vor dori să trăiască și ei aceeași plăcere. La școală și la bibliotecă, doar aici copiii vor găsi în permanență posibilități pentru activități consecutive.

Nadejda Pădure,
Biblioteca Publică Raională
„M. Sadoveanu”, Strășeni

COPIII SE ADRESEAZĂ COPIILOR PRIN CĂRȚI

Este cartea, sufletul celui ce scrie, pus pe pragul lumii, dorind a afla știutele și neștiutele clipe în care doar jocul minții îi dă siguranță și reușită?

Poate de aceea, nu este întâmplătoare nici bucuria celui ce la numai nouă ani spune: „Am ascuns primăvara în sacul pădurii uitat într-o coajă de nucă din toamna unui bob de strugure" (cl. III).

Din acest moment, încep să mă întreb de ce dorește *adultul* să scrie cărți pentru copii și când ajunge *copilul* să fie autor al cărților pentru semenii lui. De fapt, adultul dorește să-și spună bucuriile, năzdrăvăniile, necazurile sau înțeleptele vorbe ale maturității în clipele de morală, având ca auditor copilul.

Fiind la începutul drumului în ale cunoașterii, pentru copil, cartea trebuie cu adevărat să fie de *căpătâi*, ajutându-l să se descopere și totodată să dezvăluie înțelesuri și neînțelesuri ale lumii, prin cunoaștere. De aceea, povestea adultului trebuie „să pună în mișcare", tot copil adică, „să facă inventarul" nu numai al trăirilor sale afective, dar și a mișcărilor întregului corp, (mâini și picioare), a foitului de scaun, liniștii și neliniștii, ajungând la atât de categoric verdict dat reușitei lecturii: „doar atât?, și chiar s-a terminat?, n-o mai citești o dată?"

În asemenea situații, adultul ce scrie pentru copii, și nu este o scriere ușoară, plăcută și comodă, poate și are de cele mai multe ori certitudinea reușitei într-un moment în care apare însăși cartea scrisă de copil pentru copil. E momentul oportun de a ne adresa setul celor 5 W (de ce?, cui?, cum?, când?, cine?) fie că suntem părinți, cadre didactice sau simpli cititori, înțelegând că noi, cei mari, am uitat să ne mai jucăm „de-a cei mici", așa cum unii din cei mici, se joacă „de-a oamenii mari":

a) DE CE își scriu copiii cărțile?

Sunt la vârsta la care (7-14 ani) informația este indispensabilă, iar farmecul unei lumi nu mai corespunde elementului de cunoaștere și identitate a lui. Dorește

altceva, se implică, creează, investighează și la urmă, plin de candoare întreabă: „sunt sau nu sunt Făt-Frumos și Ileana Cosânzeana?”

b) CUI se adresează ei scriind cărți?

Cei ce citesc pot avea aceeași vârstă pentru care, binele și răul iau multe forme, ca cele ale războiului și lumii virtuale, pe Internet sau decodifică vestigiile interplanetare. Poate fi adresată chiar și adultului, deschizând drumul spre sufletul autorului-copil, prin reconsiderarea unor valori și concepte morale.

c) CUM scriu copiii cărțile?

Atunci când adultul nu intervine și este doar lector sau auditoriu, „avalanșa literară” a autorului, trecută prin prisma vârstei, este autentică și dă girul creației, identificând un mod special de comunicare cu cei din jur, scriind curat, frumos și cu seriozitatea și candoarea anilor pe care îi numără.

d) CÂND simt copiii că trebuie să-și scrie cărțile?

Interesant e a observa momentul acesta, deoarece evoluția în timp (din perspectiva particularităților de vârstă), îl fac „să erupă”, să aibă tăria să spună ceva, conturându-și viitorul profil de personalitate. Are sau nu are carențe afective? Se simte sau nu se simte frustrat? E un copil „bătrân” sau unul adevărat? Întrebări la care doar autentică sa exprimare poate da răspunsul într-o perioadă în care comunicarea și relaționarea adaugă Eu-lui său multiple căi de manifestare.

e) CINE sunt copiii care scriu cărți?

De obicei sunt aceia la care „talentul le dă pe dinafară” și o inimoasă învățătoare sau profesoară de limba și literatura română îi deschide, cu multă și mare pricepere și meșteșug, poarta spre tainele cuvintelor, făcând alături de copil pasul cunoașterii, bucuriei și împlinirii, prin atractivitatea din cercurile și cenaclurile literare adresate lor. Tot ei mai pot fi și cei neînțeleși, uitați în „raftul copii” de toată lumea, iar singura lor posibilitate de „a fi văzuți” fiind doar cuvintele tipărite. Și nu întâmplător, acești autori-copii, scriu pentru a se cunoaște, a se înțelege pe ei și a-i atenționa pe cei din jurul lor că ei sunt, există și au nevoie de a-și trăi corect anii copilăriei și nu numai. Dar, poate și cărțile (unele) apărute deja confirmă acest lucru, adică copilul-autor este în acest caz, „senzațional, excepțional” pe care părintele și-l dorește, punând bani grei în custodia editorilor, reușind a vedea numele copilului pe o carte și a avea copilul lui o carte. Oare în asemenea situații nu se încalcă bunul simț și limita dezvoltării personalității copilului? Este cu adevărat punctul culminant al carierei copilului-autor? E autentic sau un final de orgoliu? Dificile întrebări ca și răspunsurile pentru unii părinți.

Și astfel, întrebările retorice de la care am pornit aduc răspunsul la încă o întrebare nepusă: „cartea scrisă de EL, îl reprezintă?” Acum, cu siguranță, e momentul de a înțelege noi, adulții, că el, copilul ce scrie pentru semenii lui, *scrie* dorind a spune acel ceva, *pe limba lui*, făcându-se înțeles, transmițând bucuria cunoașterii. Îmi permit a argumenta cele spuse până acum, cu adevărate creații ale copiilor scrise pentru cei de aceeași vârstă, important fiind faptul *că ei au îndrăgit scrisul, lectura* (nefăcând meserie din scris), urmându-și cursul vieții, dar având și rămânând în suflet cu „sămânța cuvântului”.

Cartea de față, „E ora cuvintelor” constituită ca microantologie aniversară a cercului de literatură „Muguri” (1978-2003) a Școlii Generale Iernut, județul Mureș, certifică faptul că, cele scrise de copii pentru copii, rămân cu adevărat „buletine de identitate ale unei vârste”, cea de „Muguri” (7-14 ani). Și-atunci, nu va mai mira pe nimeni când, identități ca cele ce urmează (spicuite din carte), dau certitudinea valorii:

1. „Plouă-n dimineți de toamnă cu pași de curcubeu, lăsând în cutia de poștă, castane de o zi” (cl. III);

2. „Te-ai împodobit iarnă cu haine de nori, fular de zăpadă și zâmbet de copil, iar din degete-ți lași flori de gheață pe sticla albastră a nopții” (cl. III);

3. „Mofturică „lucra”: se legăna, pe fire de iarbă, răsturna cărăbuși, îi trăgea pe melci de cornițe și se certa cu șoriceii. Plesnea cu praștia după albine și fugea să prindă racul de coadă. Apoi, prinse o oaie vrând s-o vadă tricotată. Ce-ați înțeles?

Nu știu, dar animalele, cum îl văd pe Mofturică, iau metroul și pornesc spre „țara praful de pușcă”. Praf!” (cl. IV);

4. „Uite așa! Era pe vremea privatizării, adică, mă rog, a lui Zăpăcilă împărat. Și n-o să credeți ce minunății de toate gusturile erau acolo: merii cu cercei și pere cu alune. Animalele umblau și ele prăjite, iar cartofii pai stăteau în tavă fără ulei. Orice lucru era o capodoperă de artă. Dacă opreai un trecător să-l întrebi de bine, îți răspundea:

„Ce-mi spui mie, n-ai părinți,

Libelulă fără dinți”?

Și arta poeziei era răspândită atunci, de găseai în toate versurile:

„Frișcă cu morișcă,

Pișcot cu Barbă-cot,

Palton cu... monton,”

până și se înfunda șirul ideilor. De, uite așa! A mai rămas oare ceva de pe vremea privatizării?” (cl. V) - mențiune specială - Floarea Juventutis-Gent-Belgia-1994;

5. „Îmi place să scriu. Tot, tot, tot și peste tot. Pot să scriu pe o frunză de vară sau chiar în palmă, pe-un petec de pădure sau pe-o urmă să n-o vadă de zăpadă. Acum, dar nu-ți mai spun căci,... îmi place să scriu...” (cl. IV);

6. „Aș scrie o carte despre mine, Copilașa, dar frunza-ngălbenită ce vrea să-mi fie foaie, m-amână cu gândul la vară. Dar, cine știe? Aș scrie...” (cl. IV);

7. „Mi-am împrumutat iepurele, dar el nu vrea iarba altora. Am vrut să-l învăț să-noate, dar se zbârlește. Îl las la televizor, dar se ascunde după ușă. Da dacă-i spun că-l duc mâine la școală și-l las să răspundă-n locul meu la științe, mă lasă-n pace? Mai știi!” (cl. V);

8. „Și număr în mine 11.000 de fire de iarbă. Unde sunteți eroi? Nu vă știu numele, dar vă cunosc după faptă. Sunt lângă voi, fire de iarbă:

- Sunt firul de iarbă, soldat ION

- Sunt firul de iarbă, soldat GHEORGHE

- Sunt firul de iarbă, soldat...

Vă număr. Sunteți 11.000. Și plânge frunza de plop și vă-ngână cântecele de dor pe margine de apă, sălciile bătrâne. Sunteți fire de iarbă și pământ de eroi!” (cl. IV);

9. „Doi ani și jumătate am trăit doar cu mama și cu tata. Simțeam că-mi lipsește ceva. Și iată că, după nici un an, a apărut Vlad. Îl iubesc, mă joc cu el, merge acum la școală și e fratele meu mai mic. Acum știu, ce mi-a lipsit doi ani și două zile.” (cl. II);

10. „E ora opt, Dau drumul la robinet Și ce văd? Cuvintele dau năvală. Unde? La joacă, afară.	E ora nouă, Iar dau drumul la robinet Și ce aud? Bate tic-tacul, Înfloresc mugurii E ora pădurii!” (cl. IV).
--	---

Și astfel, cartea scrisă de copii pentru copii, dă valoare textului prin certitudinea autentică a vârstei, dându-i acestuia înțelepciunea jocului cuvântului.

*Prof. dr. Dorina Maria Pașca,
Târgu Mureș*

EDUCAȚIA ESTETICĂ A COPIILOR – COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI NON-FORMALE ÎN BIBLIOTECA “V. A. URECHIA” GALAȚI

I. Educația estetică – componentă a educației non-formale a utilizatorilor copii în biblioteca publică

Pornind de la definiția verbului *a educa*, prin care se înțelege educația dată unui copil, formarea lui prin educație, se poate spune că prima bibliotecă a acestuia este cea virtuală: mama stă de vorbă cu pruncul chiar din primele săptămâni ale concepției, de când îi află pornirea către lume: se bucură, îi cântă, îi plânge, îi calculează viitorul, îi pregătește culcușul... până ce acesta se revelează. După naștere îi doinește, îi vorbește ca unei prezențe atotștiutoare, îl povățuiește pe calea pe care a intrat în lume, îi istorisește trecutul, apoi despre ce se întâmplă în lume, astfel încât să-și întipărească pentru totdeauna glasul celei care l-a adus pe lume. Iată mama ca bibliobus ancestral spiritual, ecou al veacurilor virtuale.

De multe ori, și acest lucru nu-i întâmplător, auzim expresia “cei șapte ani de acasă”. În timpul primilor ani, părinții și persoanele care se ocupă de copil sunt cei care au o mare influență asupra dezvoltării acestuia. Copilul își însușește atitudini, gesturi, luând primele lecții de viață, de formare a caracterului, a personalității, de dezvoltare a spiritului investigator prin manifestarea curiozității de a afla, de a cunoaște, de a experimenta. Observă, imită, selectează imagini, sunete, vorbe, gesturi, reselectează și încearcă să se “producă”, urmărind cu privirea reacția, sensul aprobator sau dezaprobat al mamei, al tutorelui sau al supraveghetorului adult. Entuziasmul pentru cunoaștere, inițiativă, creativitate etc., trebuie dirijate și susținute pentru a dezvolta capacitatea de înțelegere și învățare a deprinderilor, de înțelegere a sentimentelor fără nici o constrângere, fără nici o temere.

Alături de părinți, bunici, frați și surori, familie ca primă instituție, un rol important în educația și formarea copilului ca viitor om de nădejde al societății îl au celelalte instituții, organe și organisme de educație, cultură, organizații de activități specializate în petrecerea timpului liber cu exerciții aplicative, instituții cu vocație artistică și educativă.

Dacă grădinița și școala sunt organisme ce vizează educația formală a copilului, caracterizate prin acumulări cantitative și calitative obligatorii, urmate de bună voie și unanim consimțite, dar cu statut obligatoriu, biblioteca deține un loc special, complementar și nu secundar, ci la fel de important ca și cele precedente în procesul educațional al fiecărei persoane.

Biblioteca constituie, prin menirea și funcțiile sale, un puternic centru informativ, formativ, de cultură și educație permanentă, de civilitate permanentă pentru comunitatea pe care o servește, iar împreună cu celelalte instituții de educație și cultură asigură educația non-formală, printr-un proces voluntar și activ, liber consimțit, continuu, completând educația primită în cadrul formal. Pe lângă cultivarea ispitei și plăcerii lecturii, biblioteca încearcă să dezvolte copiilor gustul pentru categoriile estetice fundamentale unei conștiințe, pentru valorile universale: Adevăr, Frumos, Bine, Dreptate și pentru răspândirea sentimentelor: duioșie, blândețe, plăcere, puritate. Estetica este știința despre frumos, ea studiind legile și categoriile frumosului. Educația estetică este una din componentele educației care utilizează în formarea personalității potențialul educativ al frumosului estetic, social și natural.

Marele pedagog francez J. J. Rousseau adresa un apel educatorilor și în același timp un avertisment devenit celebru: “ Educatori, învățați să vă cunoașteți copiii!”. Acesta semnala o carență majoră a educației – ignorarea copilului, a aspirațiilor, a intereselor și a posibilităților lui.

De aceea, încă de la cea mai fragedă vârstă, părinții, educatorii îndrumă copiii spre bibliotecă, aceasta oferind în mod generos accesul la oportunități specifice de educare, formare și dezvoltare a personalității umane.

În prezent, o atenție deosebită se acordă solicitărilor utilizatorilor copii, care s-au schimbat radical în ultimii ani. Acest fapt se datorează modificărilor survenite în programele școlare, în metodele de examinare, precum și preocupărilor pentru formarea deprinderilor de utilizare a tehnologiilor moderne. În acest sens se urmărește îmbunătățirea calității serviciilor oferite de bibliotecă, dar și evoluția concepției asupra activităților de loisir.

II. Particularitățile educației estetice în realizarea manifestărilor dedicate copiilor. Experiența Bibliotecii “V. A. URECHIA”

Biblioteca “V. A. Urechia” are o bogată experiență în pregătirea și realizarea manifestărilor culturale, contribuind cu succes la educația estetică a comunității gălățene.

1. Pentru realizarea oricărui tip de activitate cu specific pentru copii se ține seama de următoarele particularități:

► Adresabilitatea

- După categoria de vârstă: preșcolari, elevi până la 14 ani.
- După interesul manifestat de copii: creație literară, pictură, plăcerea lecturii, aptitudini artistice.

► Manifestarea accentuată a preferinței pentru mijloace și tehnici moderne în formarea educației estetice

- Serviciile multimedia și documentele pe suport electronic:

Se observă tot mai mult interesul copiilor pentru utilizarea mijloacelor și tehnicilor moderne. De aceea biblioteca vine în sprijinul lor oferindu-le o bogată și variată gamă de produse, cum ar fi: DVD-uri, CD-ROM-uri, CD-uri, casete audio și video.

- Oferta calitativ superioară oferită de mass-media:

Reprezentanții unor posturi de televiziune și ziare locale sunt în permanență prezenți la acțiunile bibliotecii.

- Servicii de acces on-line la resurse cu profil cultural și educativ:

Site-uri dedicate copiilor. Prin Sala Internet copiii au acces la calculator având posibilitatea să-și formeze deprinderile în utilizarea calculatorului, în navigarea pe Internet, pe site-uri specifice lor.

► Finalitatea urmărită

- Dezvoltarea creativității – eseuri create de copii
- Stimularea fanteziei – prin desene, picturi
- Cultivarea aptitudinilor artistice – prin spectacolele oferite de copii
- Fundamentarea unei atitudini estetice.

► Calitatea ofertei bibliotecii menținută prin:

- Selectarea riguroasă a exponatelor, a colaboratorilor.

Fiecare manifestare se realizează prin alegerea riguroasă a colaboratorilor și a tipurilor de manifestări.

- Profesionalism – orice acțiune se realizează cu sprijinul profesioniștilor, creatorilor consacrați.

• Promovarea eficientă a acțiunilor cu sprijinul partenerilor media. Revista informativă “Unde mergem” apare lunar și cuprinde toate manifestările culturale ce se desfășoară pe o perioadă de o lună în comunitatea gălățeană și inclusiv acțiunile culturale ale bibliotecii.

De asemenea, reprezentanții unor ziare locale sunt invitați și participă permanent la manifestările organizate de bibliotecă.

La una din manifestările dedicate Zilei Internaționale a Copilului au fost prezenți reprezentanți ai revistei “Biblioteca”. Astfel încât în nr. 6/2001 al revistei la pag. 162 – 164 s-a publicat un interviu cu directorul bibliotecii, domnul Eugen Iordache, și un articol despre “Carnavalul Cărții” din acel an.

- Pagina bibliotecii cu informațiile la zi, pliante, afișe, site-ul pentru copii, realizat cu sprijinul unui elev voluntar.

Pentru realizarea manifestărilor specifice copiilor biblioteca a colaborat în permanență cu celelalte organisme de educație și cultură din comunitatea servită.

Un aport deosebit l-au avut cadrele didactice, organizațiile non-guvernamentale, artiștii, scriitorii, poeții, ziariștii, reprezentanții editurilor și, bineînțeles, preșcolarii și elevii din școlile gălățene.

2. Printre tipurile de activități cu caracter repetitiv și funcție formativă predominant estetică menționăm:

► Activități realizate cu implicarea activă a copiilor

• **ore de lectură pentru preșcolari și școlari mici**

Una din acțiunile bibliotecii poartă numele “ Cuib de îngeri”. Este un cenaclu de lectură pentru copii preșcolari și a fost inaugurat în anul 2001 împreună cu o fundație non-guvernamentală, iar în prezent se organizează lunar în cadrul Secției de Împrumut la Domiciliu pentru Copii. Voluntarii de la fundație citesc copiilor invitați la bibliotecă de la grădiniță și învățământul primar câte o poveste. Uneori, voluntarii regizează povestea, iar alteori chiar creează un început de poveste provocându-i pe cei mici să continue povestea.

O altă acțiune de acest gen a fost intitulată “Să citim pentru 2003 “, când prichindeii de la o grădiniță au venit și au văzut cum arată o bibliotecă și totodată au descoperit buchia cărții.

Prin orele de lectură organizate la bibliotecă se încearcă însuflarea copiilor a dragostei pentru lectura liberă, pentru plăcerea de a citi, pentru dezvoltarea imaginației și a creației, fără constrângere, fără obligativitatea de a face acest lucru.

• **concursuri de creație și cultură generală**

Cu prilejul unor evenimente importante cum ar fi: *Ziua Internațională a Cărții pentru Copii*, *Ziua Internațională a Copilului*, *Zilele Galațiului*, *Zilele de naștere a unor poeți și scriitori consacrați* s-au organizat concursuri de creație și cultură generală. Cele mai reprezentative au fost: “Eminescu în seva altui crin”, “Cartea – prietena mea”, “Să vorbim de Andersen”, “Cel mai frumos eseu despre orașul meu”, “Galațiul – orașul meu”. Copiii au participat cu eseuri despre Eminescu, Andersen, despre carte și despre orașul lor. Alții au participat la concursurile de cultură generală despre operele și autorii literaturii naționale și universale sau despre istoricul orașului Galați. Câștigătorii au primit diplome și cărți, cele mai frumoase eseuri au fost afișate în cadrul secției copii la panourile tematice, iar concurenților înscriși la bibliotecă li s-au făcut mențiuni în fișa lor de cititor, la “note generale”, de participant la concurs.

• **expoziții și concursuri de artă plastică**

Cele mai frumoase expoziții de desene realizate de copii sunt cele dedicate Zilei Internaționale a Mamei, Zilei Internaționale a Copilului, Sărbătorilor de iarnă. La una din edițiile Zilelor Cărții pentru Copii s-a organizat un concurs de desene și afișe inspirat din lumea mirifică a poveștilor. Cel mai frumos desen a ținut loc de afiș pe timpul manifestărilor, iar celelalte lucrări au fost expuse și premiate. La un alt concurs de desene un copil i-a făcut portretul lui Caragiale numai din x-uri.

Un loc aparte îl ocupă expozițiile de pictură pe pânză, de icoane pe lemn. Prin colaborarea cu Liceul de Artă, cu elevii de la un Cerc de pictură din Galați s-au organizat foarte multe expoziții de acest gen.

- **expoziții de măști**

Cu prilejul Sărbătorilor de iarnă elevii unei școli speciale au organizat o expoziție interesantă de măști.

- **expoziții personale de tablouri și pietre pictate**

Biblioteca a găzduit și totodată a organizat vernisajul unei expoziții realizate de o adolescentă, care a pictat atât pe pânză, cât și pe piatră.

- **spectacole realizate de copii**

Imitând personajele din cărțile unor autori consacrați, copiii au oferit publicului invitat adevărate reprezentări artistice. Cele mai îndrăgite personaje sunt cele din poveștile lui Creangă, din poeziile lui Eminescu și din schițele lui Caragiale. Participanții la concursul “Carnavalul cărții” din anul 2002 (Anul Caragiale) au avut ca temă pentru parada costumelor personajele lui Caragiale.

- **dramatizări ale unor texte originale sau ale autorilor consacrați**

În programul manifestărilor din cadrul “Zilelor Cărții pentru Copii” din anul 2003 un elev de clasa a VIII-a a realizat și regizat o piesă de teatru, pe care a intitulat-o “Iartă-mă”, piesă cu care a avut mare succes.

► Activități organizate cu sprijinul partenerilor profesioniști: scriitori, actori, muzicieni, artiști plastici, regizori, cadre didactice

- **lansări de carte**

Scriitorii de carte pentru copii preferă să-și lanseze noile apariții la bibliotecă.

- **întâlniri cu scriitorii**

S-au organizat mese rotunde cu scriitorii gălățeni și micii creatori.

- **spectacole pentru copii**

Cu sprijinul Teatrului muzical, Teatrului de păpuși au fost prezentate în bibliotecă spectacole pentru copii.

- **expoziții de carte tematice și de noutăți din colecțiile bibliotecii**

În permanență în cadrul secției pentru copii se realizează expoziții de carte cu noutățile editoriale, iar cu prilejul evenimentelor culturale se organizează expoziții de carte tematice.

- **expoziții de afișe, păpuși, măști**

În colaborare cu reprezentanții teatrelor și actorii gălățeni s-au realizat la bibliotecă expoziții interesante de afișe, păpuși și măști.

III. ZILELE CĂRȚII PENTRU COPII – tip de manifestare cu multiple valențe în educarea comportamentului estetic al copiilor

Manifestare tradițională, îmbunătățită de-a lungul timpului, angrenează o multitudine de tipuri de activități: lansări de carte, expoziții de carte și artă plastică, spectacole, concursuri cu premii.

De regulă, se desfășoară pe parcursul unei săptămâni și se încheie cu Carnavalul cărții - un gen de manifestare complexă care stimulează în primul rând

fantezia și creativitatea prin participarea activă a copiilor ca principali protagoniști ai spectacolului.

Anexă

ZILELE CĂRȚII PENTRU COPII

Ediția a XXIII-a

1-7 iunie, 2003

Programul manifestărilor

Duminică, 1 iunie 2003, orele 11⁰⁰

Vernisaj expoziție: *Cartea – talismanul magic al copilăriei*

Lansări de carte: *Povestea din cuvânt* de Cezarina Adamescu, *Zăpezile copilăriei* de Geta Mocanu

Prezintă: Geta Ionescu, reprezentant al Editurii „Pax Aura Mundi”

Marți, 3 iunie 2003, orele 11⁰⁰

Iepurașul Mofturici - Spectacol pentru copii realizat de Teatrul Muzical „Nae Leonard” (text: Paul Buță; muzica: Nicolae Mantu)

orele 15³⁰

Iartă-mă! - Reprezentație teatrală după o piesă de Daniel Lungu

Interpreți: Daniel Lungu, elev la Școala nr. 26 „Ion Creangă”, Alexandra Sandu și Cătălin Gavriliuță, elevi la Colegiul Național „Vasile Alecsandri”

Miercuri, 4 iunie 2003, orele 14³⁰

Lansare de carte: *Porți deschise bucuriei*, versuri de Corneliu Stoica, muzica de Sorina Iulia Roșu, ilustrator Teodor Vișan

Prezintă: Viorel Ștefănescu de la Editura „Școala Gălățeană”

Participă corul „Camerata” al Școlii nr. 29 „Sf. Ana”, condus de Sorina Iulia Roșu

Joi, 5 iunie 2003, orele 14³⁰

Creația literară la vârsta inocenței – masă rotundă

Participă: prof. Luminița Crihană, inspector de limbă și literatură română la Inspectoratul Școlar Galați; prof. Emilia Mihai, director la Palatul Copiilor și Cenaclul literar de la aceeași instituție; premianți la diferite concursuri de creație literară; membrii redacțiilor revistelor școlare și cadre didactice; scriitori consacrați.

Vineri, 6 iunie 2003, orele 13⁰⁰

Lansări de carte: Violeta Craiu, *Agonia fericirii*, Brăila: Editura Edmond, 2003; *Povești adevărate*, Brăila: Editura Ex-Libris, 2002; Olimpia Sava, *Hoțomana*, *Puiul neascultător* și *Motanul Pintilie*, Chișinău: Editura Bons Office, 2003

Sâmbătă, 7 iunie 2003, orele 10⁰⁰

Carnavalul cărții

În căutarea piticilor – spectacol-concurs pentru desemnarea celor mai reușite personaje inspirate din cărțile citite

Personajele principale: Alba ca Zăpada și unul din pitici

Interpretează actorii Adina Lazăr și Maria Vișan de la Teatrul Muzical „Nae Leonard”

Recital muzical: Noni Borșan și Adelina Damian

Maricica Sava,

Secția de împrumut la domiciliu pentru copii,

Biblioteca “V. A. Urechia” Galați

FORMAREA TÂNĂRULUI BENEFICIAR ÎN BIBLIOTECA ȘCOLARĂ

*„Școala ar face destul și ar putea să-și privească împlinită menirea,
dacă ar putea pune în fiecare din școlarii ei numai dragostea de carte,
adică ar crește încă un cititor pentru bibliotecă.”*

Emanoil Bucuță, scriitor și bibliograf

Biblioteca școlară este prima bibliotecă cu care face cunoștință copilul, iar bibliotecarul școlar este primul bibliotecar în viața acestuia.

Recunoașterea rolului bibliotecarului școlar ar da roade în realizarea învățământului formativ. Aceasta vrea să spună scriitorul și bibliograful român Emanoil Bucuță.

Într-o bibliotecă publică copilul vine cu anumite deprinderi de utilizare a resurselor bibliotecii datorită faptului că bibliotecarii școlii în activitatea lor pun accent pe formarea beneficiarilor.

Ce se înțelege prin formarea beneficiarilor? În primul rând, pregătirea lor pentru contactul cu biblioteca și cartea. Instruirea beneficiarului presupune asimilarea abilităților de muncă intelectuală de către ei. Actul lecturii dezvoltă la cititori imaginația artistică și nu numai, le motivează creativitatea, ei încercând a scrie versuri, mici povestiri, să ilustreze cărțile lecturate sau propria creație.

Formarea tânărului beneficiar începe odată cu pășirea pragului școlii. În ziua familiarizării cu școala, elevii fac cunoștință cu biblioteca și află că sunt așteptați aici de câte ori își vor dori. Când învățătoarea constată, că picii din cl. I știu să lege buchiile în cuvinte, îi aduce la bibliotecă pentru a participa la prima lecție de beneficiar: ce este o bibliotecă școlară, unde și ce se află, cum poți împrumuta o carte etc. Chiar la prima vizită în bibliotecă, bibliotecarul urmărește scopul de a-i implanta copilului dragostea de carte, de a-l convinge, că cel mai bun prieten al omului rămâne Măria Sa – Cartea.

Bibliotecarul se pregătește pentru această întâlnire din timp și foarte responsabil. De buna dispoziție, amabilitatea și profesionalismul bibliotecarului depinde dacă vor mai veni sau nu la bibliotecă acești copii.

Primul contact cu viitorul beneficiar al bibliotecii școlare este hotărâtor și bibliotecarii școlari dau dovadă de tact pedagogic, îi captivează, îi atrag în universul miraculos al cărții. Din experiență m-am convins, că excursia este mai eficace, dacă clasa este divizată în 2 grupe.

Pas cu pas bibliotecarul școlar utilizează tehnici de formare a beneficiarilor: orale, vizuale, publicitare, complexe.

Tehnica orală de formare a beneficiarilor presupune convorbiri individuale sau în grup, în cadrul cărora se formează abilități de orientare în spațiul bibliotecii, căutare și găsim a surselor necesare, formare a cerinței de lectură, sistematizare a informației.

Noi, bibliotecarii școlari, suntem sincer interesați de doleanțele cititorilor. Un comportament grijuliu și plin de atenție față de beneficiari ar putea eclipsa unele goluri din colecții, care cu regret în bibliotecile școlare persistă.

În cadrul săptămânilor dedicate disciplinelor școlare, a manifestărilor culturale, orelor demonstrative, elevii sunt antrenați în prezentarea literaturii, fiind preventiv instruiți de bibliotecari. Cu dibăcie mănuiesc arta prezentării literaturii cititorii din activul bibliotecilor școlare: școlile nr. 39, 24, 7.

Arta de a fi cititor se însușește în cadrul dezbaterilor, discuțiilor, conferințelor în școala nr. 62, Liceul „Gh. Asachi”, Liceul Coreografic, Liceul „V. Lupu”.

Pentru captivarea vizuală a beneficiarilor în spațiul bibliotecilor școlare sunt amplasate ghiduri adresate cititorilor, care sunt o sursă permanentă de informație pentru buna utilizare a resurselor bibliotecii. Ele includ orarul de funcționare a bibliotecii, formalitățile de înscriere, enumerarea serviciilor oferite, lista activităților permanente. Prezența divizionarelor de raft, mini-expozițiilor de carte, placardelor de recomandare atrag atenția elevilor. Aflându-se liber în această “mare” de carte, utilizatorul cel mai des se dovedește incapabil nu numai să se orienteze, dar și să facă cea mai simplă alegere.

Abundența informației oferite devine pentru unii paralizantă și, iarăși, vine în ajutor bibliotecarul școlar, care îl ajută să aleagă cartea necesară de sine stătător, să lucreze asupra ei etc.

Pentru formarea complexă a beneficiarilor, bibliotecarii școlari realizează “Cursul de inițiere în bibliologie și cultura informării”, formând o cultură informațională la aceștia. Cultura informațională este cheia culturii generale a unui beneficiar. Nici un om nu poate fi cult, instruit fără a poseda cultura informațională.

Orele de bibliologie, prezentate în cadrul acestui curs, pregătesc beneficiarii pentru o autonomie de mișcare nu numai în bibliotecile școlare, ci și în cele publice. În acest scop se organizează excursii la Biblioteca Națională pentru Copii “Ion Creangă”, la bibliotecile publice din teritoriu (“Ovidius”, “Transilvania” ș. a.).

Rolul bibliotecarului școlar în inițierea copilului în cultura informațională îl voi compara cu cel al învățătorului claselor primare. Dacă acesta îi învață pe elevi să mănuiască lectura, atunci bibliotecarul îi învață unde, când și cum să găsească informația și dirijează lectura lor spre literatura de valoare. Am asistat la lecții

deosebite de bibliologie, cu utilizarea tehnologiilor educaționale moderne în școlile nr. 39, 27, 7, Liceul “Gh. Asachi”, Liceul Coreografic.

Bibliotecile Liceului “Mihai Viteazul”, Școlii auxiliare nr. 5, Liceului Teologic familiarizează elevii cu cunoștințe bibliografice prin conversații, jocuri, victorine, sfaturi de lectură, lecții-audieri. Indiferent de formele utilizate de bibliotecari în acest scop, orele de bibliologie prestate în bibliotecile școlare din sectorul Centru al municipiului Chișinău plac beneficiarilor nespuse de mult prin informația care o poartă, prin captivantul prezent la fiecare oră.

Procesul de formare a beneficiarilor cere de la bibliotecari o continuă perfecționare. Recent, în Liceul român-francez “Gh. Asachi” s-a desfășurat seminarul, care a avut drept subiect “Formarea beneficiarilor - condiție pentru autonomia de mișcare și alegere a informației și serviciilor bibliotecii”. Bibliotecarii școlari au definit, divizat și argumentat noțiunile de formare a beneficiarilor. Bibliotecara Liceului “Mihai Viteazul” Tatiana Palamarciuc a trecut în revistă experiența sa în problema autonomiei de mișcare a beneficiarilor în biblioteca liceului.

Training-ul profesional, organizat în echipe, ne-a pus pe noi, bibliotecarii școlari, în situația de a cerceta tehnicile de facilitare a accesului la informație. Spre finele seminarului am însușit cu toții ce, cum, unde trebuie să instruim tinerii beneficiari.

Dacă formarea beneficiarilor presupune și educație, atunci avem rezultate frumoase în formarea deprinderilor de căutare, găsim, utilizare și prezentare a informației în cadrul orelor de reînviere a tradițiilor “Dragobetele”, “Sf. Andrei”, “Sf. Nicolae”, “Buna vestire”, orelor de pomenire dedicate lui Barbu Lăutaru, Maria Cibotari, Ion și Doina Aldea-Teodorovici etc.

Pentru o activitate de formare a beneficiarilor mai eficientă vin cu câteva propuneri:

- Biblioteca Națională pentru Copii “Ion Creangă” și alte centre metodice să revină la elaborarea planșelor colorate: “Ce este literatura științifico-cognitivă”, “Ce este publicistica” etc.
- Pentru bibliotecarii fără studii de specialitate ar fi bine să se organizeze seminare, cursuri, stagieri, care i-ar iniția în biblioteconomie, bibliografie, istoria cărții și alte subiecte importante.

Svetlana Casian,
*Liceul român-francez “Gh. Asachi”,
Chișinău*

SERVICIILE DE REFERINȚE ELECTRONICE
ÎN BIBLIOTECILE MODERNE
(DIN PRACTICA BIBLIOTECII "V. A. URECHIA" GALAȚI)

Introducere

Este bine cunoscut faptul că bibliotecile tradiționale pun la dispoziția cititorilor cataloage clasice (pe fișe) prin intermediul cărora aceștia au acces la colecțiile existente. Cataloagele automatizate, utilizate de către bibliotecile care își modernizează serviciile, pun la dispoziția cititorilor multiple posibilități de acces, cu mult mai amănunțite decât cele tradiționale. Prin intermediul computerelor, cititorii pot regăsi documentele, folosind unul sau mai multe puncte de acces cum ar fi: autorul, titlul, editura, data publicării, subiectele tratate, colecția etc.

Un sistem automatizat gestionează baze de date complexe care se comportă, din perspectiva utilizatorilor, ca și cum ar fi un singur catalog. Diferența față de sistemul de cataloage tradițional este subtil rezolvată prin posibilitatea de a accesa datele din catalogul automatizat după foarte multe puncte de acces, lucru imposibil la cataloagele pe fișe, în care organizarea este după câte un singur punct de acces pentru fiecare catalog. Prin intermediul cataloagelor automatizate, o informație este obținută foarte rapid (în 2-3 secunde). Plimbările de la un sertar la altul sau de la un raft la altul sunt înlocuite de apăsarea unor taste. În câteva minute de "navigare" în informația oferită de computer se pot regăsi date, care altfel ar fi necesitat zile întregi de căutări sau ar fi fost imposibil de aflat. Metoda modernă este rapidă și eficientă. În acest mod, cu aceleași resurse, se pot informa mai mulți cititori și mai bine.

Este normal ca sub presiunea utilizatorilor, care sunt din ce în ce mai pretențioși, și concurența unor firme specializate, care tind să rezolve mult mai performant anumite categorii de servicii până mai ieri prestate doar de bibliotecă, bibliotecarii, și prin ei instituția bibliotecară, să se angajeze pe panta abruptă a schimbărilor.

Biblioteca modernă este biblioteca care a traversat o succesiune de pași necesari în acest context al schimbării și a ajuns în poziția de a gândi și inaugura servicii noi care nu au fost posibil de imaginat în contextul unei biblioteci tradiționale.

În concluzie, biblioteca modernă poate fi definită ca instituție bibliotecară ce oferă servicii noi, bazate pe TIC (Tehnologia Informației și Comunicării). În această calitate biblioteca modernă oferă acces la:

- înregistrări, fapte și ficțiune stocate indiferent pe ce suport;
- rețele și suport profesional pentru navigare și căutare;
- oportunități pentru învățământul deschis și instruire;
- spațiu fizic oferind un cadru pentru crearea de noi cunoștințe;
- acces la distanță la diferite servicii de informare (informația comunitară);
- servicii de furnizare a documentelor electronice.

Bibliotecile moderne și Serviciul de referințe electronice

Serviciul de referințe electronice este și el un serviciu nou, modern, în care sunt oferite informații și asistență de specialitate în utilizarea cataloagelor automatizate, a CD-ROM-urilor și pentru navigarea în Internet. De aceea, Biblioteca "V. A. Urechia" a fost atent preocupată să integreze căutarea on-line, cataloagele on-line, CD-ROM-urile, resursele full-text și recent, Internetul, alături de instrumentele uzuale. O clasificare după forma de stocare a resurselor electronice ar fi:

- pe CD-ROM-uri sau pe DVD-uri;
- documente specifice și/sau baze de date;
- baze de date on-line;
- portaluri (site-uri specializate pentru referințe).

În organizarea bibliotecilor moderne occidentale Secția de referințe electronice este o secție care activează în întreaga bibliotecă și a fost creată pentru:

- a observa și a verifica noile produse și servicii de pe piața informațională;
- a ajuta alte secții la utilizarea TI.

Secția de referințe electronice, în contextul serviciului de relații cu publicul al bibliotecii, este responsabilă, în primul rând, de utilizarea întregului complex de resurse tehnice.

Serviciul de referințe electronice/Internet reprezintă o componentă vitală, strict necesară bibliotecilor publice moderne, care își propun să îndeplinească unul sau mai multe roluri definite de practica europeană¹:

- centru de educație;
- centru cultural;
- centru social;
- centru de informare generală.

Centru de educație:

Nevoia sporită pentru crearea serviciilor de bibliotecă legate de educare și instruire se datorează faptului că un număr tot mai mare de cetățeni se autoeducă și tot mai mulți copii solicită serviciile oferite de bibliotecă.

Funcțiile centrului de educație dintr-o bibliotecă publică modernă pot fi sistematizate astfel:²

- să sprijine educarea formală și informală;
- să ofere material brut sau cu valoare adăugată;
- să sprijine și să stimuleze învățământul la distanță al copiilor, adulților sau chiar al persoanelor mai în vârstă;
- să ofere posibilități de instruire în seminarii și într-un mediu prielnic.

¹ Jens Thorhauge. O concepție de bază a bibliotecii publice în societatea informației: roluri, funcții și servicii ale bibliotecii publice. În: Bibliotecile publice și societatea informației. București, Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, 1998, p.19

² Idem, p.20

Serviciile de educare dintr-o bibliotecă publică modernă au același scop ca și cele dintr-un centru cultural: accesul la informația înregistrată pretutindeni, furnizarea documentelor electronice, împrumutul materialelor tipărite sau "non-carte".

Centru social:

Pentru a completa lista de roluri și funcții ale bibliotecii publice moderne, aceasta trebuie luată în considerare și ca loc în care copiii săraci pot pune mâna pe echipamente de ultimă oră, echipamente pe care nu le întâlnesc oriunde, pot învăța să lucreze pe aceste aparate, se pot informa și pot să-și facă viața mai bună prin informațiile pe care le obțin.

Nu este lipsit de importanță și caracterul impersonal al dialogului utilizatorilor cu PC-urile. Au fost puse în evidență situații în care diferite persoane, inadapabile social, se simt în largul lor să comunice și să lucreze prin intermediul rețelelor de calculatoare, tocmai datorită faptului că nu se simt stânjenite în "relația" directă cu un instrument.

Avantajele oferite copiilor de către Serviciul de referințe electronice/Internet (REI)

Atât prin Secția de referințe electronice/Internet, prin serviciile pe care aceasta le oferă, cât și prin asistența bibliotecarilor, copiii care frecventează această secție beneficiază de o serie de avantaje, cum ar fi:

- abilitatea bibliotecarilor de a răspunde calitativ superior la întrebările de referințe;
- câștigarea abilității de a adăuga un conținut de referințe colecțiilor, folosind tehnologia;
- secțiunea pentru copii oferită de site-ul Bibliotecii „V. A. Urechia”;
- CD-ROM-urile secției;
- posibilitatea redactării de texte în procesoarele de texte;
- site-urile cu jocuri sau cu desene animate aflate pe Internet;
- posibilitatea căutării în catalogul bibliografic al documentelor existente în Biblioteca „V. A. Urechia”.

Secția referințe electronice în Biblioteca "V. A. Urechia"

Ca o urmare firească, planificată, a dezvoltării și introducerii de noi servicii bazate pe TIC în Biblioteca "V. A. Urechia", din anul 2000, au fost începute pregătirile pentru restructurarea unor servicii tradiționale. Inaugurarea serviciilor pentru public a avut loc la începutul lunii iunie anul 2001.

Unul din obiectivele prioritare urmărite în cadrul programului³ a fost

³ Liviu-Iulian Dediu. Programul de informatizare BVAU-Info. În: Buletinul Fundației Urechia, Anul 4, Nr.7, Galați, 1996, p. 5-10

inițierea unor servicii moderne care să permită atât cititorilor bibliotecii cât și potențialilor utilizatori ai instituției accesul la informații, altele decât cele obținute din documentele clasice deținute în colecțiile proprii. În acest context s-a gândit și realizat:⁴

- noua cablare a instituției, care să permită un trafic mare de date la o viteză sporită;
- conexiunea Internet de o calitate și stabilitate superioară.

La acestea s-a adăugat investiția în mobilier și calculatoare personale dotate în scopul susținerii serviciilor noi, planificate a se desfășura în cadrul noii secții. Pregătirile au durat un an de zile. O problemă aparte a constituit-o plasarea fizică a noului compartiment. S-au luat în vedere relațiile funcționale dintre compartimentele învecinate, funcțiile acestora, fluxul utilizatorilor, problemele de securitate a gestiunilor și de urmărire a traficului utilizatorilor. Astfel, s-a decis că poziționarea în vecinătatea Secției Multimedia, la intersecția căilor de acces dinspre Sălile de lectură spre Oficiul de multiplicare a documentelor și menționata Secție Multimedia, reprezintă soluția cea mai eficientă. Această decizie s-a dovedit în timp a fi corectă și, din acest punct de vedere, circulația utilizatorilor decurge într-o manieră naturală. Poziția este importantă și din perspectiva accesului la depozitele de documente specifice. Aici se intersectează utilizatorii, ale căror solicitări necesită intersecția a două circuite de furnizare a documentelor: documentele electronice aflate în depozitul Secției Multimedia și documentele tipărite pe hârtie, care posedă anexe pe suporturi non-carte, care provin din Depozitele generale prin intermedierea Sălilor de lectură.

Un al treilea flux, care are un punct principal de servire în cadrul noului compartiment creat, este cel legat de solicitările de multiplicare a documentelor pentru uzul personal al cititorilor. Este vorba de imprimarea pe suport hârtie sau pe suport magnetic. Poziționarea în vecinătatea Oficiului pentru multiplicarea documentelor are ca efect pozitiv scurtarea timpului pentru servirea utilizatorilor ale căror solicitări sunt incomplete. Este vorba de un fenomen simplu prin care s-a constatat faptul, că destul de mulți utilizatori, care solicită copii după actele publicate în Monitorul Oficial, nu stau să le consulte înainte de a comanda copierea, motiv pentru care după obținerea copiilor de la Oficiul de multiplicare, le consultă și constată faptul că mai au nevoie de alte documente specifice care derivă din documentul inițial solicitat. Prezența acestor legături între documentele cu caracter legislativ poate fi rezolvată numai prin exploatarea sistemului de gestiune LexExpert.

Astfel ei sunt îndrumați în Secția referințe electronice/Internet pentru a finaliza procesul de informare început în Secția Sălii de lectură. În viitorul apropiat se va alătura acestui serviciu de multiplicare și Secția Multimedia, care a beneficiat în ultimii doi ani de o dezvoltare a dotării care are drept efect scontat introducerea de servicii noi. Astfel, una din componentele de interes ale acestor noi servicii va viza multiplicarea documentelor provenind de la utilizatorii acestei secții, care vor

⁴ Liviu-Iulian Dediu. Infrastructura sistemului informatic automatizat. În: Buletinul Fundației Urechia, Anul 4, Nr.7, Galați, 1996, p. 15-21

fi direcționați spre Secția referințe electronice/Internet care gestionează acest nou tip de serviciu, degrevând personalul celorlalte compartimente și obținând un randament bun, inclusiv din perspectiva economiei de materiale și resurse de manipulare.

Scopul și obiectivele deschiderii Secției de referințe electronice/Internet

Scopul: prestarea unor servicii moderne de informare și documentare adresate atât copiilor cât și adulților;

Obiective: Biblioteca "V. A. Urechia" trebuie să ofere acces copiilor la:

- servicii de consultare și furnizare a documentelor electronice;
- înregistrări stocate pe suporturi digitale;
- transmiterea documentelor pe cale electronică;
- rețele și suport profesional de navigare;
- servicii de informare la distanță;
- spațiu fizic oferind un cadru pentru dobândirea de noi cunoștințe.

Organizarea topografică a Secției referințe electronice și caracteristicile instrumentelor de lucru (stații de lucru)

Plasată în prima sală dintr-o încăpere de trei spații organizate tip vagon, Secția REI permite accesul facil al unui număr de utilizatori al căror timp de consultare este mai mic decât cel al utilizatorilor Secției Multimedia. Prognoza privitoare la indicatorul frecvență al Secției REI estima o valoare mai mare decât cea obținută de către Secția Multimedia. Situarea în continuarea celui de-al doilea spațiu al depozitelor pentru colecția multimedia s-a făcut cu restrângerea spațiului destinat sălilor de lectură. Această organizare topografică asigură și o mai bună securitate printr-un control mai bun asupra accesului la zona de gestiune a Secției Multimedia.⁵

Unul din aspectele vizate în momentul organizării mobilierului și dispunerii stațiilor de lucru, a fost asigurarea unei cât mai bune vizibilități asupra monitoarelor, în condițiile în care s-au avut în vedere și perioadele de aglomerare.

Un alt punct avut în vedere în organizarea topografică viza accesul rapid către colecțiile multimedia, aflate în spațiul alăturat, dar și către Depozitele Generale care dețin documente electronice în calitate de anexe la monografiile sau periodice tipărite în mod tradițional pe suport hârtie, fapt amintit anterior. S-a adoptat același sistem ca și la Sălile de lectură pentru servirea utilizatorilor care solicită documente electronice stocate pe suporturi deținute în colecțiile proprii ale Bibliotecii noastre.

Reamintim faptul că, aflată în vecinătatea Oficiului de multiplicare a documentelor, care prestează în fapt serviciul de facsimilare a documentelor clasice pentru uzul personal al cititorilor ce solicită acest lucru, Secția REI, prin serviciul de imprimare a documentelor solicitate de către utilizatorii săi, întregește,

⁵ Biblioteca „V.A. Urechia” Secția de Referințe Electronice Internet. Raport de activitate, 2001, p. 1

într-un spațiu omogen din acest punct de vedere, serviciul mai sus menționat.

Programele de aplicație utilizate în Secția REI includ pachetul Star Office care oferă cele mai utilizate procesoare: LexExpert, Tinlib, etc.

Secția referințe electronice/Internet oferă copiilor următoarele categorii de servicii:

- acces la resursele globale de informații și comunicare via Internet;
- acces la programele de aplicații;
- acces la documentele electronice de referință existente în colecțiile Bibliotecii "V. A. Urechia".

Accesul copiilor la resursele globale de informații și comunicare via Internet

În această categorie sunt cuprinse:

- *serviciul de cercetare prin intermediul motoarelor de căutare*

Bibliotecarii care servesc utilizatorii-copii trebuie să cunoască atât caracteristicile generale ale sintaxei de căutare, cât și caracteristicile specifice fiecărui motor în parte la care au acces. Marea majoritate a copiilor apelează constant la asistența bibliotecarilor în operațiile de căutare.

- *serviciul de acces la resursele Web globale*

Reprezintă o abilitate de acces la informații prezentate într-o manieră grafică prin intermediul documentelor tehnoredactate, astfel încât utilizatorii să beneficieze din plin de funcțiile hipertext/legături dinamice oferite de procesarea electronică. Serviciul este compus dintr-o seamă de funcții cum ar fi: modificarea locației, salvarea paginilor care conțin informații utile, imprimarea informațiilor, realizarea de extrase ce sunt prelucrate în cadrul serviciilor conexe oferite de către compartimentul REI, copiere pe discuri flexibile și pe CD-uri a documentelor electronice transferate la cerere pe stația utilizatorilor din compartimentul REI. Serviciul presupune și restricționarea accesului la site-uri cu informații cu caracter obscen, rasist, pornografic, instigare la violență.

- *serviciul de acces la resursele Web locale*

Reprezintă promovarea accesului copiilor către site-ul propriu al Bibliotecii și implicit către secțiunea destinată copiilor din acest site.

- *serviciul de acces la e-mail*

Presupune atât facilitarea citirii și redactării corespondenței electronice, cât și inițierea în utilizarea serviciului pentru utilizatorii-copii nefamiliarizați cu operarea în acest mediu, dar care doresc să beneficieze de efectele acestuia.

Un capitol aparte îl reprezintă asistența acordată de către bibliotecarii copiilor care doresc să-și creeze conturi de utilizatori pe servere aflate la distanță. O mare parte din copii se rezumă doar la mesajele textuale.

Accesul copiilor la programele de aplicații

Reprezintă unul din dezideratele mai vechi ale bibliotecarilor, acela de a pune la dispoziția utilizatorilor și programe de calculator. Este serviciul cu cel mai

pronunțat caracter creativ, prin intermediul căruia copiii care folosesc serviciile secției REI lucrează propriu-zis la elaborarea lucrărilor în interiorul Bibliotecii și nu se limitează doar la copierea textelor. Pachetele integrate de programe de aplicație utilizate sunt Star Office și cuprind: programe de aplicație pentru procesarea textelor, a foilor de calcul tabelar, grafică, browser Internet, SGBD etc.

Serviciul de tipărire la cerere are un caracter bine conturat și merită a fi menționat datorită importanței sale exprimate statistic prin numărul solicitărilor.

Accesul copiilor la documentele electronice de referință existente în colecțiile Bibliotecii "V. A. Urechia"

- accesul la CD-ROM-urile pentru copii, pe teme educaționale, aflate în colecțiile Bibliotecii "V. A. Urechia";
- accesul la catalogul bibliografic al documentelor aflate în colecțiile Bibliotecii "V. A. Urechia".

De un interes deosebit pentru o bibliotecă publică, lista noilor servicii oferite utilizatorilor-copii de Secția referințe electronice/Internet a Bibliotecii "V. A. Urechia" vine să întrească imaginea complexă a ceea ce trebuie să devină serviciul public specializat de bibliotecă:

- acces la multimedia;
- servicii de printare la cerere;
- acces la rețele;
- transmiterea documentelor pe cale electronică;
- comunicarea cu cititorii prin poșta electronică;
- realizarea paginii electronice;
- accesul la echipamentele informatice și la programe de aplicație;
- pregătire, ateliere, cursuri pentru copii privind utilizarea tehnologiei informatice;
- cursuri pentru copii de operare pe calculator orientat spre găsirea informațiilor în format electronic;
- căutarea în Internet de adrese Web (motoare de căutare, dicționare on-line, adrese de site-uri unde pot găsi informații despre viața și opera unor mari scriitori sau compozitori, adrese de site-uri cu referate din aproape toate materiile, pentru a veni în ajutorul elevilor);
- acordarea de asistență și îndrumare atunci când copiii doresc să consulte catalogul Bibliotecii "V. A. Urechia" (OPAC) și când vor să lucreze în programul de procesare texte sau în cel de calcul tabelar.

Dinamizarea relației bibliotecar - utilizator copil

Pentru a ajuta copiii să-și găsească mai repede informațiile de care au nevoie, personalul secției participă la sistematizarea informațiilor specifice, exploatabile prin intermediul site-ului Bibliotecii.

Baza de date se poate dezvolta ținând cont de adresabilitate. Se are în vedere crearea unei webliografii în secțiunea adresată copiilor din site-ul Bibliotecii „V.

A. Urechia” cu adrese Web pentru copii și chiar pentru părinți, pentru a veni în ajutorul copiilor care au nevoie de cât mai multe informații.

Un altfel de ajutor oferit copiilor este cel dat la procesarea textelor pe care aceștia doresc să și le scoată la imprimantă.

Bibliotecarii acestei secții mai colaborează și cu Secția Multimedia, atunci când copiii doresc să studieze o limbă străină, să-și însușească cunoștințele de matematică sau să-și testeze aptitudinile, prin intermediul CD-ROM-urilor existente în această secție.

Aș vrea să menționez faptul că pe site-ul Bibliotecii „V. A. Urechia”, la rubrica „Resurse”, a fost realizată o bibliografie, pentru a veni în ajutorul utilizatorilor.

De asemenea, se are în vedere, în cursul acestui an, punerea în aplicare a proiectului de creare a unei baze de date, pe principii biblioteconomice, pe domenii, cu adrese Web, pentru a putea veni rapid în ajutorul beneficiarilor atunci când aceștia doresc să găsească informații dintr-un anumit domeniu, proiect ce se intitulează: „Dezvoltarea bazei de date bibliografice a Bibliotecii „V. A. Urechia” cu includerea descrierilor de resurse electronice gratuite de interes local, disponibile pe Internet”.

Organizarea muncii în Secția referințe electronice/Internet

Personalul secției a conceput formulare tipizate pentru cererile cititorilor în conformitate cu specificul secției, a redactat afișe explicative privind modul de completare și explicarea manierei de lucru, a conceput un sistem de referință asupra relației dintre utilizatorul-copil și noul serviciu pus la dispoziție de Bibliotecă, au fost realizate de către bibliotecarii secției propuneri privind măsurătorile statistice în vederea calculării indicilor specifici și ai celor generali.⁶ Lista acestor măsurători s-a mărit în primele luni, astfel încât s-a solicitat realizarea unui program de aplicație pentru gestiunea acestora. Prezența înscrisurilor a permis la sfârșitul acestui an, inclusiv calcularea obiectivă a numărului de cititori activi, indicator important care altfel nu putea fi raportat integral.

Aș vrea să precizez un lucru foarte important și anume acela că 65 % din utilizatorii secției REI sunt elevi, cu vârsta cuprinsă între 10 și 14 ani.

Operațiuni complementare categoriilor principale de servicii în secția REI a Bibliotecii "V. A. Urechia"

Pe lângă serviciile și asistența pe care bibliotecarii Secției referințe electronice/Internet o acordă copiilor, aceștia mai efectuează și anumite operațiuni complementare. Dintre acestea aș putea enumera câteva și anume:

- extrase la imprimantă din Internet sau din bazele de date existente în colecțiile Bibliotecii solicitate de către celelalte secții;
- rezervări și referințe oferite prin intermediul convorbirilor telefonice;

⁶ Biblioteca „V.A. Urechia”. Secția referințe electronice/Internet: Raport de activitate, 2001, p.4

- dispecerizarea solicitărilor curente și a celor de tip rezervare;
- configurarea echipamentelor și a interfețelor sistemelor de operare și a programelor de aplicație, precum și acordarea de asistență în stabilirea programelor de evaluare a cunoștințelor în domeniul tehnologiei (pentru personalul Bibliotecii și candidații la posturi de specialitate în Bibliotecă).

Serviciul "Întreabă Bibliotecarul": serviciu destinat dialogului la distanță, un serviciu nou, modern, introdus în Secția referințe electronice/Internet

Este un serviciu destinat dialogului la distanță, prin intermediul mesageriei electronice, cu utilizatorii. Bibliotecarii secției REI răspund în maximum 24 de ore oricărei cereri de informare formulată prin mesaje e-mail sau direct.

Pentru a beneficia de acest serviciu, utilizatorii trebuie să compună mesajul dorit și să-l expedieze pe adresa Bibliotecii "V. A. Urechia". În funcție de complexitatea solicitării, utilizatorii vor primi în maxim 24 de ore răspunsul sau vor fi informați în termenul aproximativ în care vor primi răspunsul complet.

Marketingul serviciului de referințe electronice/Internet

Activitatea de marketing a noilor servicii a fost și este în atenția bibliotecarilor secției REI. Au fost furnizate informații detaliate în legătură cu activitatea secției REI și s-au realizat prezentări în cadrul Punctului de informare, care au rulat în mod automat pe un monitor poziționat în holul principal al Bibliotecii. În urma acestor acțiuni s-a constatat efectul pozitiv prin creșterea constantă a numărului de copii de la o zi la alta, în condițiile în care acestea au fost singurele forme de popularizare a prezenței secției noastre în spațiul Bibliotecii timp de 2 luni de zile de la inaugurare.

Ar fi câteva propuneri de făcut legate de marketingul secției REI și anume:

- organizarea de concursuri pentru copii pe diferite teme;
- publicitatea făcută documentelor electronice de referință.

Concluzii

Pentru o bună desfășurare a activității în viitor, planul de dezvoltare pe termen scurt și mediu ar trebui să cuprindă următoarele:

- mai multe calculatoare, deoarece există zilnic foarte multe cereri neonorate din partea utilizatorilor Secției REI;
- viteză mai mare de navigare pe Internet;
- achiziționarea a cât mai multe titluri de documente de referințe pentru copii pe diferite teme de interes;
- instalarea unui calculator care să fie pus la dispoziția copiilor numai pentru căutarea referințelor de tip electronic (CD-ROM-uri cu și despre dicționare, enciclopedii, geografie, biologie, istorie, muzică etc.);
- crearea în cadrul site-ului BVAU, în secțiunea dedicată copiilor "BVAU Kids" a unei webliografii, pe principiile celei din zona adulților, dar cu o tematică

adaptată interesului lor;

- organizarea de concursuri pe diferite teme cu copiii;
- formarea deprinderii de a consulta documente electronice de referință;
- achiziționarea de mobilier adecvat copiilor;
- promovarea voluntariatului în rândul utilizatorilor copii stimulând voluntariatul în rândul acelor utilizatori ai secției care stăpânesc bine anumite proceduri și/sau tehnici de utilizare.

Bibliografie

Cărți:

- Bibliotecile publice și societatea informației: Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România.- București, 1998 .- 219 p.;
- Noi tendințe în serviciile de referințe din biblioteci: Sinteza documentară. - Cluj-Napoca, 2001 .- P. 15-18

Studii și articole:

- Dediu, Liviu-Iulian. Infrastructura sistemului informatic automatizat. În: Buletinul Fundației Urechia, Anul 4, Nr. 7. - Galați, 1996, p. 15-21.
- Dediu, Liviu-Iulian. Programul de informatizare BVAU-Info. În: Buletinul Fundației Urechia, Anul 4, Nr. 7. - Galați, 1996, p. 5-10.
- Marcu, Angela. Tendințe noi în serviciile de referințe din biblioteci (V). În: Biblioteca, 54, nr. 9, 2002, p. 271.
- Marcu, Angela. Tendințe noi în serviciile de referințe din biblioteci (VI). În: Biblioteca, 54, nr. 10, 2002, p. 305.
- Sreenivasului, V. The Electric Library – The role of a digital librarian in the management of a digital information systems, vol. 18, Number 1, 2000, p. 13.
- Tyckson, A. David. Avantajele serviciului de referințe. În: Biblioteconomie. Culegere de traduceri prelucrate, 54, nr. 3, 2000, p. 118.

Anca Georgescu,
bibliotecar, Secția referințe electronice/Internet,
Biblioteca „V. A. Urechia” Galați

SERVICII ȘI INSTITUȚII DE TIP LUDOTECĂ

Adaptarea bibliotecilor la schimbările din societate înseamnă orientarea către necesitățile publicului larg și diversificarea serviciilor oferite utilizatorilor.

În gama de servicii noi tot mai frecvent găsim noțiunea de Ludotecă, care provine din latinescul *Ludo* (a juca) și care în România este un serviciu destinat copiilor de vârstă preșcolară. Unele ludoteci au fost constituite în ultimii ani, cu sprijinul unor fundații europene și își desfășoară activitatea ca structuri independente, de exemplu: Ludoteca *Pummi* din Brașov, Ludoteca *Timp pentru*

copii din Lugoj, jud. Timiș, *Casa jucărilor* din Cluj etc. Avem și câteva exemple de ludoteci în cadrul bibliotecilor județene, acestea fiind servicii noi în cadrul secțiilor pentru copii.

Ludoteca nu este un serviciu nou și pentru bibliotecile din alte țări ale lumii. Prima ludotecă a fost înființată în 1934 la Los Angeles, iar în Europa în 1959, în Danemarca. Până în prezent în multe țări s-au dezvoltat rețele de ludoteci atât pe lângă biblioteci cât și ca structuri independente. Acest tip de serviciu se adresează publicului de toate vârstele și în organizarea sa are foarte multe laturi comune cu activitatea de bibliotecă. Constituirea colecțiilor de jocuri și jucării este o preocupare la fel de serioasă ca și constituirea colecțiilor de publicații. Acestea sunt selectate în funcție de vârstă, de interesul utilizatorilor și cu respectarea unor criterii specifice: jocuri instructive, logice, creative, matematice, relaxante, inofensive etc. Sistematizarea jocurilor este, de asemenea, apropiată celei din biblioteci, ca și cataloagele de jocuri și jucării, care conțin numele autorului jocului, denumirea, categoria de vârstă pentru care este destinat și condițiile de joc.

Funcția comunicativă în ludoteci este cea mai importantă, acestea fiind structuri destinate și publicului de cartier. Ludotecile pentru adulți au rol de socializare, integrare și multiculturalitate. În multe cazuri ludotecile vin în ajutorul copiilor cu nevoi speciale: cu deficiențe de vedere, cu probleme emoționale, cu un grad de inteligență scăzut, copiii emigranților, copiii părinților aflați în detenție, bolnavi de SIDA etc. Și personalul care lucrează în ludoteci trebuie să corespundă unor cerințe calificative. Diploma de *ludotecar* este obligatorie, aceasta însemnând, în unele țări, cursuri postuniversitare de 1 an sau cursuri de 2 luni pentru absolvenții de liceu. Curriculum-ul cuprinde module de ludoteconomie, gestiune, clasificare, comunicare, dimensiuni culturale și terapeutice ale jocului. Ludotecile organizează activități cu grupuri-țintă și cu publicul larg, ateliere de animație: colorat, decupat, puzzle, CD-ROM, expoziții, serate de jocuri pentru adolescenți, jocuri de societate, festivaluri ale jocului, în cadrul cărora se acordă premii pentru jocul anului. Fiind astfel organizate și într-un număr suficient de mare, ludotecile s-au constituit în Asociații Naționale ale Ludotecilor care, la rândul lor, au fondat, în 1990, Asociația Internațională a Ludotecilor ITLA (International Toy Library Association). ITLA are ca scop:

- promovarea, în rândul populației, a conceptului de Ludotecă;
- stabilirea relațiilor de colaborare între Asociațiile Naționale ale Ludotecilor;
- crearea unor oportunități pentru schimbul de idei și experiențe;
- îmbunătățirea relațiilor de colaborare cu organizații de asistență socială, sănătate și educație;
- promovarea unor inițiative pentru industria de jocuri și jucării cu rol educațional, social și psihologic;
- organizarea periodică a Conferințelor Internaționale dedicate discuțiilor profesionale despre rolul jocurilor și jucăriilor în viața personalității.

Annual au loc întâlnirile Grupului European al Asociației Internaționale a Ludotecilor, care pun în discuție colaborarea dintre asociațiile naționale ale Ludotecilor din Europa. Prima întâlnire de acest fel a avut loc în 1996 în Elveția,

apoi, în anii următori, în Franța, Portugalia, Marea Britanie, Italia, Austria și, în martie 2004, cea de-a 7-a Întâlnire Anuală a Grupului European al Asociației Internaționale a Ludotecilor a avut loc la Brașov, România.

Scopul acestei întâlniri a fost:

- favorizarea creării unei asociații naționale a Ludotecilor din România și integrarea acesteia în structura europeană;
- informarea și sensibilizarea comunității și a instituțiilor cu privire la importanța acestui tip de servicii pentru copii, tineret și familii;
- promovarea unei politici sănătoase pentru asigurarea șansei egale pentru joc și dezvoltare armonioasă pentru toate categoriile de copii;
- organizarea Zilei Mondiale a Jocului în jurul datei de 28 Mai.

În anul 2005 Întâlnirea Grupului European al Asociației Internaționale a Ludotecilor va avea loc în Grecia.

Având aceste informații despre experiențele ludotecilor din străinătate, putem compara cu ce se întâmplă la noi în acest domeniu. Bibliotecile din România, care au înființat ludoteci, le-au conceput ca pe un gen de serviciu nou pentru preșcolari și elevii din clasele primare. Relatând despre experiența Bibliotecii Județene “Octavian Goga” din Cluj în acest sens, trebuie să menționăm faptul că primul serviciu de Ludotecă a fost înființat în 1996 în cadrul Secției pentru copii a Filialei din cartierul Mănăstur. Acesta a fost conceput mai mult ca un spațiu pentru organizarea timpului liber pentru preșcolari și elevii din clasele primare. În anul 2002, o dată cu inaugurarea Secției pentru copii în sediul central al bibliotecii, a fost inaugurată și Ludoteca.

Acest serviciu a fost înființat cu scopul de a atrage către bibliotecă noi utilizatori din categoria preșcolarilor. Am pornit de la ideea că pentru dezvoltarea copiilor jocurile și jucăriile sunt la fel de importante ca și cărțile. Am ținut, în mod deosebit, ca spațiul pentru Ludotecă să fie amenajat și organizat în mijlocul cărților, destinate copiilor de vârstă preșcolară și elevilor din clasele primare, pentru că de la jocuri și jucării copiii sunt atrași către carte și lectură. În acest sens, au fost inițiate câteva proiecte de promovare a lecturii și organizare a timpului liber în bibliotecă. Menționăm aici proiectul “*Școli clujene la Biblioteca Județeană “Octavian Goga”*”, care presupune optimizarea relațiilor de colaborare cultural-educativă între instituțiile preșcolare, școlare și liceale. În cadrul acestui proiect se organizează vizite colective ale grădinițelor de copii și ale elevilor din clasele primare, lecturi expresive, concursuri de rebusuri, ateliere de creație pentru cei mici, *Cercul de Origami*, unde copiii învață arta modelării hârtiei, clubul *Ideoteca*, vizionări și audiții colective. Utilizând metodele de joc, copiii învață regulile de circulație, cum să se comporte la masă, învață să construiască, să modeleze, să numere, iar în completare li se recomandă cărțile pentru vârsta lor: cărți-jucării, enciclopedii și dicționare ilustrate, povești și poezii pentru cei mici. În zona Ludotecii copiii au la dispoziție stații cu acces gratuit la Internet, posibilități de consultare a documentelor multimedia, locuri pentru audiții și vizionări colective. Proiectele care au fost inițiate se derulează atât la Ludoteca din sediul central cât și la cea de la Filiala din cartierul Mănăstur. Pe parcursul vacanței de vară se desfășoară *Programe de vacanță* pentru copiii care rămân în oraș, întâlniri în

cadrul *Clubului Mămicilor și Prietenii Bibliotecii* care sunt grupuri de sprijin ale bibliotecarilor din secțiile pentru copii. Dacă adăugăm acestor facilități ambianța plăcută din bibliotecă, spațiile generoase, mobilierul colorat și echipa de bibliotecari ingenioși și creativi, putem afirma că la Biblioteca Județeană ”Octavian Goga” Cluj există toate condițiile pentru educație, instruire, odihnă și petrecere a timpului liber pentru copiii de toate vârstele.

Tatiana Costiuc,
Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj

**ROLUL BIBLIOTECII PUBLICE ÎN EDUCAȚIA
COPILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI ÎN SUA**
(Scurt studiu comparativ)

Susținerea educației și formării continue a tuturor grupurilor sociale este una dintre funcțiile principale ale bibliotecii publice, stabilite în documentele recente aprobate la nivel internațional. În „Liniile directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltarea bibliotecilor publice” se evidențiază rolul deosebit al acestei instituții în satisfacerea necesităților de informare ale copiilor și tinerilor, în alfabetizarea și formarea gustului lor pentru lectură.

Studierea profilului serviciilor de bibliotecă orientate spre educarea copiilor a fost una dintre preocupările mele pe parcursul vizitei de documentare în SUA, desfășurate în cadrul Programului „International Visitor”, susținut de Biroul pentru Educație și Cultură al Departamentului de Stat al SUA.

Acest articol este o primă încercare de analiză în comparație a relației dintre biblioteca publică și educația copiilor în Republica Moldova și în SUA.

Implicarea instituțiilor extrașcolare în procesul de instruire în Statele Unite am remarcat-o chiar de la începutul vizitei, având exemplul Muzeelor Smithsonian din Washington și al Muzeului Copiilor din San Antonio (Texas). Muzeul Național de Istorie a Naturii sau Muzeul Aerului și Spațiului, pe care le-am vizitat, m-au impresionat prin concepția de organizare a expozițiilor, orientată spre popularizarea cunoștințelor științifice. Acest lucru ar însemna comentarii ale expozițiilor foarte simple, pe înțelesul publicului larg, folosirea metodelor interactive, foarte atractive în prezentarea exponatelor, desfășurarea unor lecții publice pentru diferite categorii de vizitatori la diferite teme. Dacă e să comparăm, deși se fac mai multe modernizări în ultimul timp, muzeele din Republica Moldova abundă în inscripții științifice, adeseori în latină, greu de memorizat, iar expozițiile sunt foarte aglomerate și în mare măsură statice.

Această grijă deosebită pentru educația copiilor are o preistorie în SUA. La începutul anilor ‘80 ai sec. XX cercetătorii au constatat un declin considerabil în nivelul rezultatelor obținute de elevii americani la testele standard la matematică, citire și științe. Deși la recensământul din 1980, 99% dintre adulți au indicat că pot citi și scrie, criticii afirmau că circa 13% din americanii până la 17 ani erau

„funcțional analfabeți”. Acest lucru ar însemna că ei nu puteau să înțeleagă niște instrucțiuni în scris sau să completeze un formular.

O comisie a Departamentului de Stat pentru Educație a examinat problema și a făcut câteva recomandări: să se extindă ziua de școală și anul școlar; să se elaboreze un nou curriculum de bază pentru toți elevii; să se ridice standardele de performanță pentru fiecare disciplină de studiu.

În 1989 președintele George Bush și guvernatorii celor 50 de state au stabilit 6 sarcini, care urmau să fie îndeplinite până în anul 2000:

- toți copiii să meargă la școală pregătiți deja pentru a învăța;
- 90% dintre elevi să ajungă să aibă școala;
- toți elevii să obțină competențe în disciplinele de bază;
- elevii americani să fie primii în lume la matematică și științe;
- fiecare american adult să fie știutor de carte și să aibă abilitățile necesare unui cetățean și angajat în câmpul muncii.

Congresul a elaborat un program numit „Goals 2000” și a oferit grant-uri statelor. Chiar în 1996 s-a resimțit progresul – 86% dintre liceenii americani au absolvit studiile și au crescut reușitele la matematică și științe.

În Republica Moldova nu există un studiu amplu al situației în domeniul educației, dar se cunosc problemele care îl caracterizează. În „Raportul național al dezvoltării umane. Republica Moldova 2000”, elaborat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare din Moldova, se constată că în conformitate cu datele statistice oficiale, ratele de alfabetizare și educație în Moldova sunt satisfăcătoare, dar problema principală o constituie asigurarea calității cuvenite a educației ca mijloc de cultivare a capacității populației de a reacționa prompt la noile provocări. Această problemă este cauzată de exodul cadrelor calificate din sistemul educațional nemulțumite de salariile foarte mici. Sărăcia duce la oportunități educaționale inegale pentru diferite categorii ale populației și la școlarizarea insuficientă care se înregistrează în ultimii ani în Republica Moldova.

Problema calității educației poate fi rezolvată doar printr-un efort comun al tuturor instituțiilor educaționale și culturale, printre care un rol aparte îi aparține bibliotecii publice.

În cele ce urmează mi-am propus să reflectez asupra a trei aspecte ale activității bibliotecilor publice din Republica Moldova și SUA, care caracterizează implicarea acestora în susținerea educației: *calitatea colecțiilor de publicații ale bibliotecilor publice; programele de promovare a lecturii desfășurate de biblioteci; activitățile de sprijinire a procesului de studiu organizate de bibliotecile publice.*

I. Colecțiile de publicații ale bibliotecilor publice

Pentru o bibliotecă publică este important să poată oferi diverse publicații pentru cititorii de toate categoriile de vârstă și cu diferite interese de lectură și informare. Fără colecții variate și bogate și fără acces la surse informaționale externe o bibliotecă publică nu-și poate îndeplini rolul rezervat în procesul educațional în societate.

Deși în ultimii ani se resimte un progres în procesul de editare a cărții pentru copii în țara noastră, bibliotecarii se plâng în continuare de lipsa cărților pentru cei

mai mici copii, adică a cărților ilustrate, a cărților-jucării, precum și a cărților pentru cei din clasele primare. Acest fapt influențează negativ atragerea micuților la lectură și formarea la ei a pasiunii pentru această ocupație. Pentru ca un copil să conștientizeze necesitatea lecturii pentru educația sa, trebuie să-l deprindem să citească, să acumuleze cât mai multe cunoștințe de la cea mai fragedă vârstă.

Puțin numeroase sunt colecțiile bibliotecilor noastre și la compartimentul carte de referință și carte de știință (cognitivă) pentru copii. Sondajele de lectură, desfășurate în bibliotecile noastre publice, au scos la iveală un nivel scăzut de lectură, în special la copiii de 12-14 ani, vârsta cea mai dificilă a preadolescenței. Una dintre explicațiile acestei stări de fapt este și lipsa unor cărți, mai ales scrise de autorii autohtoni, destinate acestei categorii de cititori: povestiri, nuvele, romane despre viața copiilor de această vârstă, cărți de aventură, de fantastică etc.

Cât privește colecțiile de documente electronice, multimedia și accesul copiilor la sursele on-line din Internet în bibliotecile publice din Republica Moldova, nu am putea nominaliza nici cel puțin zece biblioteci care oferă aceste posibilități.

În SUA producția editorială destinată copiilor este de o mare varietate, întrunind publicații diverse, pentru toate categoriile de vârstă și pe diverse suporturi (hârtie, audio, video, CD-ROM, DVD). În bibliotecile și librăriile pe care le-am vizitat în Washington D.C., Boston, Salt Lake City și alte orașe, am văzut cărți din plastic lavabile, cărți gonflabile pentru bebeluși, numeroase colecții de carte pentru preșcolari, pentru copii de 7-9 ani, 10-11 ani, și pentru cititori din alte categorii de vârstă. Doar producția unei singure edituri pentru copii – Houghton Mifflin, pe care am avut ocazia să o vizităm, demonstrează varietatea de cărți pentru copii din SUA.

Cartea enciclopedică, diversele dicționare sunt prezente în titluri nenumărate pe rafturile bibliotecilor pentru copii din SUA. Părinții și bibliotecarii găsesc în aceste cărți răspunsuri la toate „dece-urile” micuților curioși, iar copiii mai mari le găsesc utile în completarea cunoștințelor obținute la școală și liceu.

Majoritatea bibliotecilor publice din Statele Unite ale Americii oferă acces gratuit la Internet, inclusiv copiilor, iar documentele audio, video și electronice pot fi împrumutate și acasă, spre deosebire de cele din bibliotecile noastre.

Cu astfel de colecții și servicii pe care le pune la dispoziția copiilor și celor care îi îngrijesc pe ei, o bibliotecă publică din SUA poate contribui la educația tinerei generații, formându-le deprinderea de a citi, de a se autoinstrui, de a se informa individual și a învăța și în afara școlii.

II. Programe de promovare a lecturii

Lectura trebuie să intre în viața copilului chiar de la nașterea lui, afirmă oamenii de știință, care au demonstrat cât de important este pentru un nou-născut sau chiar un făt să asculte vocea mamei citindu-i ceva. Misiunea de ai instrui pe părinți cum să-i citească copilului și ce cărți sunt potrivite pentru lecturi în familie îi revine în mare parte bibliotecii publice.

Fiind în bibliotecile din SUA, m-am interesat de la ce vârstă un copil vizitează această instituție și am aflat că o face chiar din primele luni după naștere. Am avut nenumărate ocazii să vedem în secțiile pentru copii din biblioteci mame

care, așezate comod în fotolii sau pe covor la podea, citeau și admirau ilustrațiile din cărți împreună cu niște copilași de 7-8 luni și mai mari. Părinții au un rol bine definit de îndrumători ai lecturii copiilor, alături de bibliotecari, educatori și pedagogi.

Comparam situația cu cea din Republica Moldova, unde cei mai mulți copii ajung să fie beneficiari ai bibliotecii abia în clasele I sau II, după ce au învățat să citească. Chiar dacă o parte din ei vin pentru prima dată la bibliotecă la vârsta de 4-5 ani, sunt însoțiți de educatori și mai rar de către părinți. Lipsa timpului și sărăcia sunt adeseori o scuză a părinților de la noi, care nu-și pun problema să-i citească copilului sau să meargă cu el la bibliotecă. Și nici în biblioteci nu există, decât sporadic, programe speciale de activități pentru stabilirea legăturii cu părinții și formarea lor în vederea promovării lecturii.

În SUA am putut lua cunoștință de o serie întreagă de programe și proiecte naționale și locale, care sunt orientate în special spre promovarea lecturii în familie. Despre unele dintre acestea ofer mai multe detalii.

Programul „*Born to Read: How to Raise a Reader*” este inițiat și sponsorizat de American Library Association (ALA) și are ca scop sprijinirea părinților în pregătirea copiilor pentru a studia în școală și a avea o dezvoltare intelectuală avansată. Acest proiect este realizat de bibliotecari în colaborare cu asistenții medicali. Părinții, încadrați în program, primesc: o broșură, care include o listă de cărți recomandate a fi citite copiilor sau de către ei și sugestii de metode de atragere a micuților spre carte; broșura „*How to Learn and Grow With Music: A Selective Audio List for Infants and Toddlers*”, în care se explică importanța muzicii în dezvoltarea copiilor și cum părinții ar putea face muzica o parte a vieții copiilor; site-ul web „*Family Literacy – Helping Parents Help Their Children*” (www.ala.org/pio/factsheets/familyliteracy.html).

Studiul „*Every Child Ready to Read @your library*”, inițiat de Asociația Bibliotecilor Publice și Asociația Bibliotecilor pentru Copii din SUA și susținut pe larg prin diverse acțiuni, se bazează pe afirmația că există 6 aptitudini pe care trebuie să le formăm la copil înainte de a-l învăța să citească: 1) aptitudinea de a descrie lucrurile și a povesti despre evenimente; 2) capacitatea de a avea plăcere la vederea cărții; 3) un vocabular dezvoltat; 4) aptitudinea de a auzi și a se juca cu sunete scurte din cuvinte; 5) cunoașterea literelor, denumirii acestora și a sunetelor pe care le reprezintă; 6) cunoașterea felului în care se folosește o carte, cum se urmăresc cuvintele în pagină. Prin acest proiect bibliotecile publice din SUA promovează multe surse care servesc la alfabetizarea copiilor, îi instruiesc pe părinți cum să le formeze micuților abilitățile de pre-lectură nominalizate.

Programul „*Reach Out and Read, Making Books a Part of a Healthy Childhood*” are ca scop promovarea alfabetizării prin intermediul serviciilor de pediatrie. Medicii și infirmierele sunt încurajați să consulte părinții în importanța lecturilor în voce pentru formarea dragostei de carte la copii și pentru pregătirea lor pentru școală. Consultarea se face în timpul vizitelor de control ale copiilor de la 6 luni la 5 ani. Părinții primesc în dar cărți potrivite pentru copiii lor. Deseori în sala de așteptare voluntarii le citesc copiilor, îi instruiesc pe părinți.

Din păcate, în bibliotecile din Republica Moldova nu există astfel de programe, dar în unele biblioteci pentru copii se fac încercări de a constitui niște cenacuri de familie, în care părinții citesc și discută despre cărți împreună cu copiii.

În afara programelor, orientate spre formarea părinților, în SUA există numeroase programe de promovare a lecturii printre copiii de diferite vârste: concursuri, programe de lectură de vacanță, cicluri de acțiuni „*Story Time*”.

Acțiunile de tipul „*Story Time*” sunt un fel de „Ora poveștilor” de la noi, dar diferă prin diversitatea metodelor folosite și spectaculozitatea ce le caracterizează. Bibliotecarii, implicați în organizarea acestor activități, folosesc arta actoricească, păpușile, jocurile, lucrul manual pentru a le transmite copiilor mesajele unor povești sau povestiri, sau anumite cunoștințe conținute în cărți. De exemplu, la Biblioteca Publică din Boston se desfășoară programul „*Reading Readness*”, care cuprinde copii de 2,5–5 ani. La acțiunile din acest program copiii învață anumite concepte înainte de a învăța a citi: numere, culori, forme, mărimi, muzică etc., adică cunoștințe elementare despre lumea înconjurătoare. Săptămânal preșcolarii vin la bibliotecă să afle despre păsări, gâze, broscuțe, maimuțe, zăpadă și gheață, vânt și ploaie, jucării, bucate, socotit și numărat, haine, ce înseamnă o vizită la doctor și multe altele.

Deosebit de interesantă este activitatea bibliotecilor din statul Texas în promovarea lecturii copiilor. Biblioteca de Stat din Texas realizează două proiecte ample: „*Color Your World ... Read!*” și „*Mission Possible: Spy a Book!*”. Fiecare proiect prevede un set de materiale pe care le primesc bibliotecile publice: un manual, postere și mini-postere, semne de carte, certificate pentru cititori. Manualele conțin activități recomandate a fi organizate pentru copii și părinți/educatori în scopul de ai încuraja să citească și să beneficieze de serviciile bibliotecilor.

Fiecare bibliotecă publică din Republica Moldova pentru copii sau care servește și copii organizează nenumărate activități de promovare a lecturii, printre care sunt: ora poveștilor, matinee literare, prezentări de carte, concursuri literare, concursuri de creație, întâlniri cu scriitorii etc. Ceea ce ne lipsește este un concept și un program de atragere la lectură a copiilor, ce ar cuprinde toate bibliotecile. Este o experiență foarte bună Concursul literar republican „La izvoarele înțelepciunii”, organizat de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în tot teritoriul țării, dar acesta se orientează mai mult spre copiii pasionați deja de lectură și de o vârstă mai mare.

Nu are un caracter organizat nici lectura de vară a copiilor, fiind cunoscute doar câteva experiențe pozitive cum este cea a Bibliotecii „Alba Iulia” din Chișinău.

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova ar putea să inițieze programe similare celor din SUA și să solicite sprijinul instituțiilor de stat și a celor nonguvernamentale, dar aceste programe să fie complementate de proiecte editoriale adecvate. Nu poți să promovezi lectura printre preșcolari, dacă numărul titlurilor destinate acestor copii este derizoriu în bibliotecile publice.

III. Activități de sprijinire a procesului de studiu

Atât în Republica Moldova, cât și în SUA biblioteca publică are rolul de a sprijini instituțiile de învățământ în ridicarea calității studiilor și formării la elevi a deprinderilor de autoinstruire. Biblioteca publică nu concurează în acest caz cu biblioteca școlară, ci doar completează activitatea acesteia. În timpul de după lecții, în zilele de odihnă și în vacanțe biblioteca publică continuă „opera” de educație și formare a copilului.

Primul lucru, care m-a interesat în bibliotecile publice din SUA, a fost relația acestora cu instituțiile de învățământ, în special cu cadrele didactice. Am aflat că bibliotecarii americani, ca și bibliotecarii moldoveni, merg în școli și licee pentru a informa elevii și profesorii despre sursele și serviciile oferite de bibliotecile publice, pentru a-i invita la diverse activități organizate în bibliotecă. Cu amărăciune am constatat însă, că bibliotecarii noștri depun mai multe eforturi pentru a-i convinge pe pedagogi de necesitatea frecventării de către copii a bibliotecii, pe când în SUA profesorul nu-și imaginează activitatea sa fără implicarea bibliotecii. În mai multe biblioteci, pe care le-am vizitat, ne-au relatat că au stabilit și anumite privilegii la împrumutul de publicații pentru cadrele didactice.

Este greu pentru bibliotecar să stabilească un sistem în activitatea de sprijinire a procesului de studiu, dacă poate conta doar pe colaborarea unor profesori binevoitori și înțelegători, și nu pe o regulă stabilită și conștientizată în mediul pedagogic. Este descurajator pentru un bibliotecar (din Republica Moldova), care invită învățătorul să-și desfășoare o oră de lectură în cadrul bibliotecii, aproape de cărți și alte publicații, și primește răspunsul supărat: „Lăsați-ne în pace cu biblioteca voastră. Avem destule treburi mai importante de făcut în școală”. Numărul cadrelor didactice, care frecventează bibliotecile publice, este foarte mic la noi. Ei nu cunosc colecțiile pe care le dețin bibliotecile și din acest motiv, uneori, recomandă elevilor pentru lecturi suplimentare cărți care nu au fost editate sau reeditate de mult timp în Moldova, sau există doar într-un singur exemplar într-o bibliotecă. Evident că demersul bibliotecarilor trebuie să fie mai convingător și să se demonstreze prin exemple concrete eficacitatea tandemului educațional școală-biblioteca publică.

O experiență, care merită a fi preluată de la bibliotecile americane, ar fi organizarea unor activități de tipul „Clubul temei pentru acasă”, foarte frecvent regăsită în bibliotecile publice din SUA. Studiul în grup este foarte benefic pentru mai mulți elevi, stimulează comunicarea între ei și creativitatea. Biblioteca este spațiul ideal unde ei se pot întâlni, discuta, rezolva probleme, având la dispoziție și tot arsenalul informațional necesar.

Un alt aspect, aflat în atenția mea pe parcursul vizitei în SUA, a fost implicarea bibliotecilor în formarea culturii informaționale a beneficiarilor. Bibliotecile din Republica Moldova beneficiază de programul „Introducere în biblioteconomie și cultura informării”, elaborat de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și Ministerul Educației, care a fost acceptat ca un curs opțional în școli și licee, dar este și un ghid pentru bibliotecile publice. Realizarea cu succes a acestui program este condiționată doar de nivelul de dotare insuficient al majorității bibliotecilor și de pregătirea și experiența bibliotecarilor.

În SUA se pledează, de asemenea, pentru un curs special de cultură informațională în școli, dar deocamdată nu există un program național. Bibliotecile publice contribuie mult la răspândirea cunoștințelor și abilităților de utilizare a calculatorului, a Internet-ului și e-mail-ului, activitate imposibilă în multe dintre bibliotecile noastre care nu au nici cel puțin un calculator.

Sub impresia celor văzute și auzite în bibliotecile publice din SUA am insistat în cele relatate mai mult asupra experiențelor pozitive din aceste instituții, dorind să le fac cunoscute comunității bibliotecare din țară, dar și celor care au datoria de a susține biblioteca publică în demersul ei educațional. Fără a diminua vasta activitate și efortul deosebit al bibliotecarilor din Republica Moldova în afirmarea rolului important al bibliotecii publice în educația copiilor, am încercat să scot în evidență aspectele ce ar trebui îmbunătățite, sistematizate, coordonate, și, mai ales, conștientizate.

Eugenia Bejan,
prim adjunct al directorului general,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

STUDII. CERCETĂRI

ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR PENTRU COPII DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN ANUL 2003

Transformările radicale care au loc în societate sunt indispensabil legate de constituirea societății informaționale și aduc după sine implicarea și atribuirea unui rol bibliotecilor. Bibliotecile pentru copii au menirea de a promova cartea și lectura, de a crea un mediu sociocultural și informațional favorabil dezvoltării tinerei generații, formării unor personalități instruite, capabile să utilizeze cele mai diverse surse și procedee de cunoaștere. Bibliotecilor implicate în servirea copiilor le revine și responsabilitatea de a forma și cultiva deprinderi și abilități de autoinstruire și autodezvoltare la generația în creștere. În acest sens instituțiile bibliotecare necesită toată atenția și sprijinul statului în vederea îndeplinirii rolului lor în educarea, instruirea, informarea tinerilor cititori, indiferent de situația social-politică și economică a țării.

În anul 2003 în Republica Moldova s-a efectuat reforma teritorial-administrativă. Schimbările care s-au produs în teritoriu în urma acestei reforme au influențat și activitatea bibliotecilor.

La 01.01.2004 în Republica Moldova activau 156 biblioteci (filiale) pentru copii, din care:

- Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”;
- Biblioteci municipale – 11;
- Biblioteci raionale – 144.

Numărul de biblioteci pentru copii variază de la 11 în raionul Hâncești la 0 biblioteci în raioanele Dondușeni, Soroca și Strășeni. 11 raioane dețin câte 1-3 biblioteci pentru copii, 12 raioane au câte 4-6 biblioteci, 6 raioane – câte 7-11 biblioteci pentru copii. Municipiul Bălți dispune de o singură bibliotecă pentru copii, municipiul Chișinău - de 10 biblioteci și UTAG – de 16 instituții bibliotecare pentru copii.

Din ele doar 40 dispun de localuri specializate pentru bibliotecă, celelalte fiind amplasate în localuri reamenajate. Starea tehnică a bibliotecilor din an în an rămâne mereu aceeași, ba chiar se înrăutățește. Pe parcursul anului de referință 64 de biblioteci au necesitat reparații capitale, iar 14 continuă să se afle în localuri avariate.

Rapoartele statistice denotă o continuă scădere, deși nu atât de pronunțată ca în anii trecuți, a colecțiilor în bibliotecile pentru copii, numărul total de volume atingând la 01.01.2004 cifra de 2044.1 mii u.m., din care 797.3 mii sau 39,0% sunt în limba de stat (2058.8 mii u.m. și respectiv 887.8 mii ex. (43,1%) în anul 2002). Indicele mediu de dotare cu carte a unei biblioteci este de 13.1 mii exemplare față de 13.5 mii ex. în anul precedent. Dacă ne referim doar la bibliotecile raionale (cu excepția BNC „Ion Creangă”, a bibliotecilor din municipiile Chișinău și Bălți), acest indicator e și mai scăzut – 10.2 mii ex. Unui cititor înscris îi revin câte 7,2 ex., iar unui cititor activ – 11,2 ex.

În structura colecțiilor după tipuri de documente domină cărțile și publicațiile periodice care constituie 99,1%. Documentele audiovizuale ating cota de 0,6% , iar cele electronice rămân în continuare a fi prezente doar în colecțiile bibliotecilor din capitală și constituie 0,02% din volumul total al colecțiilor.

Pe parcursul anului 2003 bibliotecile pentru copii și-au completat colecțiile cu 49.3 mii ex. (35.3 mii ex. sau 71,6% în limba română). În mediu o bibliotecă a achiziționat 0.3 mii ex. Au fost casate din diverse motive 104.5 mii ex.

Numărul de beneficiari înregistrați a sporit față de anul precedent cu 31.6 mii și constituia la 1.01.2004 cifra de 283.8 mii, din ei 244.7 mii (86,2%) sunt copii până la 15 ani, 182.5 mii (64,3%) sunt cititori activi.

La capitolul „vizite” de asemenea se observă o creștere de la 1451.3 mii vizite în anul 2002 până la 1622.0 mii în anul curent, din care 1415.9 mii (87,3%) revin copiilor până la 15 ani.

Împrumutul publicațiilor în anul 2003 în rețeaua bibliotecilor pentru copii a atins cifra de 4108.7 mii ex. (cu 298.0 mii ex. mai mult decât în anul 2002), din care 2457.3 mii ex. (59,8%) în limba de stat și 3525.2 mii ex. (85,8%) împrumutate cititorilor cu vârsta de până la 15 ani. Indicele mediu de circulație a colecției este de 2,0, iar cel de lectură – 23,3.

Pe întreg parcursul anului 2003 în bibliotecile pentru copii din republică și-au desfășurat activitatea 351 bibliotecari, din care 99 cu studii superioare de specialitate. În pofida dificultăților cu care se confruntă, personalul bibliotecilor pentru copii face totul pentru ca bibliotecile să-și îndeplinească funcțiile de bază și să realizeze obiectivele propuse.

Bibliotecile se orientează spre extinderea și diversificarea serviciilor oferite, dorind prin aceasta să devină instituții moderne, deschise spre colaborare și cooperare, capabile să satisfacă necesitățile și interesele de informare ale tuturor beneficiarilor. Și anul acesta bibliotecile și-au propus ca obiectiv prioritar sporirea potențialului informativ, extinderea și diversificarea serviciilor oferite. Toate acestea a fost posibil de realizat grație sprijinului financiar al Fundației Soros-Moldova, care constant susține bibliotecile, în ultimii ani cu preponderență pe cele din teritoriu, în vederea dezvoltării colecțiilor, implementării programelor de informatizare și diversificare a serviciilor oferite utilizatorilor. Vom menționa faptul că mai multe biblioteci au beneficiat de finanțarea proiectelor de dezvoltare a colecțiilor, având șansa de a-și completa colecțiile de carte cu publicații noi, în special cărți pentru copii, literatură conform programei școlare, literatură de referință etc. (Orhei - 11 proiecte în bibliotecile din localitățile rurale, în Strășeni – 7 proiecte, în Telenești – 6, Anenii-Noi – 2, Nisporeni – 3 și câte un proiect în raioanele Criuleni, Cahul, Ștefan-Vodă, Rezina). Grație programului de informatizare a bibliotecilor susținut de Fundația Soros, bibliotecile din teritoriu au avut posibilitatea de a moderniza și diversifica serviciile oferite beneficiarilor, de a extinde accesul la informație pentru diferite categorii de beneficiari ai bibliotecilor publice din comunități, inclusiv pentru copii și adolescenți. Printre câștigătorii proiectelor cu astfel de menire sunt bibliotecile publice din s. Gura Bâcului, Anenii-Noi (Centru de informare în comunitate), or. Rezina (Sala Multimedia), s. Malovata-Nouă, Dubăsari (Acces la informație pentru copii și tineret din mediile

defavorizate), s. Cârpești, Cantemir și or. Fălești (Sala Mediatecă), 3 proiecte în Orhei ș.a. Implementarea acestor proiecte contribuie la diversificarea și optimizarea serviciilor prestate de biblioteci, la integrarea copiilor în mediul informațional.

Bibliotecile pentru copii desfășoară ample activități culturale cu caracter educațional și de promovare a lecturii și a valorilor spirituale în mediul copiilor, de dezvoltare a creativității acestora. A devenit deja o tradiție organizarea la început de aprilie a „Săptămânii lecturii și a cărții pentru copii”. În această perioadă toate bibliotecile pentru copii, în colaborare cu cele școlare, organizează diverse activități cum sunt expoziții de carte, concursuri, victorine și jocuri literare, concursuri de desene etc. („Din punguța cu povești”, Glodeni; „Cine citește mai mult”, Fălești; „Călătorii imaginare în împărăția cărților”, Rezina ș.a.).

Este deja o tradiție desfășurarea Salonului Internațional de Carte pentru Copii, organizat de către Secția Națională a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu ministerele de resort, Primăria municipiului Chișinău, ambasadele amplasate în Republica Moldova, edituri din țară și de peste hotare, asociații de creație, biblioteci și alte instituții și organizații interesate de editarea, promovarea și difuzarea producției editoriale pentru copii.

Programul ediției a VII-a din 2003 a inclus prezentări, lansări de carte, întrunirea copiilor-laureați ai concursurilor naționale și internaționale de creație literară „Ispita cuvântului”, masa rotundă cu genericul „Cititorul copil în spațiul virtual”. E remarcabil faptul că Salonul de Carte a devenit o manifestare de amploare, unde se adună și mic și mare pentru a cunoaște miile de cărți expuse în standurile Salonului, pentru a discuta cu scriitorii, editorii ș.a. Cea mai mare bucurie a copiilor este cartea surpriză, pe care o primesc toți copiii vizitatori ai Salonului.

Concursurile organizate de către biblioteci, atât la nivel local cât și republican, contribuie la stimularea lecturii, creativității și cunoașterii. În decursul anului 2003 copiii din întreaga republică au avut posibilitatea să participe la ediția a XIII-a a Concursului literar „La izvoarele înțelepciunii”, consacrat vieții și activității lui Dimitrie Cantemir, precum și la numeroase concursuri locale, între care: „Mi-i cartea prieten fidel”, „Cartea-i surioara mea, stau la sfat cu ea”: Topul celor mai bune cărți (Sângerei); concursul literar dedicat lui M. Eminescu „Al meu nume o să-l poarte secole din gură-n gură” (Criuleni), concursul desenelor „Văd lumea”, Topul „Cel mai activ cititor-copil al anului” (Rezina), concursul literar „Să-l cunoaștem pe Ion Druță” (Arionești, Dondușeni), concursuri literare dedicate Zilei Copiilor (Cantemir, Drochia, Ocnîța ș.a.), concursul literar-teatralizat „Galbenă gutuie” (Nisporeni), concursul dedicat sărbătorii limbii materne „Nu noi suntem stăpânii limbii, ci limba e stăpâna noastră” (Criuleni) ș.a.

Expoziții, medalioane literare și muzicale, ore literar-muzicale, reviste bibliografice, ședințe ale cenaclurilor, călătorii literare și alte activități au fost organizate cu prilejul a 215 ani de la nașterea lui Gheorghe Asachi, 115 ani de la nașterea lui Alexe Mateevici, 150 ani de la nașterea lui Ciprian Porumbescu, 185

ani de la nașterea Elenei Farago, 75 ani de la nașterea lui Ion Druță, 55 ani de la nașterea lui Iulian Filip, Nicolae Rusu, Nicolae Dabija ș.a.

Multe biblioteci găzduiesc cenacluri și cluburi, care întrunesc copii pasionați de creație, literatură, poezie. Vom nominaliza doar câteva din ele: cenaclurile literare „Steaua de duminică” (Fundurii-Vechi, Glodeni), „Luceafărul” (Cantemir), „Speranțe Juvenile” (Strășeni, aici fiind editat și primul buletin al cenaclului „Mlădițe strășenene”), „La Creangă”, „Conștiința Națională”, „Arta de a Deveni Om” (Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”) ș.a., precum și cluburile care își desfășoară activitatea pe lângă bibliotecă: „Auzit-am din bătrâni” (Verejeni, Telenești), „Fantezie, dibăcie, creație”, „Prietenii cărții” (Sângerei), Clubul adolescenților „Intelect”, Clubul ecologic „Apa – izvorul vieții” (Dondușeni), Clubul literar al cititorilor vorbitori de limbă rusă „Lira” (Criuleni), Club pe interese „Penița fermecată” (Mihăilenii Vechi), „Prietenii cărții” (Costești), „Tinerii prieteni ai naturii” (Hiliuți). Creațiile copiilor membri ai Clubului literar „Poiana picilor” din s. Sadova, Călărași au fost publicate în revista „Alunelul”. Tot la Călărași a fost inițiat, cu sprijinul Fundației Soros-Moldova, Clubul de dezbateri „ERA”, amplasat în incinta Liceului teoretic „Ștefan cel Mare”, unde își are sediul și echipa de redacție a ziarului local pentru tineret „Arcașii” fondat de ONG „Arcașii lui Ștefan”. Bibliotecile pentru copii din rețeaua municipală Chișinău oferă servicii noi pentru copii, sprijin informațional pentru elevi, laboratoare de creație literară, tabere de vară, cenacluri literare („Mihai Eminescu”, „Iulia Hașdeu”, „Mugurel”, „Șipote”, „Tinere talente”, „La castelul cu povești”, „Fantezie și dibăcie”, teatrul de păpuși „Spiriduș”, „Micul Prinț” ș.a.).

În pofida tuturor dificultăților cu care se confruntă, bibliotecile pentru copii din republică tind a fi instituții de cultură moderne, deschise spre cooperare și colaborare, capabile să facă față tuturor cerințelor de informare ale beneficiarilor.

Situațiile statistice în bibliotecile (filialele) pentru Copii sunt oglindite în tabelele anexate.

Maria Ciobanu,
șef serviciu Asistență de specialitate, coordonare și cooperare,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Tabel 1. Indicii principali ai activității bibliotecilor pentru copii din Republica Moldova în anul 2003 (date în mii)

Nr. d/o		Nr. de biblioteci	Colecții		Beneficiari		Vizite		Împrumuturi		
			Total	În lb. de stat	Total	Copii pl 15 ani	Total	Copii pl 15 ani	Total	Din care	
										În lb. de stat	Copii pl 15 ani
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Mun. Chișinău	10	204.9	10.0	82.7	63.0	429.1	324.4	1306.6	701.7	1013.7
2	Mun. Bălți	1	109.5	12.2	23.2	23.2	38.0	38.0	113.3	21.1	113.3
3	Anenii Noi	3	40.8	18.9	3.0	2.4	24.5	22.1	56.6	36.0	48.7
4	Basarabasca	5	34.7	16.2	3.7	3.2	25.9	23.4	46.3	20.1	39.4
5	Briceni	2	21.0	8.6	2.0	1.4	26.8	20.9	46.4	29.5	32.9
6	Cahul	4	73.5	36.4	5.0	4.8	81.1	79.9	104.0	80.2	100.6
7	Călărași	6	44.7	37.3	2.4	2.2	13.0	10.9	44.6	41.5	43.3
8	Cantemir	5	25.6	7.9	2.8	2.8	21.2	21.2	45.4	33.3	45.4
9	Căușeni	9	55.1	36.6	38.1	38.1	73.1	68.0	151.1	141.7	140.2
10	Cimișlia	4	39.1	24.5	3.5	3.4	32.0	31.4	65.7	46.1	49.4
11	Criuleni	1	26.6	9.9	2.3	2.3	12.9	12.9	62.2	53.2	62.2
12	Dondușeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Drochia	2	47.7	18.7	2.1	1.9	18.3	17.0	46.2	28.5	43.1
14	Dubăsari	6	41.3	27.3	2.9	2.5	30.5	29.0	58.1	45.7	57.2
15	Edineț	4	80.8	20.0	3.6	3.2	24.0	22.1	72.1	17.8	66.5
16	Fălești	3	21.5	16.0	1.4	1.2	13.2	12.4	23.4	21.0	22.2
17	Florești	1	37.9	11.7	2.2	2.2	16.2	16.2	40.9	31.5	40.9
18	Glodeni	8	82.1	40.7	4.7	4.4	25.9	24.4	71.8	43.9	69.1
19	Hâncești	11	113.4	80.3	7.0	7.0	57.5	57.5	111.1	96.8	111.1
20	Ialoveni	5	46.3	31.0	4.2	4.1	33.3	33.2	88.1	78.8	88.0
21	Leova	7	73.7	35.9	5.3	2.7	49.1	25.5	96.3	71.3	53.3
22	Nisporeni	1	19.4	9.7	1.7	1.7	19.8	19.8	44.0	42.0	43.5
23	Ocnita	1	13.7	0.8	1.1	1.1	3.6	3.6	6.3	0.1	6.3
24	Orhei	1	45.6	27.5	3.7	3.7	55.9	55.9	97.3	86.7	97.3
25	Rezina	1	5.6	1.3	0.3	0.3	1.8	1.8	6.4	2.5	6.4
26	Râșcani	9	86.8	36.8	5.6	5.6	62.9	62.9	175.5	128.4	134.5
27	Sângerei	4	29.4	22.9	4.1	3.8	44.4	37.2	90.2	63.9	77.3
28	Soroca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Strășeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Șoldănești	5	34.9	15.5	3.5	3.3	25.6	24.6	59.9	51.0	57.8
31	Ștefan Vodă	8	78.9	28.2	22.6	14.3	50.9	42.3	80.0	85.5	70.4
32	Taraclia	4	44.9	1.0	3.9	3.3	29.0	24.5	82.3	0.8	69.9
33	Telenești	5	20.0	16.0	1.6	1.6	15.6	15.6	28.2	24.8	28.2
34	Ungheni	3	33.2	17.2	2.3	1.8	28.6	27.0	50.9	43.4	47.7
35	UTAG	16	154.2	7.2	16.5	16.4	104.3	103.1	301.3	3.1	296.6
	Total biblioteci municipale și raionale	155	1783.8	684.2	269.0	232.9	1488.0	1308.7	3672.5	2171.9	3176.4
36	BNC "Ion Creangă"	1	260.3	113.1	14.8	11.8	134.0	107.2	436.2	285.4	348.8
	Total	156	2044.1	797.3	283.8	244.7	1622.0	1415.9	4108.7	2457.3	3525.2

Tabel 2. Dinamica colecțiilor în anul 2003 (date în mii)

Nr. d/o		Intrări				Ieșiri		Existent (mii ex.)				Indicele mediu de circulație a colecț.
		Total	În lb. de stat	Ex. intrate per bibliotecă	Ex. intrate per utilizatori activi	Total	În lb. de stat	Total	În lb. de stat	Ex. per bibliotecă	Ex. per utilizatori activi	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Mun. Chișinău	7.0	5.0	0.7	0,1	18.7	5.6	204.9	10.0	20.5	3,6	4,9
2	Mun. Bălți	0.7	0.3	0.7	0,1	0.5	0	109.5	12.2	109.5	19,2	1,0
3	Anenii Noi	0.9	0.8	0.3	0,3	1.0	0.4	40.8	18.9	13.6	14,6	1,4
4	Basarabeasca	1.5	0.6	0.3	0,4	0.4	0.1	34.7	16.2	6.9	10,8	1,3
5	Briceni	0.1	0.1	0.05	0,1	0	0	21.0	8.6	10.5	21,0	2,2
6	Cahul	0.9	0.9	0.2	0,2	0.6	0.4	73.5	36.4	18.4	15,3	1,4
7	Călărași	2.1	1.5	0.4	1,1	0.2	0.2	44.7	37.3	7.5	22,4	1,0
8	Cantemir	0.3	0.3	0.06	0,1	2.2	2.2	25.6	7.9	5.1	9,1	1,8
9	Căușeni	1.2	1.1	0.1	0,2	9.0	0.9	55.1	36.6	6.1	7,4	2,7
10	Cimișlia	0.3	0.3	0.1	0,1	3.9	0.3	39.1	24.5	9.8	12,6	1,7
11	Criuleni	0.2	0.3	0.2	0,1	0.4	0.4	23.6	9.9	23.6	11,8	2,3
12	Dondușeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Drochia	0.5	0.5	0.3	0,2	0.8	0.3	47.7	18.7	23.9	22,7	1,0
14	Dubăsari	0.2	0.2	0.03	0,1	0	0	41.3	27.3	6.9	15,3	1,4
15	Edineț	0.3	0.3	0.07	0,1	0	0	80.8	20.0	20.2	26,1	0,9
16	Fălești	0	0	0	0	0	0	21.5	16.0	7.2	15,4	1,9
17	Florești	0.3	0.3	0.3	0,4	6.9	3.6	37.9	11.7	37.9	54,1	1,1
18	Glodeni	0.4	0.3	0.05	0,1	0.2	0.2	82.1	40.7	10.3	21,1	0,9
19	Hâncești	1.9	1.7	0.2	1,4	7.7	5.1	113.4	80.3	10.3	81,0	1,0
20	Ialoveni	0.8	0.8	0.2	0,2	1.0	0.9	46.3	31.0	9.3	12,2	1,9
21	Leova	0.7	0.6	0.1	0,1	1.7	1.1	73.7	35.9	10.5	15,7	1,3
22	Nisporeni	0.7	0.6	0.7	0,4	2.2	0.5	19.4	9.7	19.4	11,4	2,3
23	Ocnita	0	0	0	0	0.1	0	13.7	0.8	13.7	12,5	0,5
24	Orhei	1.1	0.9	1.1	0,6	12.8	4.2	45.6	27.5	45.6	24,0	2,1
25	Rezina	0	0	0	0	0.1	0	5.6	1.3	5.6	18,7	1,1
26	Râșcani	1.0	0.6	0.1	0,2	2.7	2.7	86.8	36.8	9.6	15,5	2,0
27	Sângerei	0.7	0.7	0.2	0,2	2.0	1.6	29.4	22.9	7.4	7,2	3,1
28	Soroca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Strășeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Șoldănești	7.6	3.3	1.5	2,3	7.6	3.3	34.9	15.5	7.0	10,6	1,7
31	Ștefan Vodă	0.9	0.9	0.1	0,1	0.3	0.2	78.9	28.2	9.9	5,9	1,0
32	Taraclia	0.5	0.1	0.1	0,2	0.3	0	44.9	1.0	11.2	16,6	1,8
33	Telenești	0.6	0.6	0.1	0,4	0	0	20.0	16.0	4.0	12,5	1,4
34	Ungheni	6.1	6.0	2.0	4,7	9.6	4.0	33.2	17.2	11.1	25,5	1,5
35	UTAG	3.7	0.4	0.2	0,2	8.4	0	154.2	7.2	9.6	9,3	1,9
	Total biblioteci municipale și raionale	43.2	30.0	0.3	0,3	101.3	38.2	1783.8	684.2	11.5	10.5	2,1
36	BNC "Ion Creangă"	6.1	5.3	6.1	0,5	3.2	1.4	260.3	113.1	260.3	20.5	1,7
	Total	49.3	35.3	0.3	0,3	104.5	39.6	2044.1	797.3	13.1	11.2	2.0

Tabel 3. Beneficiari, utilizarea bibliotecilor în anul 2003

Nr. d/o		Beneficiari				Vizite			Împrumuturi				Indice mediu lectură (copii)
		Total	Copii pl 15 ani	Din care activi		Total	Copii pl 15 ani	Vizite per utilizatori activi	Total	Din care			
				Total	Copii pl 15 ani					În lb. de stat	Copii pl 15 ani		
											Total	În lb. de stat	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Mun. Chişinău	82.7	63.0	57.7	40.1	429.1	324.4	7,4	1306.6	701.7	1013.7	532.6	25,3
2	Mun. Bălţi	23.2	23.2	5.7	5.7	38.0	38.0	6,7	113.3	21.1	113.3	21.1	19,9
3	Anenii Noi	3.0	2.4	2.8	2.2	24.5	22.1	8,8	56.6	36.0	48.7	32.7	22,1
4	Basarabeasca	3.7	3.2	3.2	2.9	25.9	23.4	8,1	46.3	20.1	39.4	19.2	13,6
5	Briceni	2.0	1.4	1.0	0.8	26.8	20.9	26,8	46.4	29.5	32.9	25.6	41,1
6	Cahul	5.0	4.8	4.8	4.4	81.1	79.9	16,9	104.0	80.2	100.6	76.8	22,9
7	Călăraşi	2.4	2.2	2.0	1.9	13.0	10.9	6,5	44.6	41.5	43.3	38.1	22,8
8	Cantemir	2.8	2.8	2.8	2.8	21.2	21.2	7,6	45.4	33.3	45.4	33.3	16,2
9	Căuşeni	38.1	38.1	7.4	7.4	73.1	68.0	9,9	151.1	141.7	140.2	126.4	18,9
10	Cimişlia	3.5	3.4	3.1	2.1	32.0	31.4	10,3	65.7	46.1	49.4	31.8	23,5
11	Criuleni	2.3	2.3	2.0	2.0	12.9	12.9	6,5	62.2	53.2	62.2	53.2	31,1
12	Donduşeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Drochia	2.1	1.9	2.1	1.9	18.3	17.0	8,7	46.2	28.5	43.1	26.8	22,7
14	Dubăsari	2.9	2.5	2.7	2.6	30.5	29.0	11,3	58.1	45.7	57.2	33.5	22,0
15	Edineţ	3.6	3.2	3.1	2.9	24.0	22.1	7,7	72.1	17.8	66.5	17.3	22,9
16	Făleşti	1.4	1.2	1.4	1.2	13.2	12.4	9,4	23.4	21.0	22.2	20.3	18,5
17	Floreşti	2.2	2.2	0.7	0.7	16.2	16.2	23,1	40.9	31.5	40.9	31.5	58,4
18	Glodeni	4.7	4.4	3.9	3.7	25.9	24.4	6,6	71.8	43.9	69.1	38.8	18,7
19	Hânceşti	7.0	7.0	1.4	1.4	57.5	57.5	41,1	111.1	96.8	111.1	96.8	79,4
20	Ialoveni	4.2	4.1	3.8	3.7	33.3	33.2	8,8	88.1	78.8	88.0	78.8	23,8
21	Leova	5.3	2.7	4.7	2.6	49.1	25.5	10,4	96.3	71.3	53.3	46.6	20,5
22	Nisporeni	1.7	1.7	1.7	1.7	19.8	19.8	11,6	44.0	42.0	43.5	42.5	25,6
23	Ocnîţa	1.1	1.1	1.1	1.1	3.6	3.6	3,3	6.3	0.1	6.3	0.1	5,7
24	Orhei	3.7	3.7	1.9	1.9	55.9	55.9	29,4	97.3	86.7	97.3	86.7	51,2
25	Rezina	0.3	0.3	0.3	0.3	1.8	1.8	6,0	6.4	2.5	6.4	2.5	21,3
26	Râşcani	5.6	5.6	5.6	5.6	62.9	62.9	11,2	175.5	128.4	134.5	91.2	24,0
27	Sângerei	4.1	3.8	4.1	3.8	44.4	37.2	10,8	90.2	63.9	77.3	54.1	20,3
28	Soroca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Străşeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Şoldăneşti	3.5	3.3	3.3	3.1	25.6	24.6	7,8	59.9	51.0	57.8	49.8	18,6
31	Ştefan Vodă	22.6	14.3	13.4	9.3	50.9	42.3	3,8	80.0	85.5	70.4	63.8	7,6
32	Taraclia	3.9	3.3	2.7	2.2	29.0	24.5	10,7	82.3	0.8	69.9	0.7	31,7
33	Teleneşti	1.6	1.6	1.6	1.6	15.6	15.6	9,8	28.2	24.8	28.2	24.8	17,6
34	Ungheni	2.3	1.8	1.3	1.2	28.6	27.0	22,0	50.9	43.4	47.7	43.1	39,8
35	UTAG	16.5	16.4	16.5	16.4	104.3	103.1	6,3	301.3	3.1	296.6	3.1	18,1
	Total biblioteci municipale şi raionale	269.0	232.9	169.8	141.2	1028.5	946.3	6,1	3672.5	2151.9	3178.4	1853.6	22,5
36	BNC "Ion Creangă"	14.8	11.8	12.7	10.0	134.0	107.2	10,6	436.2	285.4	348.8	217.4	34,9
	Total	283.8	244.7	182.5	151.2	1622.0	1415.9	8,9	4108.7	2437.3	3527.2	2071.0	23,3

COMPONENȚA ȘI UTILIZAREA COLECȚIILOR BIBLIOTECII NAȚIONALE PENTRU COPII „ION CREANGĂ”

Sub influența schimbărilor sociale din ultimii zece ani se produc schimbări esențiale și în domeniul lecturii copiilor. Se înregistrează o lărgire considerabilă a sferei gusturilor și preferințelor lor, iar nevoia de informare a devenit o necesitate stringentă.

Un rol important în promovarea accesului copiilor la informație îl joacă biblioteca. Pentru a îndeplini această misiune ce-i revine, biblioteca trebuie să dispună de colecții corespunzătoare, de informații cât mai actuale.

Este necesar să cunoaștem caracteristicile colecțiilor bibliotecii noastre, să evaluăm pe cât e posibil gradul lor de utilizare.

Scopul investigației, realizate în Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, constă în a determina starea fondului de documente pe care le administrăm în fiecare zonă de activitate, inclusiv fondul activ și pasiv; în ce măsură colecțiile corespund momentului actual și de perspectivă; sunt ele disponibile de a oferi răspunsuri adecvate la un număr considerabil de întrebări, parvenite din cerințele specifice ale utilizatorilor; propun ele un acces rapid și convenabil pentru informarea la diferite nivele de profunzime sau pentru date curente și variabile.

Studiul reflectă caracteristica colecțiilor în anul 2003 în comparație cu situația existentă în anul 1999.

Datele au fost colectate din rapoartele anuale ale Bibliotecii pentru anii 2003 și 1999, registrele de mișcare a fondului din servicii, jurnalele de evidență a cititorilor, vizitelor și împrumutului de publicații.

La sfârșitul anului 1999 colecțiile Bibliotecii constituiau 262 890 unități materiale, iar în 2003 – 260 343 exemplare. Se atestă o descreștere ușoară a colecțiilor cu 2547 unități materiale sau cu 0,9% față de anul 1999.

În structura colecțiilor după categorii de documente nu au survenit schimbări esențiale, cu excepția documentelor electronice, care în 1999 lipseau totalmente.

Categoriile de documente	1999 (u.m.)	%	2003 (u.m.)	%
<i>Cărți</i>	225 227	85,7	219 048	84,1
<i>Publicații seriale</i>	27 038	10,3	28 738	11,0
<i>Documente audiovizuale</i>	8 560	3,3	8 756	3,4
<i>Broșuri și alte documente</i>	1 606	0,6	2 738	1,1
<i>Documente grafice</i>	459	0,17	634	0,2
<i>Documente electronice</i>	0	0	429	0,2

Cota publicațiilor în limba română și în limbile străine sporește în continuare, constituind 43,4% și 5,7% în 2003 față de 39,8% și 3,9% în 1999.

În structura colecțiilor după conținut prevalează publicațiile din domeniul lingvisticii și literaturii, mai puțin asigurate rămânând a fi în continuare domeniile științelor sociale, naturale și aplicate, matematicii și geografiei. Tabloul general se prezintă astfel:

Structura colecțiilor după conținut	1999 (u.m.)	%	2003 (u.m.)	%
<i>Filozofie. Religie. Științe sociale. Istorie</i>	18 320	7,0	17 839	6,9
<i>Matematică. Științe naturale. Științe aplicate. Geografie</i>	13 835	5,3	13 867	5,3
<i>Lingvistică. Filologie. Literatură</i>	177 823	67,6	173 665	66,7
<i>Generalități. Artă. Sport</i>	52 912	20,1	54 972	21,1

Volumul și structura colecțiilor sunt determinate de dinamica intrărilor și casărilor de publicații pe parcursul anilor de referință. Astfel, în 2003 colecțiile Bibliotecii s-au completat cu 6671 exemplare, iar în 1999 cu 6336 exemplare. Se atestă o creștere a intrărilor față de anul 1999 cu 5,3%. În anul 2003 au fost eliminate doar 3168 unități materiale față de 13 408 unități materiale în anul 1999.

Indicatori de performanță în dezvoltarea colecțiilor

La evaluarea colecțiilor am apelat la acei indicatori de performanță care nu cer un sistem automat de evidență.

1. Rata de înnoire a stocului (sau rata de viață a stocului)

Acest indicator, dintre cei 29 din proiectul PROBIP 2000, este foarte important pentru imaginea de ansamblu asupra colecțiilor deținute. Cu cât numărul corespunzător acestui indicator este mai mare, cu atât colecția la care se referă este mai învechită. Indicatorul acceptat de bibliotecile europene este de 10 ani. Rata de înnoire a stocului înseamnă rata la care stocul bibliotecii este înprospătat sau înlocuit prin completarea cu cărți noi.

a) Rata de înnoire a stocului de publicații în întregime:

Anul de investigație	Fondul total	Achiziții	Rata de înnoire
<i>1999</i>	262 890	6336	41,5
<i>2003</i>	260 343	6671	39,0

Deși rata de înnoire a stocului s-a îmbunătățit cu 2,5 ani, Biblioteca mai deține încă numeroase documente, a căror vârstă depășește cu mult termenul de 10 ani.

b) Rata de înnoire a stocului de publicații pe domenii:

Structura stocului pe domenii	1999			2003		
	Stocul total	Achiziții	Rata de înnoire	Stocul total	Achiziții	Rata de înnoire
<i>Filozofie. Religie. Științe sociale. Istorie</i>	18 320	1065	17,2	17 839	848	21,0
<i>Matematică. Științe naturale. Științe aplicate. Geografie</i>	13 835	941	14,7	13 867	673	20,6
<i>Lingvistică. Filologie. Literatură</i>	177 823	3722	47,7	173 665	4217	41,1
<i>Generalități. Artă. Sport</i>	52 574	608	86,4	54 972	933	58,9

Din tabel putem vedea că în 2003 au scăzut achizițiile la compartimentele *Filozofie. Religie. Științe sociale. Istorie și Matematică. Științe naturale. Științe aplicate. Geografie* și, în consecință, vârsta stocului a crescut, respectiv de la 17,2 și 14,7 ani în 1999 la 21,0 și 20,6 ani în 2003. Ceva mai bună e situația la compartimentele *Lingvistică. Filologie. Literatură și Generalități. Artă. Sport*, unde vârsta a scăzut de la 47,7 și 86,4 ani în 1999 la 41,1 și 58,9 ani în anul 2003.

Necesită o atenție sporită procedura de selecție a exemplarelor neutilizate și mărirea numărului de achiziții, îndeosebi la primele două compartimente din tabelă.

c) Rata de înnoire a stocului de publicații după limbi:

Structura stocului după limbi	1999			2003		
	Stocul total	Achiziții	Rata de înnoire	Stocul total	Achiziții	Rata de înnoire
În limba română	104714	5176	20,2	113071	5297	21,3
În limbile minorităților naționale	147915	543	272,4	132439	598	221,4
În limbi străine	10261	617	16,6	14833	776	19,1

Deși achizițiile sunt puțin mai mari în anul 2003 față de 1999, ele nu au aria necesară de acoperire pentru a ridica rata de înnoire a stocului în întregime.

La compartimentul *Limbi ale minorităților naționale* rata de înnoire este deosebit de înaltă datorită unei cote mari a literaturii artistice ruse și a traducerilor în rusă din alte limbi, stocate în serviciul Depozit central. Foarte încet, dar totuși intervin schimbări în structura stocurilor de carte ale serviciilor, precum se poate vedea din următorul tabel.

d) Rata de înnoire a stocului de publicații pe domenii în Bibliotecă.

Domenii	Serviciile Bibliotecii											
	Activitate cu copii de vârstă pre-școlară și de 7-10 ani		Activitate cu copii de 11-16 ani		Carte străină		Filiala 1		Filiala 2		Depozit central	
	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003
Stocul de carte total	29,0	43,1	15,0	36,4	15,0	14,2	25,0	33,6	15,0	25,0	4,7	9,1
<i>Inclusiv:</i> Filozofie. Religie. Științe sociale. Istorie	7,0	17,0	16,3	23,8	8,2	20,0	16,4	12,0	5,7	21,7	2,4	4,3
Matematică. Științe naturale. Științe aplicate. Geografie	49,0	37,5	15,8	48,0	9,8	45,0	24,2	40,6	5,4	14,0	418,0	7,2
Lingvistică. Filologie. Literatură	37,8	56,3	15,5	37,7	22,0	4,2	26,8	30,0	20,0	32,0	5,5	16,4
Generalități. Artă. Sport	5,8	69,0	37,9	38,0	5,0	42,2	22,5	26,0	11,0	18,0	6,5	3,8

Ca și în cazul colecțiilor pe Bibliotecă, rata de înnoire a stocului de carte în servicii depinde de dinamica intrărilor și casărilor pe parcursul anilor 1999 și 2003.

Dacă examinăm datele referitoare la achiziții, observăm că ele sunt în descreștere, mai ales la compartimentele *Matematică. Științe naturale. Științe aplicate. Geografie și Generalități. Artă. Sport.*

O explicație ar fi lipsa resurselor financiare și costul înalt al publicațiilor din aceste domenii, fapt ce nu permite procurarea unui număr mare de titluri și exemplare. Astfel, constatăm ridicarea vârstei stocului la toate domeniile, cu anumite excepții.

Serviciul Mediatecă se deosebește de celelalte servicii prin specificul colecțiilor. În anul 1999 acesta deținea un lot de 8555 unități materiale, din care numai 26 exemplare au fost achiziționate în anul respectiv. Rata de înnoire echivala cu 352 ani. În anul 2003 fondul serviciului număra 9136 exemplare, din care achiziții 73 unități materiale. Rata de înnoire era de 125 ani.

2. Circulația stocului

Indicatorii de mai jos s-au obținut prin raportarea difuzărilor la fondul total.

a) Circulația stocului în Bibliotecă și serviciile ei:

Subdiviziunile Bibliotecii	1999			2003		
	Difuzări	Stocul total	Circulația stocului	Difuzări	Stocul total	Circulația stocului
<i>Total în Bibliotecă</i>	498924	262890	1,5	436184	260343	1,7
<i>Activitate cu copii de 11-16 ani</i>	158084	45991	3,4	124399	45567	2,7
<i>Activitate cu copii de vârstă preșcolară și de 7-10 ani</i>	85247	38618	2,2	78696	29736	2,6
<i>Carte străină</i>	54740	7880	6,94	62727	6528	9,6
<i>Mediatecă</i>	54956	8555	6,21	12422	9136	1,4
<i>Filiala 1</i>	57804	30608	1,87	69879	31661	2,2
<i>Filiala 2</i>	83440	21419	3,9	83298	23822	3,5
<i>Depozit central</i>	4653	58742	0,08	4763	56004	0,09

Circulația stocurilor în servicii diferă de la 1,4 la 9,6. Indicele mai scăzut este determinat de situația când resursele disponibile nu sunt la nivelul corespunzător pentru satisfacerea cât mai complexă a cerințelor utilizatorilor. Nivelul mare de circulație, cum este cel de 9,6 în Serviciul carte străină, se explică prin numărul mare de enciclopedii, dicționare, ghiduri în limbile moderne utilizate deseori. Rata de circulație de 0,08 a stocului din serviciul Depozit central a rămas constantă în 1999 și 2003, dat fiind faptul că o bună parte a colecțiilor acestui serviciu o constituie depozitul legal cu circulație redusă și numărul mare de cărți în limba rusă, care nu mai sunt solicitate atât de mult.

Dacă analizăm circulația colecțiilor pe ramuri în serviciile cu un procent de circulație mai mic, observăm următoarea situație: circulația stocului este neuniformă, în dependență de structura colecțiilor, rata lor de înnoire și gradul de

utilizare. Rezultatul ar fi fost cu mult mai complet, dacă am fi putut folosi un sistem automatizat de colectare a datelor, pentru a calcula procentul de exemplare ce n-au fost împrumutate nici o dată. Pentru a ilustra cele spuse prezentăm tabelul de mai jos.

b) Indicele de circulație a stocului de publicații pe domenii

Domenii	Subdiviziuni ale Bibliotecii									
	Activitate cu copii de vârstă preșcolară și de 7-10 ani		Activitate cu copii de 11-16 ani		Filiala 1		Filiala 2		Mediatecă	
	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003
Filozofie. Religie. Științe sociale. Istorie	1,9	5,1	5,4	2,9	1,9	7,5	8,1	3,5	0,9	1,5
Matematică. Științe naturale. Științe aplicate. Geografie	1,5	5,6	3,1	3,3	2,9	1,8	9,1	5,0	114,8	3,3
Lingvistică. Filologie. Literatură	2,3	2,1	2,6	1,9	0,9	1,4	3,3	3,5	2,9	0,5
Generalități. Artă. Sport	3,0	7,7	5,6	7,0	2,5	6,6	11,0	8,0	5,3	1,9

3. Ponderea difuzărilor de publicații pe domenii din totalul de difuzări

Indicatorii de mai jos s-au obținut din raportul numărului de difuzări după domenii la numărul total de difuzări în servicii.

Cota difuzărilor pe domenii din numărul total de difuzări (%)	Biblioteca		Activit. cu copii de 11-16 ani		Activit. cu preșc. și copii de 7-10 ani		Carte străină		Filiala 1		Filiala 2		Mediateca	
	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003	1999	2003
Filozofie. Religie. Științe sociale. Istorie	12,0	9,9	16,8	13,0	3,7	8,7	12,2	23,0	7,4	15,6	14,4	9,0	0,9	7,2
Matematică. Științe naturale. Științe aplicate. Geografie	16,2	10,2	14,3	20,0	9,0	11,7	13,1	20,0	20,0	10,7	14,0	10,0	39,0	8,7
Lingvistică. Filologie. Literatură	51,8	42,7	45,4	44,0	83,4	70,7	60,7	17,8	39,0	48,5	57,6	58,0	20,0	16,8
Generalități. Artă. Sport	20,0	19,3	23,5	21,3	3,6	9,0	14,0	38,0	33,6	11,7	14,0	10,5	40,1	67,3

După cum observăm din tabel, ponderea cea mai mare de publicații consultate în servicii aparține compartimentului *Lingvistică. Filologie. Literatură*,

cu excepția serviciilor Carte străină și Mediatecă. Acest indice este influențat de rata de înnoire a stocului, de intrările calitative și casările sistematice.

4. Gradul de satisfacere a utilizatorilor cu stocul de documente al Bibliotecii

Atât în 1999, cât și în 2003, evaluarea a fost făcută de către utilizatori prin intermediul chestionarelor, care au cuprins 6 întrebări. Au fost chestionați 137 de subiecți în 1999 și 210 în 2003. Sondajul s-a desfășurat în perioada aprilie-mai 1999 și februarie-martie 2003.

La întrebarea 1 „De câte ori ați vizitat biblioteca în ultimul an?” cei chestionați au răspuns în felul următor:

	1999		2003	
<i>1-5 ori</i>	37	27,0%	27	12,9%
<i>6-10</i>	33	24,0%	25	11,9%
<i>11-15</i>	17	12,4%	28	13,3%
<i>16-20</i>	19	14,0%	35	17,0%
<i>mai mult de 20</i>	31	22,6%	95	45,2%
Total	137		210	

Întrebarea 2. Evaluarea stocului de cărți în Bibliotecă.

La această întrebare subiecților li s-a propus să aprecieze stocul de carte cu ajutorul a șase calificative: a) foarte slab; b) slab; c) mediocru; d) bun; e) foarte bun; f) neaplicabil.

În 2003, cu calificativul „foarte slab” a apreciat stocul un singur utilizator. 5 beneficiari l-au apreciat ca „slab”, 24 – l-au considerat „mediocru”. Cei mai mulți cititori, în număr de 122, l-au evaluat ca „bun”. „Foarte bun” l-au găsit 54 de utilizatori. Au fost și din acei, care l-au apreciat „neaplicabil” – 6 cititori. Deci, din 210 subiecți 83,8% l-au apreciat ca fiind „bun” și „foarte bun”.

În 1999 „bun” și „foarte bun” au apreciat stocul 80,8% din 137 chestionați.

Întrebarea 3. Evaluarea stocului de ziare în Bibliotecă.

În anul 2003: 5 beneficiari l-au notat cu „foarte slab”, 8 cu „slab”, 34 l-au găsit „mediocru”, 113 îl consideră „bun”, iar 36 - „foarte bun” și numai 14 l-au evaluat „neaplicabil”. Așa dar, din 210 respondenți 149 sau 71,0% l-au calificat cu „bun” și „foarte bun”.

În 1999 cu aceleași calificative au răspuns doar 48,2% din 137 respondenți.

Întrebarea 4. Care este gradul de satisfacere a cerințelor pe domenii?

În 2003 cel mai înalt grad de satisfacere a necesităților beneficiarilor s-a atestat la compartimentul *Literatură*, fapt menționat de 97 de respondenți (46,2%). Pe pozițiile următoare se plasează domeniul *Generalități* cu 61 de opțiuni sau 30,0%, *Științele naturale* și *Geografie. Istorie* au acumulat 20,0% și respectiv 22,4%.

În 1999 beneficiarii au apreciat cu „bine” gradul de satisfacere a necesităților lor la aceleași domenii și anume: *Literatură* – 38,0%, *Geografie. Istorie* – 37,6%,

Generalități – 34,0%, *Științele naturale* – 30,0%. Celelalte domenii s-au plasat pe poziții mai joase.

În 2003, din domeniul *Științelor sociale* cel mai mult au fost apreciate „învățământul” și „folclorul”, notate cu „bine” de către 26,0% și 19,0% din respondenți și cu „foarte bine” de către 10,0%. Cu „bine” au fost apreciate domeniile *Medicină. Tehnică, Artă. Sport, Religie*, care au întrunit 22,0%, 27,6% și 15,0%. Cu „mediocru” a fost apreciat domeniul *Economie* – 8,0%. Ca „slabe” au fost evaluate domeniile *Sociologie* și *Politică*. Trebuie de menționat, că nu toți respondenții au răspuns într-un fel sau altul la întrebări, unele domenii rămânând neapreciate.

Comparativ cu anul 1999, în 2003 toate domeniile au fost apreciate mai înalt, păstrându-și aceleași poziții pe eșichierul de clasare.

Alături de alți factori și achiziția de carte în această perioadă a contribuit la atingerea unui grad mai înalt de satisfacere a necesităților de informare ale beneficiarilor.

Întrebarea 5. Cărțile lipsă în colecțiile Bibliotecii.

Au fost menționate o serie de lucrări, pe care cititorii ar fi dorit să le consulte, dar care lipsesc în colecțiile Bibliotecii. Printre ele au fost enumerate: „Caloianul” de George Meniuc în grafie latină, „Laudă zăpezii” de George Călinescu, „Romanul adolescentului miop” de Mircea Eliade, „În căutarea timpului pierdut” de Marcel Proust, „Domnia Arnăutului” de Alexandru Hâjdău în grafie latină ș.a. De asemenea, respondenții au menționat insuficiența literaturii antice în grafie latină, a literaturii germane și spaniole, precum și a literaturii în limba română din domeniile chimie, fizică, matematică, biologie, informatică, medicină etc. Insuficiente sunt sursele la istoria universală și la subdiviziunea divertisment.

Întrebarea 6. Ziarele și revistele care lipsesc în Bibliotecă.

Printre publicațiile periodice lipsă în colecție, dar solicitate de beneficiari, au fost menționate următoarele: revistele „Mari pictori”, „Bravo”, „Ecler”, ziare în limba spaniolă, germană, publicații periodice din România ș.a. În același timp, se resimte insuficiența de informație despre publicațiile periodice, care pot fi consultate într-un serviciu sau altul.

Fiind întrebați ce ar sugera bibliotecarilor, beneficiarii au răspuns că-și doresc un spațiu mai încăpător, condiții mai bune de lucru în sălile de lectură, iar colaboratorilor le-au dorit multă sănătate, răbdare, cât mai multă amabilitate în relațiile cu utilizatorii, inspirație continuă.

Concluzii:

- Este necesar ca la completarea stocului de carte să se asigure o selecție cât mai riguroasă, ținându-se cont, în primul rând, de cerințele beneficiarilor Bibliotecii.
- Cât privește colecția de periodice, criteriile principale care trebuie luate în considerație la formarea acesteia, sunt caracterul, destinația, conținutul,

valabilitatea (pe lângă publicațiile pentru copii și adolescenți se vor achiziționa cele de interes general sau cât mai larg, care conțin informații consistente, veridice și valabile în timp).

- Realizarea evidenței, a statisticilor în regim automatizat ar crea posibilitatea de a opera cu mai mulți indicatori, care în acest studiu au rămas neelucidați (exemplare neîmprumutate într-o perioadă de timp, numărul de utilizări ale unor exemplare anume ș.a.).
- Să fie reamplasate anumite stocuri de carte pentru o mai bună apropiere a documentelor de beneficiari.
- Organizarea expozițiilor de carte în deplasare la licee, școli, grădinițe, pentru propagarea mai largă a colecțiilor de care dispune Biblioteca și care merită să fie cunoscute de cât mai mulți copii dornici de a cunoaște.

Zinaida Ursu,
șef serviciu Activitate cu copii de 11-16 ani,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

INFORMAȚII DE PESTE HOTARE

CONGRESUL BIBLIOTECARILOR ÎN ȚARA LUI BORGES

Argentina, țara celui mai important scriitor latino-american contemporan și filozof al bibliotecii și lecturii Jorge Luis Borges, a fost aleasă ca loc de desfășurare a Congresului Mondial al Bibliotecarilor și al Conferinței a 70-a IFLA din 22-27 august 2004. Este pentru prima dată când această întrunire internațională a bibliotecarilor și specialiștilor din domeniul informațional s-a organizat în America Latină, fapt care certifică, conform afirmației președintelui IFLA Kay Raseroka, maturitatea bibliotecilor din această parte a lumii și alinierea lor la nivelul instituțiilor similare din țările înalt dezvoltate.

Tema Congresului „Bibliotecile – mecanisme pentru educație și dezvoltare” reflectă necesitatea integrării bibliotecilor din țările Americii Latine și de pe alte continente în educația populației, aceasta însemnând o cale de lichidare a sărăciei și îmbunătățire a calității vieții. În criza economică și socială, pe care o parcurg majoritatea țărilor de pe continentul sud-american, bibliotecile au nevoie să le fie recunoscut rolul cuvenit în societate și să fie promovate în politicile publice.

Dintre cei peste 3000 de delegați, participanți la Congres, cei mai mulți au reprezentat țările din America Latină sau vorbitoare de limba spaniolă. Deși durata Congresului s-a redus cu o zi, programul a fost la fel de consistent ca și în anii precedenți: peste 200 de ședințe, sesiuni de comunicări, ateliere, grupuri de discuții, prezentări etc.

Subiectele și problemele puse în discuție la acest Congres sunt în deplină concordanță și au venit ca o completare la cele stabilite în cadrul Summit-ului Mondial pentru Societatea Informațională de la Geneva din 10-12 decembrie 2003.

„Information literacy” („cultura informării” sau „alfabetizarea informațională”) a fost ca un leitmotiv al majorității activităților din cadrul Congresului, pentru că fără conștientizarea necesității informației și abilitatea de a o localiza, evalua și utiliza eficient un individ nu poate face față cerințelor actuale de educație și dezvoltare într-o societate informațională.

Alfabetizarea informațională este privită, de fapt, ca o parte componentă a unui proces mai larg de culturalizare a societății contemporane, începând de la alfabetizarea în sens de răspândire a cunoștințelor de carte, adică a abilităților de a citi și a scrie, și continuând cu alfabetizarea funcțională, aceasta însemnând capacitatea unei persoane de a-și îndeplini datoriile de cetățean și angajat în câmpul muncii, de a se descurca în diverse situații în viață, alfabetizarea sanitară și alte tipuri de alfabetizare.

UNESCO, care a declarat perioada 2003-2013 „Decada alfabetizării”, a inițiat în cadrul Congresului o sesiune și un forum cu tema „Information literacy for lifelong learning” (Cultura informării în sprijinul studiului de-a lungul vieții). Abdul Waheed Khan, asistentul Directorului General al UNESCO, s-a referit la acțiunile programate de această organizație după Summit-ul Mondial pentru

Societatea Informațională, care includ și contribuția bibliotecilor și a centrelor informaționale.

O prezență aparte la Congres a constituit-o organizația „ProLiteracy Worldwide”, condusă de fostul președinte IFLA Robert Wedgeworth (SUA), care pe lângă programele de alfabetizare susține și nenumărate proiecte de sprijinire a inițiativelor de dezvoltare comunitară în economie, sănătate, drepturile omului, rezolvarea conflictelor, educație, mediu și ecologie în America Latină, Orientul Mijlociu, Africa și Asia.

De un interes deosebit din partea delegaților s-au bucurat acțiunile organizate de Secțiunea IFLA „Information Literacy”, succesoarea fostei Mese Rotunde în problemele instruirii beneficiarilor bibliotecilor. Această secțiune IFLA se preocupă de toate aspectele culturii informării, cuprinzând elaborarea unor programe de instruire și formare a utilizatorilor, colaborarea între formatori, utilizarea computerelor, a resurselor din rețea și a mijloacelor media în procesul de predare și învățare, studiul la distanță, instruirea bibliotecarilor ca formatori. La actuala Conferință a fost prezentat un proiect pentru „Linii directoare internaționale pentru standardele de cultură a informării”, propus spre discuții și la care ar putea și bibliotecarii moldoveni să contribuie cu descrierea unor experiențe pozitive din bibliotecile publice, școlare sau universitare.

Subiectul culturii informării în documentele și acțiunile IFLA, fiind foarte amplu, îl voi aborda într-un articol aparte cu altă ocazie.

Fiind interesată mai mult de activitatea bibliotecilor aflate în slujba copiilor și adolescenților, am încercat să particip la toate acțiunile organizate de Secțiunile IFLA „Biblioteci pentru copii și tineri” și „Biblioteci școlare și centre de resurse”.

Evenimentul cheie, produs la actuala Conferință IFLA în cadrul Secțiunii „Biblioteci pentru copii și tineri”, a fost lansarea „Liniilor directoare pentru serviciile de bibliotecă pentru copii” (Guidelines for Children’s Libraries Services). Acest document este o nouă versiune a primei ediții a „Liniilor directoare pentru serviciile pentru copii” din 1991. Discuțiile și munca asupra acestei noi versiuni au început încă în 1999. Necesitatea revizuirii liniilor directoare a fost condiționată de actualele tendințe în activitatea bibliotecilor pentru copii și, desigur, de anumite schimbări în societate: necesitatea alfabetizării copiilor din toată lumea; confruntarea cu tehnologiile mereu în schimbare; orientarea spre asigurarea accesului liber la toate sursele informaționale pentru copii și tineri; utilizarea tot mai largă a Internet-ului de către copii; promovarea așa-numitei alfabetizări sociale, ceea ce ar însemna comunicarea între copii, schimbul cultural între ei, integrarea lor în societate.

Liniile directoare stabilesc foarte clar câteva lucruri esențiale pentru dezvoltarea serviciilor de bibliotecă pentru copii:

- bibliotecile pentru copii trebuie să beneficieze de investiții substanțiale;
- biblioteca poate ajuta copiii și familiile lor să se integreze în comunitatea globală;
- este necesară și importantă cooperarea între biblioteci și alte instituții din comunitate;
- se cere o instruire specială, adecvată a celor care se ocupă de copii;

- bibliotecarii pentru copii trebuie să facă parte din echipa managerială a bibliotecii;
- evaluarea sistematică a tuturor serviciilor bibliotecare pentru copii este foarte importantă dacă se dorește ridicarea calității acestora.

Versiunea originală a „Liniilor directoare pentru serviciile de bibliotecă pentru copii” a fost tradusă în spaniolă, urmând a fi transpusă și în celelalte limbi oficiale ale IFLA (franceză, germană, rusă). Vom face tot posibilul să avem acest document și în limba română, pentru a-l face cunoscut bibliotecarilor din țară și patronilor bibliotecilor publice.

O nouă inițiativă, lansată de IFLA și discutată la Congres în cadrul unui workshop special, a fost stabilirea unei colaborări între biblioteci și centre video în scopul promovării unei societăți a cunoașterii. Grupurile de discuții formate vor analiza experiențele pozitive în acest domeniu, stabilind problemele și oportunitățile inerente, și la următorul Congres vor veni cu propuneri pentru programe și proiecte concrete.

Argentina, care a suferit mult în urma numeroaselor guvernări totalitare și militare, a dat literaturii contemporane nu doar pe arhicunoscutul Borges, dar și alți scriitori renumiți ca Domingo Faustino Sarmiento, José Hernández, Bartolomé Mitre, Ruy Díaz de Guzmán, Paul Groussac și alții. O adevărată revelație au prilejuit cele două sesiuni plenare, susținute de doi scriitori argentinieni Tomás Eloy Martines și Mempo Girdinelli, ultimul fiind și bibliotecar o anumită perioadă din viața sa. Revin la afirmația făcută de Tomás Eloy Martines în comunicarea sa „Cartea în timpurile globalizării”, că „noi, aici și acum, încă ne imaginăm Paradisul ca pe o bibliotecă”. Pentru că întotdeauna cartea a fost nu doar un triumf al cunoașterii, ci întâi de toate un triumf al vieții.

Prin carte și alte surse ale cunoașterii pe care le deține, biblioteca își poate realiza pe deplin misiunea de sprijinire a fiecărui om în educația și formarea sa.

Eugenia Bejan,
prim adjunct al directorului general,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

BIBLIOGRAFII

DOCUMENTE ELECTRONICE ÎN COLECȚIILE BIBLIOTECII NAȚIONALE PENTRU COPII "ION CREANGĂ"

În anul 2001, în cadrul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, a fost organizat un oficiu nou - Sala Multimedia, în cadrul serviciului Mediatecă. Astfel, colecțiile Bibliotecii au început să se completeze paralel cu documentele tradiționale (cărți, periodice, documente audio și video) și cu documente electronice – CD-ROM-uri și DVD-uri. Sala Multimedia a fost concepută ca un centru informațional pentru copii și adolescenți, astfel încât fondul de documente electronice intrate în colecțiile Bibliotecii poartă un caracter informativ-bibliografic și cuprinde: enciclopedii, dicționare, programe educaționale, metodici de studiere a limbilor moderne, ghiduri etc. În prezent fondul acestei săli oferă peste 400 de publicații electronice, cele mai valoroase fiind prezentate în lista de recomandare care urmează. Majoritatea publicațiilor sunt în limbi străine (38), 21 CD-ROM-uri în limba română și 19 în limba rusă.

Fondul acestei săli se completează și cu publicații periodice, abonate prin EBSCO, pe DVD, dar care nu au fost incluse în această listă.

BIBLIOTECA Națională din Chișinău (1832-2002) – 170 ani: album. – Ch.: BNRM, 2002. - 1 CD-ROM. – Lb. rom.

CD-ul conține informație despre activitatea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova de la fondare și până în anul 2002. Compartimentele de bază sunt istoria bibliotecii, serviciile acesteia, etapele dezvoltării ei.

CONCURS de cultură generală. – București: Erc Press, 2003. - (Să ne jucăm pe calculator). - 1 CD-ROM + material însoțitor. - ISBN 973-8403-54-5 .- Lb. rom.

Program educativ pentru copiii claselor primare. Răspunzând la întrebările: Care este cel mai lung fluviu? Ce animal vezi în imagine? Ce oraș a fost întemeiat de un cioban? etc., copiii pot afla lucruri neobișnuite despre lumea înconjurătoare. CD-ul este însoțit de o broșurică, care cuprinde diferite integrale, rebusuri și explicații la jocurile pe care le conține.

CORECTOR electronic al limbii române. ORTO 2000. – București: Litera Internațional, 2000. - 1 CD-ROM. – Lb. rom.

Pe acest CD-ROM sunt înregistrate: Corectorul electronic al limbii române cu circa 1.000.000 de cuvinte în paradigmă, precum și versiunea Demo a Dicționarului ortografic al limbii române și a colecției Biblioteca școlarului. Corectorul electronic al limbii române (RomSP) oferă facilități de verificare și corectare a textelor culese, afișează sugestii în cazul când cuvântul conține două sau mai multe greșeli.

CURS multimedia interactiv Windows 98. - București: ISA, 1999. - (Informatica – nivel începători). - 1 CD-ROM. - ISBN 973-95286-0 .- Lb. rom.

Cursul este structurat în 14 lecții ce cuprind: prezentări audiovideo cu texte sincronizate; pagini animate însoțite de explicații audio; ferestre interactive cu descrieri detaliate; exerciții grilă și simulări la fiecare lecție.

DICȚIONAR ortografic al limbii române. 75 000 de cuvinte. – București: Litera Internațional, 2001. - 1 CD-ROM. – Lb. rom.

Pe acest CD sunt înregistrate: Dicționar ortografic al limbii române, versiunea tipărită și cea electronică (1056 pag.); Gramatica uzuală a limbii române (352 pag.); Dicționar de dublete etimologice ale limbii române (182 pag.); versiunea Demo a Corectorului electronic ORTO-2001-RomSP cu 1.000.000 de cuvinte în paradigmă.

DICȚIONARUL limbii române pentru elevi. – București: Litera Internațional, 2003. – (Mari dicționare ale limbii române). - 1 CD-ROM. - ISBN 9975-74-426-5. - Lb. rom.

CD-ul are o interfață grafică ușor de utilizat. Printr-o simplă combinație de taste se ajunge la explicația fiecărui cuvânt. Se poate face salt la definiția cuvântului necunoscut de oriunde din text prin dublu click pe acesta.

DICȚIONAR de sinonime. Dicționar de antonime. Dicționar de rime / L. Seche, M. Seche. - București: Litera Internațional, 2003. – (Mari dicționare ale limbii române). - 1 CD-ROM. - ISBN 973-8358-58-2. - Lb. rom.

CD-ul are o interfață grafică ușor de utilizat. Căutarea se operează printr-o simplă combinație de taste: selectăm cuvântul dorit, facem dublu click pe el și pe ecran apare explicarea cuvântului și trimiterile la sinonim, antonim, rimă și anagramă.

DICȚIONAR de termeni de afaceri / M. Cozma. – București: Litera Internațional, 2003. - (Mari dicționare ale limbii române). - 1 CD-ROM. - ISBN 973-8358-28-6. - Lb. rom.

CD-ul conține peste 30000 de expresii și termeni de afaceri. Oferă posibilitatea explicării cuvintelor și expresiilor necunoscute din orice document sau pagină Web.

DRAGONII salvează țara muzicii. – București: Erc Press, 2002. – (Să ne jucăm pe calculator). - 1 CD-ROM + material însoțitor. - ISBN 973-8403-24-3. - Lb. rom.

CD educativ pentru copiii claselor primare. Cuprinde cinci jocuri educative, concepute pentru unul sau mai mulți jucători, din care se pot învăța mai multe lucruri despre instrumentele muzicale, sunetele instrumentelor și chiar a compune muzică.

ENCICLOPEDIA copiilor. – București: Ion Creangă, 2001. - 1 CD-ROM. - Lb. rom.

Acest CD se adresează copiilor... de până la 100 de ani. Este o călătorie fantastică în lumea animalelor și plantelor, a curiozităților geografice, a invențiilor din toate timpurile, a monumentelor umanității. Această călătorie, în cuvinte și imagini, ne ajută să înțelegem, să păstrăm și să adăugăm ceva nou la acest tezaur.

HAI la școală. – București: Erc Press, 2002. – (Să ne jucăm pe calculator). - 1 CD-ROM + material însoțitor. - ISBN 973-8403-32-2. - Lb. rom.

Program educativ pentru preșcolari. CD-ul conține diverse jocuri și exerciții simple, care ajută copilul să-și dezvolte imaginația, de exemplu: să îmbrace iepurașul în diferite costume, să învețe culorile, formele geometrice și să facă primii pași în meseria de constructor.

CAZANII. - Chișinău: BNRM, 2002. - 1 CD-ROM. – Lb. rom.

CD-ul cuprinde varianta electronică a cărții *Cazania Mitropolitului Varlaam* (1643) și *Cazanii* (1744). Interfața CD-lui permite vizualizarea fiecărei pagini a acestei cărți rare, care se păstrează la Biblioteca Academiei de Științe a Moldovei. Un capitol aparte îl constituie istoria acestei cărți.

LIMBA engleză pentru cei mici: cu traducere în limba română. – România: Rombusiness, 2001. – (Învățăm și ne distrăm). - 1 CD- ROM. – Lb. engl. și rom.

Acest program este pentru acei care fac primii pași în studierea limbii engleze. Aplicația multimedia conține peste 700 de cuvinte din vocabularul de bază al limbii engleze cu pronunție și traducere în limba română. Informația este structurată pe capitole și subcapitole: Alfabetul, Numerale, Casa, Alimente, Natura, Animale domestice, Animale sălbatice, Transport, Calități, Culori, Acțiuni. Toate cuvintele sunt ilustrate cu imagini, iar acțiunile cu secvențe video. De asemenea, programul conține exerciții distractive pentru evaluarea cunoștințelor acumulate.

LITERATURA română. – București: Litera Internațional, 2003. - 1 CD-ROM. - ISBN 9975-74-413-3. - Lb. rom.

CD-ul cuprinde 106 volume integrale cu tabele cronologice și aprecieri critice. Se poate realiza căutarea după autor, titlu, volum sau cuvinte cheie (nume de personaje, citate), sau după gen (proză, poezie, dramaturgie).

LITERATURA română: I. - Chișinău: Litera, 2000. - (Biblioteca școlarului). - 1 CD-ROM. - Lb. rom.

Cele 84 de volume de pe acest CD conțin texte literare, tabele cronologice, aprecieri critice. Printre autori sunt Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Dimitrie Cantemir, Miron Costin, Ion Neculce, Titu Maiorescu, Mihail Kogălniceanu, George Călinescu și alții.

LITERATURA română: II. – Chișinău: Litera, 2000. - (Biblioteca școlarăului). - 1 CD-ROM. – Lb. rom.

Acest CD este o bibliotecă din 104 volume cu tabele cronologice, texte literare, antologii de balade populare românești, basme, cântece populare, ghicitori, legende, aprecieri. Printre autorii incluși sunt Dosoftei, Negruzzi, Heliade Rădulescu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Ion Creangă, Nicolae Labiș, Grigore Vieru etc.

MARELE dicționar de neologisme / F. Marcu. – București: Litera Internațional, 2003. – (Mari dicționare ale limbii române). - 1 CD-ROM. - ISBN 973-99869-5-1. - Lb. rom.

Dicționarul întrunește circa 65000 de neologisme. Prin funcția de navigare se pot accesa mai multe dicționare active, precum ar fi cel de anagrame și cel de rime. Interfața grafică oferă diverse facilități de utilizare. La selectarea cuvântului dorit, în partea dreaptă apare explicația acestuia.

MATEMATICA: adunarea și scăderea. – București: Erc Press, 2002. – (Să ne jucăm pe calculator). - 1 CD-ROM + material însoțitor. - ISBN 973-8403-07-3. - Lb. rom.

Program educativ pentru copii de 3-9 ani. CD-ul este un bun ghid pentru copiii pasionați de matematică.

MATEMATICA: înmulțirea și împărțirea. – București: Erc Press, 2002. – (Să ne jucăm pe calculator). - 1 CD-ROM + material însoțitor. - ISBN 973-8403-43-X. - Lb. rom.

Program educativ pentru copiii claselor primare. CD-ul vine în ajutorul copiilor care sunt pasionați de matematică.

NODEX - noul dicționar al limbii române. - București: Litera Internațional, 2000. - 1 CD-ROM. - ISBN 973-8358-04-3. - Lb. rom.

Acest program integrează mai multe dicționare care pot fi utilizate simultan: de neologisme, sinonime, anagrame, rime. Prin dublu click asupra unui cuvânt se ajunge la explicația acestuia sau la sinonim, rimă etc.

TESTE de bacalaureat și de capacitate. – București: Litera Internațional, 2003. - 1 CD-ROM. - ISBN 973-8358-14-0. - Lb. rom.

CD-ul conține teste la 23 de discipline de cultură generală, baremuri complete, peste 850 de variante de examen pentru toate profilurile, cât și posibilități de creare a propriilor examene acasă.

АЛГЕБРА: не для отличников. – М.: НИИ экономики авиационной промышленности, 1998. – (Школьная программа на домашнем компьютере). - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

CD-ul este soluția completă pentru studierea interactivă a algebrei, destinată elevilor claselor a 7-9-a. Cursul conține: 8 compartimente de bază ale algebrei; teorie accesibilă și exemple la toate temele; 500 de exerciții cu sugestii și rezolvare desfășurată; verificarea cunoștințelor dobândite prin teste și exerciții.

АТЛАС Древнего Мира: 5 миллионов лет истории человечества. – М.: Новый диск, 1998. - 1 CD-ROM + material însoțitor. - ISBN 5-89267-023-6. - Lb. rusă.

Informația prezentată cuprinde o perioadă de 5 milioane de ani, de la apariția primului pământean până la căderea Imperiului Roman. CD-ul conține: istoria a 44 civilizații (Roma, Grecia, Egipt, Babilon etc.), 52 de lecții animate despre cultura antică, 3000 de ilustrații cu explicații, 274 de hărți interactive, 20000 de cuvinte comentate, 17 ilustrații animate despre obiceiurile popoarelor antice.

БИБЛИОТЕКА и закон: справочник. – М.: Либереев-Библинформ, 2001. - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

CD-ul conține diferite legi care reglementează activitatea bibliotecilor în Federația Rusă.

ГЕОМЕТРИЯ: не для отличников. – М.: НИИ экономики авиационной промышленности, 1998. – (Школьная программа на домашнем компьютере). - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

Soluția completă pentru studierea interactivă a geometriei, destinată elevilor claselor a 6-9-a. Cursul conține: 8 compartimente de bază ale geometriei; teorie accesibilă și exemple la toate temele; 500 de exerciții cu sugestii și rezolvare desfășurată; verificarea cunoștințelor dobândite prin teste și exerciții.

ИНТЕРНЕТ для библиотечных и информационных работников. - М.: Открытое общество, 2001. - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

CD-ul este destinat lucrătorilor din domeniul biblioteconomiei și cuprinde catalogul electronic al Rusiei, resurse Internet pentru promovarea diferitor servicii în bibliotecă, texte în format electronic, cât și cataloage electronice ale diferitor țări.

ИСТОРИЯ России и её ближайших соседей: энциклопедия для детей. – М.: Аванта+, 1999. - 1 CD-ROM + material însoțitor. – Lb. rusă.

CD-ul dezvăluie pagini necunoscute ale istoriei Rusiei, din cele mai vechi timpuri până în prezent. Materialele factologice relatează despre nenumărate evenimente și personalități ilustre. Multitudinea materialelor audiovizuale dă un caracter interactiv informației. Navigarea flexibilă și comodă ajută la găsirea informației dorite.

КРУГОСВЕТ 2001: энциклопедия. – М.: Atlas Editions, Inc., 2001. - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

Una dintre cele mai ample enciclopedii, care oferă informații recente despre descoperirile făcute pe întreg mapamondul. Conține peste 8500 ilustrații, 600 hărți geografice și istorice, 5000 biografii ale celor mai renumite personalități.

МИР вокруг нас: энциклопедия. - М.: Atlas Editions, Inc., 2000. - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

CD-ul conține: 3000 de biografii ale celor mai celebre personalități, 600 de hărți geografice și istorice, hărți astronomice, 10000 de cuvinte explicate din diferite domenii, 7000 de articole, 6000 de imagini.

ПРАВА наших детей: электронный правовой справочник. – М.: Кодекс, 2000. - 1 CD-ROM + ghid de instalare. – Lb. rusă.

Acest CD este adresat funcționarilor publici, cadrelor didactice și părinților. Conține articole din Constituția Rusiei, sugestii ale juriștilor cu privire la drepturile copiilor, informații utile despre organizațiile de protecție a drepturilor copiilor.

REDSHIFT 3.0. - М.: Maris Multimedia, 1998. - 1 CD-ROM. - ISBN 5-89267-022-8. – Lb. rusă.

Cel mai renumit program de astronomie destinat studierii Universului. Conține date despre stele, comete, planete și galaxii, oferă posibilitatea de a simula evenimentele astronomice și printa hărți stelare. Conține Penguin Dictionary of Astronomy.

РУССКИЕ художники XII-XX веков. – М.: Creatrade, 1999. - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

Este o enciclopedie multimedia unică care deschide lumea specifică a picturii rusești de la finețea deosebită a icoanelor rusești la portretele din copilărie ale lui Șiškin și Repin, și până la avangard-ul anilor '20-'30 ai sec. XX.

ТОЛКОВЫЙ словарь русского языка: электронная версия 4-томного словаря. – М.: ЕТС, 1999. - (Русская электронная книга). - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

Programul oferă facilitatea de regăsire instantanee a tuturor articolelor care conțin cuvântul solicitat, indicând și locul acestuia în text. Căutarea se face pe trei nivele: după titlul articolului (aproximativ 100000 de unități de căutare); după cuvintele indicate în articol (500000 de unități de căutare); după cuvintele incluse în dicționar (aproximativ 2500 de unități de căutare).

ТРИГОНОМЕТРИЯ: не для отличников. – М.: НИИ экономики авиационной промышленности, 1998. – (Школьная программа на домашнем компьютере). - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

Acest program este soluția completă pentru studierea interactivă a trigonometriei, destinată elevilor claselor a 9-11-a. Cursul conține: 8 compartimente de bază ale trigonometriei; teorie accesibilă și exemple la toate

temele; 500 de exerciții cu sugestii și rezolvare desfășurată; teste și exerciții pentru verificarea cunoștințelor.

УПРАВЛЕНИЕ электронными ресурсами библиотек: Международная конференция. Москва, 17 – 19 апреля 2000. – М.: Российская Государственная Библиотека, Институт развития информационного общества, 2000. – 1 CD-ROM. – Lb. rusă și engl.

Actualul CD-ROM include a doua ediție a materialelor Conferinței internaționale în cadrul proiectului *Crearea sistemului informațional al Bibliotecii Naționale a Rusiei*, susținut de Programul TACIS al Comisiei Uniunii Europene. Informația despre programul TACIS este însoțită de secvențe video.

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ энциклопедия зарубежного классического искусства. – М.: Коминфо, 1996. - (Интерактивный мир). - 1 CD-ROM. - ISBN 5-89267-011-2. - Lb. rusă.

Acest CD prezintă arta și arhitectura din antichitate și până la sfârșitul secolului XIX. Conține descrierea genurilor și stilurilor de artă, a capodoperelor diferitor popoare, biografiile celor mai renumiți pictori, sculptori și arhitecți.

ЭКСПЕРТ: Библиотека. Специализированная справочная система. – М.: Кодекс, 2000. - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

Acest ghid multimedia în domeniul biblioteconomiei este destinat bibliotecilor, precum și instituțiilor de învățământ care pregătesc juriști, economiști, contabili. CD-ul conține următoarele capitole: Reguli de bază de reglementare a activității bibliotecilor; Legislația externă în domeniul biblioteconomic; Centre publice în domeniul informatizării.

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ классической музыки. – М.: Коминфо, 1997. - (Интерактивный мир). - 1 CD-ROM. - ISBN 5-89267-001-5. - Lb. rusă.

CD conține: 500 de biografii ale compozitorilor din perioada Egiptului Antic și până la începutul secolului XX; informații despre stilurile muzicii clasice, instrumente muzicale; un dicționar al termenilor muzicali; 12 excursii tematice în lumea muzicii diferitor popoare; fragmente audio și video; posibilitate de imprimare.

ЭРМИТАЖ. Искусство Западной Европы: художественная энциклопедия. – М.: Интерсофт, 1998. - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

CD-ul prezintă istoria artei din Europa Occidentală și informație în formă audiovizuală despre capodoperele marilor maeștri europeni păstrate la Muzeul Ermitaj din Sankt Petersburg. Printre autorii celor 310 opere incluse în acest CD sunt Leonardo da Vinci, Raffaello, Michelangelo, Tiziano, El Greco, Rubens, Van Dyck, Dürer, Cranach, Monet, Van Gogh, Gauguin, Matisse, Picasso etc.

ЭРМИТАЖ: история, дворцы, коллекции. – М.: Интерсофт, 1998. - 1 CD-ROM. – Lb. rusă.

Acest CD oferă o excursie virtuală prin sălile Muzeului Ermitaj din Sankt Petersburg. Conține informații ample despre creația marilor pictori, istoria formării galeriilor și a colecțiilor muzeului din timpurile Ecaterinei cea Mare până în prezent. CD-ul include cele mai importante opere de artă din era primitivă, perioada antică, ale sciților și grecilor, rușilor și europenilor din vest.

ADVANCE Your French. - Rugeley: Focus Multimedia Limited, 1997. – 1 CD-ROM + ghid de instalare. – Lb. fr.

Acest program este adresat celor care doresc să-și perfecționeze cunoștințele de limbă franceză. Versiunea completă a CD-lui conține texte audio, diferite exerciții și un dicționar francez-englez-italian-german-spaniol. CD-ul este ideal pentru studierea limbii acasă sau la școală.

ALL-IN-ONE Language Fun! Spanish, French, German, Japanese, English: Multimedia Games & Activities. – New York: Syracuse Language Systems, 1996. - 1 CD-ROM + ghid de instalare. – Lb. span., fr., germ., jap., engl.

Program educațional pentru copiii de la 3 la 12 ani. Prin joc copiii învață mai ușor limba dorită. De exemplu, când îmbracă copilul din imagine, învață denumirile pieselor vestimentare, culorile etc.

BOB Winkle Solves Life's Greatest Mysteries. - Atlanta: A.D.A.M. Software, Inc, 1995. - (Bringing Multimedia to Life). - 1 CD-ROM + material însoțitor. – Lb. engl.

Ce cauzează o durere de cap? Ce este amnezia? Cum lecuim o răceală? Ce ne provoacă somnul? Răspunsurile la aceste și multe alte întrebări fac parte din conținutul acestui disc.

BODY Works. - S.L.: TLC Properties, Inc., 2001. - 2 CD-ROM + material însoțitor. – Lb. engl.

CD-ROM 1: Body Works. Version 6.01 for Windows: A 3D journey through the human anatomy.

CD-ROM 2: Mosby's Medical Encyclopedia. Version 2.1: The complete home medical reference.

Enciclopedia se bazează pe experiența multor specialiști calificați și conține informație completă despre corpul uman: anatomie, fiziologie, psihologie etc. Informațiile textuale deseori sunt însoțite de secvențe video. Accesul la enciclopedie este simplu, există posibilitatea de a copia informația și de a o printa.

BOTANICA Plus: encyclopedia. – Watford: Fast Trak, 2000. - 1 CD-ROM + material însoțitor. – Lb. engl.

Una dintre cele mai complete enciclopedii botanice. Conține informații despre 10000 plante, are peste 3000 de fotografii full color, facilități de căutare, posibilități de printare și de actualizare a bazei de date prin introducerea de noi

informații și a propriilor fotografii. Este un îndrumar perfect pentru cei pasionați de grădinărit și, în special, pentru elevi și studenți.

BRITANNICA 2001: encyclopedia. - Deluxe Edition. – USA: Encycl. Britannica, Inc., 2001. - 2 DVD + 1 material însoțitor + DVD de instalare. - ISBN 0-85229-7785. - Lb.engl.

Versiunea pe DVD a renumitei enciclopedii BRITANNICA este una dintre cele mai complete enciclopedii din lume. Conține peste 83000 articole, 15000 fotografii și ilustrații, echivalentul în text al 32 de volume din ENCYCLOPEDIA BRITANNICA, 1600 hărți, video&audio (6 ore vizualizări la 360 grade), dicționarul OXFORD al limbii engleze, acces direct la www.britannica.com.

BUCHAREST - București: NOI Media Print, 1999. - (Discover Romania). - 1 CD-ROM. – Lb. engl.

Acest ghid multimedia conține o prezentare amplă a orașului București: 300 de imagini, informații utile, adrese, numere de telefoane, muzică.

CASARIL, Guy. Cezanne / Guy Casaril; Florence Joly, dir. art. și tehn. – Paris: Arborescence, 1995. - 1 CD-ROM. – Lb. fr.

CD-ul prezintă viața și creația pictorului francez Cezanne. Autorul oferă informații despre evoluția creației pictorului în context cu cea a contemporanilor săi Monet, Renoir, Van Gogh etc., a prietenilor și dușmanilor săi, cât și a învățătorului Camil Pissarro. CD-ul conține reproduceri de naturi statice, portrete, peisaje, însoțite de referințele critice.

CHRONICLE of the 20th Century. - [London]: Dorling Kindersley, 2001. - (DK Multimedia). - 1 CD-ROM. – Lb. engl.

Această cronică a secolului 20 oferă posibilitatea de a cunoaște 6000 de istorii noi, însoțite de clipuri audio și video, biografii și articole. Cuprinde și viața politică a personalităților ilustre.

EARLY Spelling; Creativity Pak; Math Basics: Early Education (Ages 4-10). – Londra: Softkey, 1995. – 1 CD-ROM. – Lb. engl.

Acest CD-ROM include 3 cărți. *Early Spelling* ajută copiii să cunoască și să scrie numele diferitor obiecte și să le clasifice după anumite criterii. *Creativity Pak* conține cărți colorate și învață copiii să deseneze și să compună puzzle. *Math Basics* invită copiii în lumea matematicii, unde îi învață să calculeze cu ajutorul diferitor obiecte sub formă de păsări, iepuri, mingi, cuburi.

EYEWITNESS Encyclopedia of Nature 2.0. – London: Dorling Kindersley, 2001. - (DK Interactive Learning). - 1 CD-ROM. - ISBN 0-7513-1583-4 .- Lb. engl.

Această enciclopedie despre animalele și plantele Terei este perfectă pentru elevi și studenți. Conține peste 200 000 cuvinte de text, 73 animații, 850 fotografii full color, 3 ore secvențe audio, imagini 3D ale habitatelor plantelor și animalelor.

EYEWITNESS Encyclopedia of Science 2.0. - Londra: Dorling Kindersley, 2001. - 1 CD-ROM. - Lb. engl.

Un ghid multimedia despre știință și tehnologie. Prezintă biografiile celor mai de seamă oameni de știință și inventatori din lume. Conține: 1000 planșe color, 80000 cuvinte de text, 80 animații și secvențe video, 2 ore de secvențe audio și 600 ilustrații color.

EYEWITNESS World Atlas Deluxe Edition. – London: Dorling Kindersley, 1998. - (DK Interactive Learning). – 1 DVD. – ISBN 0-7513-1878-7 .- Lb. engl.

Acest DVD oferă unica posibilitate de a zbura virtual prin întreaga lume. Prezintă cele mai complete date geografice. Folosind grafica 3D se pot vedea vederi unice ale planetei noastre. Atlasul conține mape bine detaliate, fotografiile, fragmente video pe întreg ecran, multe date, statistici și grafice.

GROLIER: Multimedia Encyclopedia. - Deluxe Edition. - UK: Learning Company, 2000. - 2 CD-ROM + material însoțitor. – Lb. engl. și ital.

Această enciclopedie universală conține: 59 000 articole, 15 000 imagini, 250 000 cuvinte explicate, 1 200 hărți, 180 imagini video, 16 ore de sunet.

HANDS-ON Experiments for Smart Kids: Discovering Life. – Paris: Montparnasse Multimedia, France Telecom Multimedia, 2000. - 1 CD-ROM + ghid de instalare. - Lb. engl.

Program educativ pentru copii. Conține peste 100 de experimente interactive distractive despre aer, apă, viața în aer și apă.

HANDS-ON Experiments for Smart Kids: Touring the Planets. – Paris: France Telecom Multimedia, Montparnasse Multimedia, 2000. - (Montparnasse Multimedia III). - 1 CD-ROM + material însoțitor. – Lb. engl.

Program educativ pentru copii. Conține peste 100 de experimente interactive distractive din diverse domenii ale științei și tehnicii, inclusiv spațiu și astronomie.

IFLANET Unplugged 2000. - USA: IFLA, 2000. - 1 CD-ROM + ghid de instalare. – Lb. engl.

CD-ul este destinat lucrătorilor din domeniul biblioteconomiei. Conține programul de activitate al IFLA (Federația Internațională a Asociațiilor de Bibliotecari), diferite conferințe susținute de această organizație.

JESUS. Gospels & Paintings: an Interactive Voyage in the Footsteps of Jesus / Matthew, Mark, Luke, John. – Paris: Editions du Cerf, 1996. - (Montparnasse Multimedia). - 1 CD-ROM. – Lb. engl.

CD-ul oferă posibilitatea de a face, în mod interactiv, o călătorie pe urmele lui Isus. Fragmentele din *Biblie* sunt însoțite de comentarii și un vocabular al termenilor necunoscuți. CD-ul este bine ilustrat și conține hărțile Palestinei și ale Ierusalimului din perioada vieții lui Isus Hristos pe pământ.

LEARN to Speak English: the Complete Interactive Learning Solution for Non-native English Speakers of Any Language Background. Version 8.01. – UK: The Learning Company, 2001. - 4 CD-ROM + material însoțitor + ghid de instalare. – Lb. engl.

Soluția completă interactivă pentru studierea limbii engleze. Cursul pe 4 CD-uri conține: manual cu toate lecțiile de conversație, inclusiv partea de gramatică și conjugarea verbelor; manual de utilizare a programului; vocabular, pronunție, ascultare, vorbire, citire, scriere, gramatică, recunoaștere vocală, conversații interactive, dicționar cu pronunție.

LEARN to Speak French: the Complete Interactive Learning Solution. Version 8.0. – UK: The Learning Company, 2000. - 4 CD-ROM + material însoțitor + ghid de instalare. – Lb. engl. și fr.

Soluția completă interactivă pentru studierea limbii franceze. Cursul pe 4 CD-uri conține: manual cu toate lecțiile de conversație, inclusiv partea de gramatică și conjugarea verbelor; manual de utilizare a programului; vocabular, pronunție, ascultare, vorbire, citire, scriere, gramatică, recunoaștere vocală, conversații interactive.

LEARN to Speak German: the Complete Interactive Learning Solution. - UK: The Learning Company, 2000. - 4 CD-ROM + material însoțitor + ghid de instalare. – Lb. engl. și germ.

Soluția completă interactivă pentru studierea limbii germane. Cursul pe 4 CD-uri conține: manual cu toate lecțiile de conversație, inclusiv partea de gramatică și conjugarea verbelor; manual de utilizare a programului; vocabular, pronunție, ascultare, vorbire, citire, scriere, gramatică, recunoaștere vocală, conversații interactive.

LES Grands Hommes de l'Antiquite: les Incontournables / Guy Casaril. – Paris: Arborescence, 1996. - 1 CD-ROM. – Lb. fr.

Acest CD prezintă destinele iluștrilor oameni ai antichității precum: Kheops, Socrate, Cesar, Ulysse, Vercingetorix etc.

MACAULAY, David. The Way Things Work / David Macaulay. - Londra: Dorling Kindersley, 1994. - (DK Multimedia). - 1 CD-ROM. - ISBN 0-7513-1690-3. - Lb. engl.

Acest CD-ROM are la bază bestseller-ul lui David Macaulay care a fost vândut în întreaga lume în peste 2,5 mln. exemplare. Prin imagini animate și sonorizate se prezintă cele mai interesante invenții în domeniul tehnicii și modul cum funcționează diverse mecanisme și mașini.

MONASTERIES of Romania. – București: NOI Media Print, 1999. - (Discover Romania). - 1 CD-ROM. – Lb. engl. și fr.

Un ghid multimedia despre mănăstirile României. Conține: 480 de imagini comentate despre 80 de mănăstiri ortodoxe din România; monumente istorice, artistice din diverse zone ale României (Moldova, Bucovina, Muntenia, Oltenia, Transilvania, Banat, Dobrogea).

NICOLAE Grigorescu. – București: NOI Media Print, 1998. - 1 CD-ROM. - Lb. fr.

CD-ul este dedicat creației marelui pictor român al secolului al XIX-lea Nicolae Grigorescu. Operele lui sunt prezentate după genuri și în ordinea cronologică. Un compartiment aparte îl constituie referințele critice asupra creației ilustrului pictor.

OXFORD Talking Dictionary: Version 1.0. – London: Learning Company Properties Inc., 1998. – 1 CD-ROM. – Lb. engl.

CD-ul conține peste 500 000 definiții, 300 000 sinonime, desene, ilustrații și hărți, articole enciclopedice, citate și altele.

PARIS: Promenades & History / Jean-Marc Leri, Anne-Michele Ulrich. - Paris: Montparnasse Multimedia, arts & education and Paris – Musees, 1997. - 1 CD-ROM + material însoțitor. – Lb. engl.

O istorie multimedia despre Paris, despre istoria și cultura acestui oraș; conține 50 secvențe video, 2000 fotografii, 30 panorame, modele 3D ale monumentelor, melodii celebre, hărți istorice, posibilitate de printare.

REDSHIFT 2. - London: Maris Multimedia, 1994. - (DK Interactive Learning). - 1 CD-ROM. - ISBN 0-7513-1896-5. - Lb. engl.

Cel mai renumit program de astronomie cu care poți studia Universul. Programul oferă posibilitatea de a studia procesul de formare a unei stele, a unei comete. Imaginile sunt însoțite de secvențe video.

ROMANIA: a photographic journey. - București: NOI Media Print, 1997. - (Discover Romania). - 1 CD-ROM. – Lb. engl.

CD-ul oferă posibilitatea de a cunoaște cele mai pitorești locuri din România în București, Valahia, Moldova, Transilvania și Dobrogea. Conține circa 648 fotografii color.

ROMANIAN Ethnographic Landscapes. - București: Media Print, 2000. – (Discover Romania). - 1 CD-ROM. – Lb. rom. și engl.

Acest CD conține numeroase imagini cu peisaje din diferite locuri ale României, informații despre muzica și dansurile populare românești, arta, obiceiurile și costumele naționale, agricultura tradițională, precum și un scurt film introductiv despre plaiurile românești. Textul este dat în limbile română și engleză.

THE Dorling Kindersley Children's Dictionary: the Ultimate, Actionpacked Multimedia Dictionary. - [Londra]: Dorling Kindersley, 2001. - (DK Multimedia). - 1 CD-ROM. – Lb. engl.

Dicționar multimedia pentru copiii de la 7 la 12 ani. Conține 45000 de definiții pentru copiii care studiază limba engleză, 14500 cuvinte de bază, 750 animații, 2500 ilustrații color, 14500 pronunții, 800 efecte sonore.

THE Great Operas. - Paris: Camino Verde, 1996. - 1 CD-ROM. – Lb. engl.

O enciclopedie multimedia despre istoria operei. Include 4 ore înregistrări cu fragmente din cele mai renumite opere, 450 fotografii, imagini video cu Maria Callas, Pavarotti etc.

THE Living Sea. - Paris: clic 'Planet, Montparnasse Multimedia, 2001. – 1 CD-ROM + material însoțitor. – Lb. engl.

Program educațional pentru copiii interesați să descopere fauna și flora mărilor și oceanelor. Conține o minienciclopedie, jocuri de aventură, activități recreative, imagini de colorat, dicționar.

THE Wonderful Language of Nature. - USA: Learning Company, Inc, 2001. - (Discovery). - 1 CD-ROM. - ISBN 0-7630-6204-9. - Lb. engl.

Enciclopedie despre animale, păsări și insecte. Conține peste 300 fotografii și 40 imagini video; zeci de pagini de text.

TRANSILVANIA - România: Noi Media Print, 1997. - (Discover Romania). - 1 CD-ROM. – Lb. engl.

Un ghid multimedia despre cele mai impresionante locuri din Transilvania. Conține 244 de imagini de cea mai înaltă calitate.

ULYSSE: Les Incontournables. – Paris: Arborescence, 1995. - 1 CD-ROM. – Lb. fr.

Aproape cu 600 de ani înainte de Hristos, textele lui Homer *Iliada* și *Odiseea* deveniseră baza educației tinerilor greci. Cu Ulysse, eroul Odiseei, abordăm miturile unei civilizații care și-a lăsat amprenta asupra întregii culturi occidentale.

WEB Artist 2. Web Studio 2.0. – USA: Sierra On-line, Inc., 2000. – 2 CD-ROM. - Lb. engl.

CD 1: Web artist.

CD 2: Photo Artist. Interactive Demo.

Pe acest CD sunt 31000 grafice, 2300 imagini, 2200 cadre, 1500 animații, 300 secvențe sonore. Oferă posibilitatea fuzionării graficelor de WEB, crearea efectelor textuale.

*Lolita Caneev, Tatiana Cociu,
serviciul Mediatecă,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*